

Iktató szám: 41./2022.I

„A gyereknevelés és tanítás során az a legfontosabb, hogy egy gyerek mindig tudja, akkor is szeretik őt, ha nem tökéletes, és hogy ezen, képes javítani...Tévedhet és hibázhat.
Nem kell tökéletesnek lennie. A világ sem az.”

(Tari Annamária)

Az Adácsi Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

3292 Adács, Akácfa utca 3.

OM: 031387

A szabályzatot készítette:

Farkas Mónika

intézményvezető

2022.

Az intézmény OM azonosítója: 031387	Intézményvezető: Ph.
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma:/2022. nevelőtestület képviselőjében	
Intézményvezetői jóváhagyás: Ph. Intézményvezető aláírása Fenntartói jóváhagyás: A fenntartó képviselőjében Ph.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: az óvoda zárt csoportjában, vezetői irodában, csoportokban	
Hatályos: 2022. 03. 01.	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig
Módosított változat	Készült: 5 példányban Iktatószám: 41./2022.I.

Tartalom

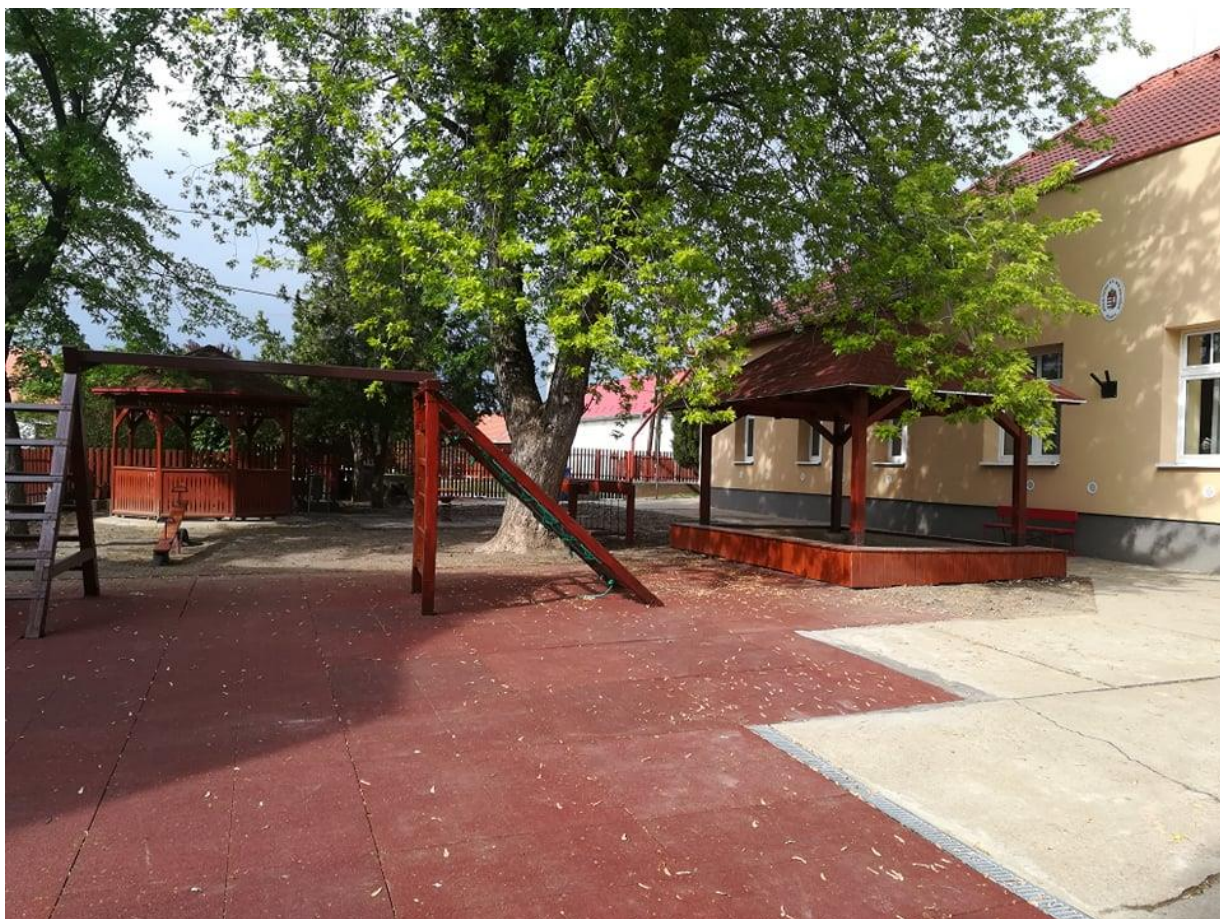
1. A PROGRAM TÖRVÉNYI HÁTTERE	7
2. BEVEZETŐ	8
3. INTÉZMÉNY ADATAI	9
4. KÜLDETÉSÜNK, JÖVŐKÉPÜNK	10
4.1. Küldetésnyilatkozat.....	10
4.2. Jövőképünk.....	10
5. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁS	11
5.1. Tárgyi feltételek.....	12
5.2. Személyi feltételek	15
6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK	18
7. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	20
8. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI	22
8.1. Alapvető céljaink.....	22
8.2. Általános nevelési feladataink.....	22
8.2.1. Az erkölcsi-szociális érzelmek alakításának feladatai.....	22
8.2.2. Esztétikai érzelmek alakításának feladatai.....	23
8.2.3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai.....	23
8.2.4. Az integrált nevelésre vonatkozó alapelveink, feladataink.....	23
9. A NEVELÉS KERETE	25
9.1. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program.....	26
9.1.1. Mozgás.....	28
9.1.2. Egészséges táplálkozás.....	32
9.1.3. Tisztálkodás.....	35
9.1.4. Öltözködés.....	37
9.1.5. Testünk.....	38
9.1.6. Megfelelő életritmus.....	41
9.1.7. Pihenés.....	42
9.2. Testi -és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.....	44
9.3. A bántalmazás, erőszak megelőzése.....	45
9.4. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	46
9.5. Az óvodában szervezett rendezvények zajvédelmi szabályai.....	47
10. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	48
10.1. Beszoktatás rendszere.....	49
10.2. Közösségi tevékenységek.....	50
10.3. Felnőtt-gyermek kapcsolat.....	52
11. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA 55	

12. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	59
12.1. Csoportszervezés	59
12.2. A program napirendje, heti rendje	59
13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	62
13.1. Játék	62
13.1.1. A játék helye a nevelés folyamatában.....	63
13.1.2. A játékírányítás általános elvei, módszerei.....	64
13.1.3. A játék objektív feltételei.....	64
13.1.4. A fejlesztés tartalma, a játékfajták megjelenési szintjei.....	65
13.2. Verselés, mesélés.....	67
13.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	69
13.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	71
13.5. Mozgás	73
13.6. A külső világ tevékeny megismerése	76
13.6.1. Problémamegoldó gondolkodásra és az összefüggések meglátására való nevelés.....	77
13.6.2. A gyerekek kommunikációs képességének fejlesztése.....	77
13.6.3. Az ismeret-és tapasztalatszerzés, környezetkultúra és egészségvédelem.....	78
13.6.4. Környezet- és természetvédelem, környezettudatos magatartás formázás alapozása..	79
13.7. Fenntarthatóság a mindennapokban	80
13.8. Munka jellegű tevékenységek.....	86
14. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	89
14.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás és a projekt módszer.....	91
15. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA	95
15.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása és fejlesztése.....	95
15.2. Logopédiai fejlesztés.....	97
15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	97
15.4. Kivételes képességű gyermekek, tehetségigéretetek.....	98
15.5. 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátásának speciális ellátásrendje.....	99
15.6. A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások meghatározása.....	101
16. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	103
16.1. Halmazott és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése	103
16.2. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka.....	104
16.3. Együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel.....	105
16.4. Óvoda-iskola átmenet támogatása.....	106
16.5. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés.....	107
17. HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK	109
18. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	112
18.1. Az óvoda és a család kapcsolata.....	112
18.2. Bölcsődével való együttműködés.....	114

18.3. Pedagógiai szakmai szolgáltató, és a szakszolgálat intézményeivel való kapcsolat.....	114
18.4. A fenntartóval (Adács Község Önkormányzata) való kapcsolat.....	114
18.5. Az óvodai és a közművelődési intézmények kapcsolata.....	114
18.6. Óvoda - iskola kapcsolata.....	115
18.7. Az óvoda és a pedagógiai oktatási központ kapcsolata.....	115
18.8. Óvoda egyéb kapcsolatai.....	115
19. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN	116
20. A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE	119
21. DOKUMENTÁCIÓK, TERVEZŐMUNKÁK.....	121
21.1. Csoportnapló.....	121
21.2. Tervezőmunka.....	122
21.3. Felvételi-és mulasztási napló.....	123
22. A MIGRÁCIÓS POPULÁCIÓ INTEGRÁCIÓJA.....	124
23. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	125
24. FELHASZNÁLT IRODALOM.....	126
25. ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK	129
26. ÖSSZEGZÉS:.....	130

*„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek, megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek, megtanulnak bizalommal élni.
Ha a gyerekek megdicsérve élnek, megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha e gyerekek méltóságban élnek, megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságba érzik magukat, megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek, megtanulják mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek, megtanulják megkeresni a szeretet a világon.”*

/Dorothy Law Holtz/

1. A PROGRAM TÖRVÉNYI HÁTTERE

- Alapító okirat 13-2/2018. Adács Község Önkormányzatának Kt. határozata
- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2011. évi CXC. törvény A nemzeti köznevelésről
- 20/2021. (VI.08.) EMMI rendelet a 2021/2022. tanév rendjéről
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 22/2013.(III.22.) EMMI rendelet az egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 17/2013.(III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről
- 1997. évi XXXI. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet
- 277/1997. (XII. 22.) kormányrendelet előírja a pedagógusoknak 7 évenként kötelező továbbképzést.
- Nemzeti Népegészségügyi Központtal (NNK) és az Operatív Törzsszel együttműködve létrehozott intézkedési terve és módosítása alapján. Jelen intézkedési terv (protokoll) módosításig vagy visszavonásig marad érvényben, a módosítására a járványügyi helyzet alakulásától függően, a tapasztalatok figyelembevételével, a központi utasításoknak megfelelően kerül sor.
- 431/2020.(IX.18.) járványügyi Korm. rendelet.
- 37/2021. (VIII. 31.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról és a Pedagógus-továbbképzési Akkreditációs Testületről szóló 46/1999. (XII. 13.) OM rendelet hatályon kívül helyezéséről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (Műkr.)
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 27/2020. (VIII. 11.) EMMI rendelet a 2020/2021. tanév rendjéről
- 46/1999. (XII. 13.) OM rendelet a Pedagógus-továbbképzési Akkreditációs Testületről (hatályon kívül helyezve)
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról
- 20/2021. (VI. 8.) EMMI rendelet a 2021/2022. tanév rendjéről (Tvr.)

2. BEVEZETŐ

"Gyermekkel foglalkozni: ez minden bizonnyal a leghálásabb munka, mi e földön osztályrészünkül juthat, és saját tökéletesbülésünket is ez mozdíthatja leginkább előre."

/Brunsztvik Teréz/

A jelenlegi szervezeti forma 2019. szeptember 01-től Adács Község Önkormányzata által hozott 23-2/2018. (IV.18.) számú határozata alapján alakult át négy csoportos óvodából, három csoportos óvoda-egy csoportos bölcsőde szervezeti formára. Az intézményt 1973. szeptember 1-én alapították, Napköziotthonos Óvoda néven kezdte meg működését. A jelenleg engedélyezett gyermeklétszám 100 fő. Kihasznátságunk 90% fölötti. Óvodánk területi elhelyezkedése nagyon jó, a székhely intézmény a község központjában helyezkedik el, zöldövezetes, nyugodt környezetben. A környék adottságai segítik munkánkat az élő természet megfigyelésében. Ugyanakkor, könnyen eljutunk a falu központjába, ahol sok lehetőség adódik tapasztalatszerzésre, megfigyelésekre.

Az óvodába járó gyermekek szociokulturális helyzete erősen differenciált. A szülők általában alkalmazottak és szakmunkások. Kisebb részük munkanélküli, illetve értelmiségi vagy vállalkozó. A családok szociális helyzete a jelenlegi magyar átlagnak megfelelő. Gazdasági, szociális és nevelési funkcióikat a fentiek függvényében teljesítik.

Az Adácsi óvoda nevelési programját először 1999-ben készítette el az óvoda nevelőtestülete. Az óvodai nevelést érintő új törvényi változások miatt programunkat többször felülvizsgáltuk, szükség szerint módosítottuk, 2004-ben, 2010-ben, 2013-ban, 2017-ben, 2018-ban.

A jelenlegi (2022-es) átdolgozást megfelelő előkészületek (továbbképzéseken való információgyűjtés, szakmai konzultációk, megbeszélések, önképzés, team munka) után, a már használatban lévő program felülvizsgálásával kezdtük, megfogalmazzuk erősségeinket és gyengeségeinket, és meghatároztuk a fejlesztési lehetőségeket, mely során figyelembe vettük a partneri, szülői, és fenntartói igényeket, elvárásokat.

A közoktatás változó, fejlődő, megújuló világának törekvéseit szem előtt tartva, az eddigi értékeinket megőrizve, a már jól bevált nevelési gyakorlattal kívánjuk továbbra is folytatni nevelőmunkánkat, s alakítjuk, formáljuk intézményünk sajátos arculatát.

Programunkban, mely átfogja a teljes óvodáskor nevelő-fejlesztő munkáját, beépítettük az Óvodai nevelés országos alapprogramja, Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközével c. óvodai program elemeit, a nemzetiségi, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit. Új innovációként a nevelőtestület tagjai kidolgozták a projekterveket figyelembe véve a helyi adottságokat és a hagyományokat. Megújuló kapcsolattartási forma jött létre a szülőkkel online zárt csoport formájában.

Tisztelettel megköszönöm az óvoda nevelőtestületének munkáját, mellyel hozzájárultak a program elkészítéséhez. Köszönetemet fejezem ki az óvoda dolgozóinak és a szülőknek, hogy véleményükkel, javaslataikkal segítették programunk sikerességét.

Farkas Mónika
Intézményvezető

3. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve:	Adácsi Óvoda és Mini Bölcsőde
OM azonosítója:	31387
Az intézmény székhelye:	3292 Adács, Akácfa út 3.
Telefon, fax:	37/350-010
E-mail:	adacsovibolcsi@gmail.com
Az intézmény működési területe:	Adács Község
Az intézmény fenntartója, felügyeleti szerve:	Adács Község Önkormányzata
Címe:	3292 Adács, Szabadság tér 1.
Telefon, fax:	37/350-001
E-mail:	adacsph@mailbox.hu
Az intézmény típusa:	Óvoda és Mini Bölcsőde
Az intézmény alaptevékenysége:	óvodai nevelés és bölcsődei ellátás sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése ellátása nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás
Az óvoda intézményegység engedélyezett gyermekférőhelyeinek száma:	100 fő
Óvodai csoportok száma:	3 óvodai csoport

4. KÜLDETÉSÜNK, JÖVŐKÉPÜNK

4.1. Küldetésnyilatkozat

Az Adácsi Óvoda dolgozói kollektívája arra törekszik, hogy a gyermekek, a szülők, és a partnerek számára fontosnak tartott igényeknek megfeleljen, és igyekszünk szolgáltatásaink színvonalát emelni.

Valljuk, hogy a gyermeknek joga van az életkorának, fejlettségének megfelelő óvodai élethez, a biztonságos, egészséges környezethez, adottságainak, érdeklődésének, képességeinek, valamint nemzeti hovatartozásának, ill. fogyatékoságának megfelelő neveléshez, hiszen minden gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedei személyiség és szociális lény egyszerre. Fejlődésük érdekében sokrétű nevelési, fejlesztési stratégiát alkalmazunk, és mindent megteszünk annak érdekében, hogy gyermekeink képesek legyenek sikereket elérni. Olyan pozitív, befogadó környezetet igyekszünk teremteni, amelyben mindenki jól érzi magát.

Felelősnek érezzük magunkat a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi, anyanyelvi, értelmi fejlődéséért, a közösség kialakulásáért és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatásáért.

Vállaljuk a roma nemzetiséghez tartozó és más országból érkezett gyermekek integrált nevelését, önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét, valamint igyekszünk elérni, a magyar nép közösségéhez tartozás érzésének megalapozását.

Felvállaljuk, hogy sajátos nevelési igényű gyermekeket egészséges társaikkal együtt neveljük. Figyelünk arra, hogy az óvodai nevelés családi nevelésre épüljön, és a gyermek harmonikus fejlődése érdekében bizalmas együttműködésre törekszünk.

4.2. Jövőképünk

Az óvodánk alapozó funkciója mindazon személyiségvonások kibontakoztatására, megerősítésére és továbbfejlesztésére törekszik, melyek összességükben az óvodáskorú gyermekink harmonikus fejlődését eredményezi. Megalapozzuk a következő életszakasz megváltozott életkörülményeinek teljesítéséhez szükséges személyiségjegyeket, készségeket, képességeket. Mindezeket a feladatokat az óvodánk sajátos, a gyermekek életkorához igazított feltételrendszerével, illetve a differenciált nevelés folyamatával éri el. Célkitűzéseink realizálását segíti az a feladat meghatározás, amelyben kiemelt hangsúlyt kap az egészséges életmódra nevelés, érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés, valamint a gyermekek anyanyelvi kultúrájának, értelmi nevelésének és fejlesztésének biztosítása.

További törekvéseink:

Biztonságérzet megalapozása, önbizalom erősítés, szocializáció elősegítése.

Emocionális nevelés a néphagyományörzés hatékony eszközével.

Cselekvéssel szerzett, érzelmekre ható tapasztalatszerzés.

Ünnepelni tudás képességének megalapozása.

Lehetőségek tárháza a személyiség teljes kibontakozásához.

Elmélyült játék.

Természetszeretet, természetvédelem, a termőföld gondozásának, hasznosításának megismertetése.

5. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

Óvodánk Heves megyében, a Mátra-hegység lábánál, Gyöngyöstől 10 km-re délre található. A községben 1956 óta működik óvoda. 1976-ig kétszoboros, majd 1976-tól a felújított új épületben, 4 csoportos óvodaként működött az intézmény. Bölcsődei pályázat útján a 2018/2019-es nevelési évben felújítás történt melynek következtében az óvoda arculata, szervezeti egységei jelentős változáson mentek át. Egy óvodai csoport felszámolásával létrejött egy mini bölcsődei csoport, mely az óvoda épületén belül, de elkülönített épületrészben kapott helyet. Jelenleg három óvodai csoport és egy mini bölcsődei csoport működik a többcélú intézményben. Az óvodai férőhelyek száma 100 fő, a bölcsődei férőhelyek száma 7+1 fő.

5.1. Tárgyi feltételek

Az intézmény szociális, kulturális környezete biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet.

A tárgyi környezet meghatározó szereppel bír a gyermek fejlődésében, rendelkezni kell az óvodának a programnak megfelelő tárgyi feltételekkel.

Óvodánk tárgyi – anyagi felszereltsége az alapfeladatok ellátásához megfelelő színvonalú. A szükséges anyagok és eszközök eltérő mennyiségben és minőségben állnak rendelkezésre. Pótlásukat, felújításukat az anyagi lehetőségek függvényében, ésszerű, takarékos gazdálkodással biztosítjuk.

Az épületek folyamatos karbantartást igényelnek, állagmegóvásáról a fenntartó önkormányzat a lehetőségekhez mérten gondoskodik.

A gyermekek életének megszervezéséhez biztonságos, egészséges, esztétikus környezetet biztosítunk.

Évente augusztus végén munkavédelmi bejárást tartunk az intézményvezető helyettesével és a munka-és tűzvédelmi felelőssel, melyen az esetleges hiányosságokat, veszélyforrásokat összegyűjtjük és továbbítjuk a fenntartó felé.

Nevelő munkánk során az **udvar** maximális kihasználtságával biztosítjuk, a gyermekek egyik alapvető testi szükségletének, a mozgásigényeinek kielégítését. Ez az a hely, ahol a gyermekek az időjárás lehetőségeihez képest, a legtöbb időt töltik. Lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek kisebb- nagyobb társaikkal együtt tudjanak játszani.

A hatalmas fák, melyek szinte az udvar jelentős részét beárnyékolják, különösen a meleg nyári napokban bizonyulnak nagyon hasznosnak, mert védik a gyermekeket a nap káros hatásaitól. Fedett, takaróponyvával ellátott

homokozó, babakház, mókuserék, ütéscsillapítóval védett csúszda, mászóka, libikóka, lengő hinta mind-mind a gyermek mozgásigényének kielégítését, edzését szolgálja.

A kerti zuhanyzó, pára kapu, napvitorla segítségével a meleg nyári napokon eleget tudunk tenni a gyermekek pancsolási igényeinek. (A hőség és UV védelemmel kapcsolatos intézkedési terv magába foglalja a részletes tudnivalókat)

Az udvarunkon fedett terasz is található, mely alkalmas az udvaron történő étkezésre és egyéb tevékenységekre.

Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek évszaktól és időjárástól függően a lehető leghosszabb időt tölthetik kint.

Az udvaron napos és árnyékos játszórész, füves és betonos felület, homokozó, mozgásfejlesztő udvari játékeszközök állnak a gyermekek rendelkezésére.

Az udvar területén, különösen a fokozott figyelmet igénylő udvari játékeszközöknél állandó felnőtt jelenlétet biztosítunk azért, hogy a gyermekek bármikor segítséget tudjanak kérni.

A gyermekeket arra neveljük, hogy az udvaron való tartózkodás során fokozottan vigyázzanak maguk és társaik testi épségére, szóljanak az óvó néninek, ha baj van. Az udvari játszószerkeket, homokozót rendeltetésének megfelelően használják.

Ennek érdekében az óvodánkban a megbízott személyek a vezetővel rendszeresen ellenőrzik, és havonta dokumentálják az udvari játékok állapotát.

A biztonság érdekében a kaput zárva tartjuk. Gyerekek az udvarról az épületbe csakis akkor mehetnek be, ha jelzik azt az óvodapedagógusnak, és felnőtt kíséri be őket a mosdóba, öltözőbe.

Az óvoda helyiségei:

Az óvoda helyiségeinek bútorzata és berendezési tárgyai biztosítják a gyermek fejlődéséhez szükség egészséges biztonságos környezetet. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számunkra hozzáférhető módon és biztonságosan helyezzük el. Megtanítjuk a gyerekekkel a tárgyak, eszközök rendeltetészerű használatát, bevonjuk őket a csoportszoba rendezésébe, díszítésébe, rendben tartásába. Az audiovizuális eszközöket csak óvodapedagógus felügyelete mellett használhatják.

Csoportszobák: Az óvoda épületében **3 csoportszoba** található, ezek tágasak, világosak minden tekintetben megfelelnek az előírásoknak, jól felszereltek, a rendeltetésnek megfelelnek.

A csoportszobák parkettásak, falaik világos paszellszínűek, korszerű, energiatakarékos neon-világítással, földgázos központi fűtésrendszerrel ellátottak. A gyermekek itt játszanak, étkeznek, pihennek. A foglalkoztató csoportszobák bútorzatát hangulatos galériák, tölgy asztalok és székek, színes TV, DVD, CD lejátszó teszi hangulatosabbá. A régi bútorok cseréje megtörtént. Mindezek megvásárlásához segítséget kaptunk a fenntartó önkormányzattól, pályázatok révén, valamint az "Adácsi Óvodásokért Alapítvány" támogatásából, melyet a gyermekek testi-szellemi fejlődését elősegítő tárgyi feltételek biztosítása céljából hoztunk létre.

- Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Az egészségügyi előírásoknak megfelelő, esztétikus és biztonságos, nyugtató hatású, színharmóniát árasztó, gazdag tárgyi környezetet alakítunk ki, mely jó alapot ad az óvoda nevelőmunkájához.
- Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.
- Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével célszerűen és esztétikusan rendezzük be. A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá tesszük a szabad játékre, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre.
- A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele biztosítja a gyermekek jó közérzetét, s egyben jó mintát is ad. Az esztétikus dekorációval az ízlésközvetítést biztosítjuk.

- A csoportszoba részeként az adottságoknak megfelelően többféle tevékenységhez alakítunk ki helyeket pl.: mesesarok, rajzoló- festő- kézimunkázó hely, építésre alkalmas terület).
- Az óvodai csoportszobákban ovigalériát rendezünk be, amelynek célja a műalkotásokkal történő állandó kapcsolat megléte, valamint a gyönyörködés, rácsodálkozás élménye.

Öltözők, mosdók: Az óvodás gyermekek **két öltözőt** használnak, a nagyobbik öltözőben két csoport, a kisebbik öltözőben egy csoport került elhelyezésre.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, minden feltételt biztosít a nyugodt öltözéshez, vetkőzéshez. Minden gyermek a saját öltözőszekrényét, a mosdóban saját törölközőjét, fogkeféjét, fogmosó poharát használja. A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségleteik kielégítését. A mosdó és az öltöző rendjének megőrzésére szoktatjuk a gyermekeket. Fokozottan figyelünk a csoportok összetorlódásának elkerülésére, a gyermekcsoportok előzetes beosztás alapján használják a mosdót.

- Környezettudatos szemlélet kialakítása érdekében takarékos víz felhasználásra, a vízszennyezés mértékének csökkenésére, a játék tevékenység alatt keletkező papírhulladék csökkentésére hívjuk fel figyelmüket. A környezettudatos magatartást személyes példaadással is közvetítjük.
- Az öltözőkben a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez megfelelő világításról, fűtésről, szellőztetésről gondoskodunk. Az öltözőkben a gyermeknek külön, jellel ellátott ruhás zsákja és cipőtartó helye van; minden gyermeknek külön, jellel ellátott szekrénye van, a cipőket a padok alatt tároljuk.
- A mosdóban megfelelő méretű eszközök biztosításával segítjük a szükségletek kielégítését.
- Minden gyermeknek külön fogmosó felszerelése, fésűje van.

„Zártudvar”: elnevezésű tornaszoba zsbongóként is működik, valamint esetleges kiállítások, ünnepségek, rendezvények megszervezésére is alkalmas. A zárt udvar felújítása nagyon rég tervezett feladat volt az intézményben, mely a 2021/2022-es nevelési évben megvalósult. A zártudvaron található eszközök biztosítják a gyermekek szabad mozgásigényének kielégítését, edzését. Szellőztetése megoldott, világítás és fűtés a folyosóról biztosított. Az itt tartózkodás során a balesetek elkerülése végett a megfelelő magtartásforma kialakítására fokozott gondot fordítunk.

- A szervezett mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál, folyamatos szellőztetés mellett végezzük.

Az étkeztetést **melegítő konyha** segítségével biztosítjuk.

A 11/ 1994. (VI. 8.) MKM rendelet 7. számú mellékletében szereplő, kötelező helyiségek, eszközök, és felszerelések jegyzéke meghatározza a program végrehajtásához szükséges feltételeket.

Rendelkezünk a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendeletben meghatározott minimum tárgyi felszerelésekkel, melyet leltár szerint nyilvántartunk.

A foglalkoztató szobák és helyiségek berendezése igazodik nevelési programunk cél és feladatrendszeréhez. A hangulatos játéksarkok” kuckók”, galériák, lehetőséget teremtenek a kis és nagy terek szükség szerinti kialakítására. A rendelkezésünkre álló egyéb – a játékos tanulást is segítő eszközeink és felszereléseink – megfelelő színvonalúak, munkánk fontos feltételei. Az óvoda berendezési tárgyai épületben, udvaron, a gyerekek

fejlesztésének eszközei, a fejlődést szolgáló környezet elemei, melyek a gyerekek sokféle egyéni és közös tevékenységét szolgálják. A berendezési tárgyak színei, formái, harmóniája az esztétikai igény lehetővé válását segítik. A berendezések alakíthatósága a lehetővé teszi gyermekek kreativitásának fejlesztését. A gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezését mindig szem előtt tartjuk.

A külső és belső környezet célszerű és esztétikus továbbfejlesztése az elkövetkezendő évek további feladatainak egyike. Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges eszközök beszerzéséhez a pénzügyi forrást a fenntartó biztosítja, a mindenkori költségvetés alapján. Pályázati és alapítványi erőforrásból is igyekszünk gyarapítani felszerelésünket.

A következő sajátos eszközök, játékok, tárgyak egészítik ki a meglévő készleteket:

- Esztétikus babaszobák, puha párnák, meleg szőnyegek, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, televízió minden csoportszobában.
- Hangszerek: furulya, metalofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek, gyermekek, óvónők által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról.
- Képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzagok, esztétikus eszköztároló lehetőségek. A csoportszobákban a gyermeki munkáknak kialakított parafa táblák kerültek a falakra, melyre a gyermekek kitűzhetik a rajzaikat.
- Plasztikai munkához gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeret, fonalak.
- Esztétikus ovi-galéria minden csoportban.
- Videokamera és/vagy fényképezőgép, video-, és magnófelvétel lejátszási lehetőség: a gyermekek önmegismeréséhez, zenei élménykövetítéshez, az óvoda ünnepeinek rögzítéséhez, a felvételek többszöri megtekintéséhez.
- Mozgásfejlesztő eszközök, különböző kézi szerek (pl.: különböző méretű labdák, babzsákok, kisebb-nagyobb karikák, rövidebb-hosszabb szalagok, botok, különböző színű kendők, zászlók, gólyaláb, billegők, lépegetők, habszivacs mozgásfejlesztő készlet, Greiswald készlet, bordásfalak, padok... stb.).
- Szakkönyvek, módszertani kiadványok.

5.2 Személyi feltételek

Az intézmény dolgozóinak létszáma: 12 fő.

	Adácsi Óvoda és Mini Bölcsőde dolgozói létszáma	
	Óvoda intézményegység	Bölcsőde intézményegység
Intézményvezető	1 fő	
Intézményvezető helyettes	1 fő	
Óvodapedagógus	4 fő	
Pedagógiai asszisztens	1 fő	
Dajka	2 fő	1 fő
Csecsemő- és kisgyermeknevelő		1 fő
Konyhai kisegítő	1 fő	

Az óvodában folyó munkát az intézményvezető koordinálja, irányítja. Az óvoda vezetője gyakorolja a munkáltatói jogokat, személyét a községi önkormányzat képviselő testület pályázat útján határozott időre nevezi ki.

Az intézményvezető- helyettes az intézmény általános helyettese, az intézményvezető távollétében teljes felelősséggel látja el a vezetői teendőket.

Magas szintű nevelői elhivatottsággal, innovatív szemlélettel rendelkező nevelőtestület biztosítja a színvonalas pedagógiai munkát. Mivel minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk már évek óta fontosnak az önképzést és a továbbképzést. A különböző tanfolyamokon, konferenciákon szerzett ismeretekkel bővítjük szakmai tudásunkat, a belső tudásmegosztás fontos számunkra. A megszerzett ismereteinket beépítjük a nevelőmunkánkba, a tanfolyamokon, továbbképzéseken tanultakról az óvodapedagógusi értekezleteken beszámolunk egymásnak, ezáltal próbáljuk még hatékonyabban átadni egymásnak a továbbképzéseken tanult új, innovatív ötleteket.

Óvodapedagógus

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusokat elhivatottság, szakmai igényesség, az új iránti fogékonyság, továbbképzéseken való aktív részvétel jellemzi.

Óvodánkban minden csoportban szakképzett óvodapedagógusok – csoportonként 2 fő - nevelik a gyermekeket. A feladatokat, nevelési, pedagógiai elveiket közösen alakítják ki, közösen valósítják meg. Alkalmazottaink személyiségvonásaiban jelen van a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a hitelesség és az empátia, mely a különbözőségek elfogadásához, tiszteletben tartásához is elengedhetetlenül szükséges. Az óvoda valamennyi dolgozója arra törekszik, hogy viselkedésében, kommunikációjában pozitív példát mutasson, és a gyermekekkel történő bánásmódja modell értékű legyen.

Az óvodánkban a munkarend úgy van kialakítva, hogy az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt mindvégig óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Az átfedési idő alkalmat ad a differenciált egyéni fejlesztésre, nagyobb mozgásos tevékenységek szervezésére.

Az óvodapedagógusok kéthetes váltott műszakban dolgoznak, feladataikat részletesen a munkaköri leírás tartalmazza.

Az intézményben **szakmai munkaközösség** működik, mely szakmai, módszertani kérdésekben segítséget ad az intézményben folyó nevelő és oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, értékeléséhez és ellenőrzéséhez.

A munkaközösség vezetője bekapcsolódik az intézményben folyó szakmai munka belső ellenőrzésébe. Gondoskodik a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak szakmai segítségéről.

Szakmai munkaközösség irányultságát a pedagógiai program cél és feladatrendszerére alapozottan, évente határozza meg a nevelőtestület. A 2018/2019-es nevelési évtől egy szakmai munkaközösségben bővítik ismereteiket óvodapedagógusaink, feldolgozva a legkorszerűbb pedagógiai, nevelési módszereket, hagyományokat.

Nevelőtestületünk tagjaira jellemző a csapatszellem ezért az új pedagógiai módszerek feldolgozását, a projektterv kidolgozását team és szakmai műhely munkában valósítjuk meg.

Pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazottak

Csoportonként 1 dajka, valamint egyéb, az óvoda működését segítő alkalmazottak (konyhai kiségitő) vesznek részt a napi nevelőmunkában. Mindannyian rendelkeznek a munkakör ellátásához szükséges szakmai végzettséggel, szakirányú bizonyítvánnyal.

A nevelőmunkához szorosan kapcsolódik a dajka munkája is. **A három szakképzett dajka** a megszerzett pedagógiai és egészségügyi ismereteit az óvodapedagógus segítőként, a gyermekek gondozásában kamatoztatja, összehangolt munkájukkal elősegítve az óvodai nevelés eredményességét. Az ő szorgos munkájuknak köszönhető az óvoda tisztasága, ápoltsága, környezetünk rendben tartása. A gyermekszertő dajkák munkájukat felelősséggel, lelkiismeretesen végzik, intenzív segítséget nyújtanak a gyermekek biztonsága és a napirend zavartalan szervezése érdekében. Munkaköri leírásuknak megfelelően látják el mindennapi feladataikat.

A **pedagógiai asszisztens** nagy segítséget nyújt a mindennapi differenciált nevelő munkában és az étkeztetés megszervezésénél az EPER program működtetése is az ő feladata.

A pedagógiai asszisztens és a dajka éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Óvodánkban a logopédiai és gyógypedagógiai fejlesztést utazó pedagógusok végzik.

A **logopédus** heti egy alkalommal foglalkozik az arra rászoruló gyermekekkel. Feladata: a gyermekek beszédének szűrése, fejlesztése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális nevelését, fejlesztését az adott sérülés specifikumra adekvát **gyógypedagógus** segíti. Feladata: az SNI gyermekek terápiás megsegítése, valamint tanácsadás pedagógusoknak, és igény szerint szülőknek.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekekkel **fejlesztő óvodapedagógus** foglalkozik.

A tálaló konyhában 1 fő **konyhai kiségitő** dolgozik. A tízórait és uzsonnát helyben készíti el a konyhai dolgozó, az ebédet külső vállalkozó szállítja.

Összehangolt munkára törekszünk az óvoda minden dolgozójával.

6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK

Az Adácsi Óvoda Pedagógiai Programjában Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” programot adaptáljuk.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a családi nevelést kiegészítve, a szülővel együttműködve a gyermeket óvja, védi, neveli, szocializálja, segíti sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyisége kibontakoztatását az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermeket is). Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal, minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére, és a sikerélményre. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a különbséget, erre neveljük gyermekeinket is.

Különös gondot fordítunk óvodánkban a testi és lelki egészség védelmére, fejlesztésére a szabad játék biztosítására.

Célunk, hogy az óvodai élet olyan legyen ebben a mátraaljai kis faluban, amely a gyermekek számára kiegyensúlyozott, boldog, családias, otthonos, szeretetteljes légkört tud biztosítani, hogy a szülők gyermekeiket bizalommal ránk bízassák.

A helyi programunk megvalósítását segítő alapszolgáltatásaink közé tartozik még a **vízhez szoktatás**, amit a helyi sportcentrum tanusodájában a nagycsoportosoknak szervezünk.

Speciális szolgáltatásaink:

- Alapozó terápia
- „Igy tedd rá” táncház
- Óvodai játékos, zenés torna
- Játékos angol
- Nagycsoportos gyermekek számára iskola előkészítés heti 2 alkalommal.

Az óvodai nevelés alapelvei:

Befogadó, szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy

- biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, érdekeik védelmét;
- tartást, önállóságot s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek;
- segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, rehabilitációját, rehabilitációját.

Nyitott óvodaként feladatunk a családi nevelés kiegészítése, esetenként a meglévő hátrányok csökkentése, a családok rendszeres bevonása az óvoda életébe, a több évtizede kialakult hagyományoknak, szülői igényeknek, elvárásoknak megfelelően.

Kiindulási pontjaink:

- A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszhető.
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Az óvodai nevelés nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- Nevelik, fejlesztik őt az új társkapcsolatok, az óvoda összes dolgozója.

- A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s ezzel megadják a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.
- Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.
- Óvodánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásában – beszéd fogyatékos, értelmi fogyatékos vagy egyéb pszichés fejlődés zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek. Pedagógiai programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

7. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

"Tisztellek Téged, fontos, hogy vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre."

/Várnai Zseni/

Programunk középpontjában a kisgyermek, mint szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben egyedi személyiség áll, aki a felnőttektől függő, érzékeny és fejlődő individuum, egyénenként változó testi, lelki szükségletekkel. Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünk e szükségletek kielégítésére, a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul.

Arra törekszünk, hogy az óvodai élet során gyermekeink legyenek derűsek, forduljanak szeretettel és bizalommal a felnőttekhez, társaikhoz, legyenek képesek a különbözőségek elfogadására. Őrizzék meg természetes kíváncsiságukat, óvják-védjék, alakítsák környezetüket. Kéréseiket, véleményüket bátran, őszintén nyilvánítsák ki és tanúsítsanak megfelelő önfegyelmet. Alkalmazzák a korosztályuknak megfelelő illemszabályokat.

Olyan gyerekeket szeretnénk nevelni, akik nyugodtak, tele vannak élményekkel, erősen kötődnek a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységhez, akiknek kialakult az óvodás tartásuk, önállóak, és látszik rajtuk a kiegyensúlyozottság. Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni, érzelmeiket őszintén kifejezni, a különbözőségeket természetes módon elfogadni, koruknak megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótársá, csoporttársá válni. Ennek érdekében biztosítjuk, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön.

Óvodakép

"Kis gyermekem csak nézzél szerteszét éretted van itt minden, ami szép"

/Várnai Zseni/

Az óvoda harmóniát árasztó külső megjelenése és tárgyi környezete, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó pedagógiai tevékenységrendszerünk biztosítja a gyermeki szükségletek kielégítését, belső emberi értékeket, viselkedési normákat közvetít. Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkciójának megfelelően szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben és tevékenységben gazdag óvodai életet biztosít, mely közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését és a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Elismerjük a családi nevelés elsődlegességét, és a gyermekek személyiségének fejlesztése, képességeinek kibontakoztatása érdekében kiegészítjük, esetenként kompenzáljuk azt. Biztosítjuk, hogy a szülők gyermekük mindennapi óvodai életébe bármikor betekintsenek, fejlődésükről, előmenetelükről értesüljenek.

Célunk a szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem- gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermekeknek.

Óvodai nevelésünk során kulcsfontosságúnak tartjuk a szabad játék, játékosság elvét, a gyermekek testi, lelki, értelmi, szociális képességeinek fejlesztését. Az óvodai nevelés optimális személyi és tárgyi feltételeinek biztosításával, pedagógiai tevékenységgel, differenciált módszerekkel segítjük elő a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a környezettudatos magatartás kialakulását, annak érdekében, hogy a gyermekben megteremtődjenek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelésünk során figyelembe vesszük a gyermekek eltérő szükségleteit, egyéni és életkori sajátosságait, s egyéni készségeiknek és képességeiknek megfelelően gondoskodunk sokoldalú, harmonikus fejlődésükről, a sokszínű műveltségtartalmak közvetítéséről, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Szeretettel, bizalomra épülő tisztelettel, megbecsüléssel, türelemmel, odaadással, gyermeki személyiség elfogadásával óvjuk, védjük, neveljük a gyermekeket, hogy ők boldogságban, örömben, egészségben töltsék el az óvodás éveiket.

Arra törekszünk, hogy az óvoda minden dolgozójának inkluzív szemlélete, támogató attitűdje, kommunikációja modell értékű legyen.

A társadalmi integráció elősegítése érdekében, a roma és a migráns gyermekek nevelése során biztosítjuk, hogy a gyermekek megőrizhessék önazonosságukat és ápolhassák kulturális értékeiket. Az nemzetiségi, migráns családokkal való kapcsolat során, fontosnak véljük, egymás értékrendjének megismerését, bizalom, őszinteség, tolerancia elvének érvényesülését.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásának elősegítése, hátrányainak csökkentése, felzárkóztatása, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének segítése céljából, óvodánk igyekszik megteremteni az integrált nevelés feltételeit. Tiszteletben tartjuk a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

8. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI

8.1. Alapvető céljaink:

- az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével,
- sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése,
- a gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált segítése, hátrányok csökkentése, tehetséggondozás,
- elsődleges célunk az emberi személyiség teljes kibontakoztatása, amely során biztosítjuk az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, valamint a hátrányok csökkentését,
- az óvoda teljes időtartama alatt a gyermeki személyiséget úgy szeretnénk alakítani a művészeti nevelés segítségével, hogy az iskolába lépés idejére nyitott, érdeklődő, önálló, természetszerető és –védő, tisztelettudó, segítőkész egyén váljék belőle.

8.2. Általános nevelési feladataink:

8.2.1. Az erkölcsi - szociális érzelmek alakításának feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, állandó értékrendet biztosító nyugodt, családi légkör megteremtése.
- Mindent megteszünk annak érdekében, hogy a gyermekek óvodájukat megismerhessék, megszerethessék, és ez által olyan tulajdonságok alapjai indulhassanak el bennük a felnőttek mintáján keresztül, mint a hűség, becsület valamihez, ami megalapozza a lojalitást, empátiás érzeteket környezetükhöz, óvodájukhoz, gyermektársaikhoz, és az óvoda felnőttjeihez.
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a felnőtt-gyermek közös élménye, közös tevékenysége. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a hagyományok, szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, melyek mélyítik a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Szűkebb és tágabb környezet megismertetésével lerakjuk a szülőföldhöz való kötődésük alapjait, közös élmények, közös tevékenységek során megláttatjuk a tiszteletet kiváltó emberi tulajdonságokat.
- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi-lelki harmóniájának kialakulását.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutakozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermekek képesek legyenek a környezetükben lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és a rosszat.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.
- Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére igényt érezzenek.

- A szociális érzékenység kialakulása segítse a különbözőségek elfogadását.
- Pedagógiai munkánkban a nevelést és tanulási tevékenységet egységben szemléljük felismerve a tanulás alapvető nevelési funkcióját. Tudatosan használjuk a tanulási tevékenységekben rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket, az értelmi, érzelmi, esztétikai és szociális képességek terén egyaránt.
- Az együttműködés a kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutatunk a gyermek és a szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.

8.2.2. Esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Az egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása, az esztétikus megjelenés igényének kialakítása.
- Harmonikus, összerendezett esztétikus mozgás fejlődésének elősegítése közös mozgások, énekes játékok, gyermektáncok segítségével.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását, a szép környezet felfedezését, felismerését és megóvását.
- Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi és emberi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekben rácsodálkozási élményeket biztosítunk, hogy a gyermekekben erősödjön az élmény-befogadó képesség a művészetek komplexitásával.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.
- A gyermekek legyenek képesek a tárgyi-, emberi-, természeti környezetben észrevenni a szépet és a gondozatlant, a csúnyát.

8.2.3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a gyermekek tanulási vágyának kialakulását, a szűkebb - tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. Leljük örömeiket abban, ha érthetően el tudják magyarázni mondanivalóikat, kérésüket. A meghitt beszélgetések a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét, kifejezőkészségét, és a gazdag nem verbális közlések megjelenését erősítse.
- A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítését.
- Az intellektuális érzelmek tudatos támogatása segítse a gyermekek érdeklődésének felkeltését, tudásvágyának kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. Örüljön és legyen büszke sikereire, és eredményeire.
- A kíváncsiságot felkeltő vizsgálódások, kísérletezgetések, kutakodások, problémafeltáró és – megoldó helyzetek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását, a gyermekek alkotásvágyát.
- Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - segítse a gyermekeket abban, hogy érzésüket, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék.

8.2.4. Az integrált nevelésre vonatkozó alapelveink, feladataink

- Felismerjük a tanulási és azt kísérő magatartási problémákat, szükség esetén a szülők, illetve megfelelő szakember segítségét kérjük.
- Felismerjük a gyermek személyiségfejlődésében jelentkező zavarokat, nehézségeket és lehetőségei szerint segítünk ezek megoldásában. Ha szükséges megfelelő szakemberhez irányítjuk a gyermeket.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében általános nevelési célkitűzéseinket az egyéni adottságokhoz, képességekhez igazítjuk.
- Kiemelt célunk elősegíteni a gyermekek alkalmazkodó-készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- A rehabilitációs tevékenységünket team munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus irányításával a gyermeket nevelő óvónők, a fejlesztőpedagógus, a pedagógiai asszisztens és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai nevelési programban, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus által elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkozás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőséget – különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása-fejlesztése terén - amit az inklúzió nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk ki, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely negatív megkülönböztetést tartalmaz.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitáció fő területei:

- Az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinezteziás – fejlesztése.
- Motoros készségek fejlesztése.
- A beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával.
- A szociális készségek fejlesztése.
- A kognitív készségek fejlesztése.
- Az önellátás készségének fejlesztése.

A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

9. A NEVELÉS KERETE

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos mozgás és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, sporttevékenység,
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése területére terjednek ki.

A nevelési-oktatási intézményekben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, amely beépül a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló pedagógiai munkába.

A nevelési-oktatási intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében. A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület készíti el.

A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján és az intézményben egészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen kívül csak olyan, a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szervezet programját megvalósító személyt vonhat be tanórai vagy gyermek részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciós tevékenység megszervezésébe, aki, vagy amely rendelkezik az egészségügyért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával. Az egészségfejlesztési feladatok ellátásába az intézményorvos ajánlásával külső egészségügyi szakembert is be lehet vonni.

A nevelési-oktatási intézmény vezetője a külső egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál beszerzi az intézményben dolgozó óvodapszichológus, az egészségügyi szolgálat véleményét.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, **különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése**, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek egészségügyi ellátását az orvos, fogorvos, a védőnő, az intézmény vezetőjével egyeztetett rend szerint (SZMSZ és Házirendben szabályozottan) végzi. Az egészségügyi vizsgálatok során az óvodapedagógusok jelenlétükkel is nyugtatják a gyermekeket. A védőnővel való kapcsolatunkat megerősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre (szociokulturális helyzetre) vonatkozó adatok cseréje.

9.1. Egészséges életmód alakítása - egészségnevelési program

Ismert tény, hogy az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke, nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség modern értelmezése a testi, valamint a lelki és társkapcsolati jólétet, az aktív alkalmazkodó- és teljesítőképeséget foglalja magában.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarat és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá szokássá alakítja az egészségvédő magatartást.

Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik (ha kell, korrigálják). Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető.

Az egészség védelme az egyéni és közös érdek, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, az óvodának egyaránt feladata van.

Gyermekkorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az óvodai egészségfejlesztést kiemelt nevelési területnek tekintjük.

Elfogadjuk, hogy gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába, ezért a szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk fokozott

jelentőséggel bír az egészségpedagógiai óvodai programunkban. Egészségfejlesztéssel kapcsolatos szülői fórumok, közös sportrendezvények szervezésével gazdagítjuk kapcsolatunkat.

Természetesnek tekintjük, hogy a gyermekcsoportban az óvodapedagógus az egészséges életmód szempontjából is mintaadó személy, ezért továbbképzéseken egészségfejlesztési témakörben tovább szeretnénk gazdagítani ismereteinket.

Az óvodánk mindennapi nevelési programja az egészségvédelemre és egészségfejlesztésre épül, azaz az egészségnevelés a kifejezetten edzőprogramokon túl az óvodai élet valamennyi szakaszára vonatkozik. Fizikai egészség fejlesztési lehetőségeiként az óvodai nevelés során az alábbiak adottak: az egyéni és közösségi egészségfejlesztés (személyi higiénia), a környezet védelme (környezeti higiénia), a gyakrabban előforduló betegségek megelőzése, testi rendellenességek megelőzése (korai prevenció).

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatait a társas-társadalmi beilleszkedés megvalósítása, a normatartás elsajátítása és a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása, programunk *Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés* fejezetében található.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos egyéb feladatokat *A külső világ tevékeny megismerése* és a *Gyermekvédelem az óvodában* című fejezetekben fejtjük ki részletesebben.

Hisszük, hogy az esélyegyenlőség és a másság elfogadása az egészség fogalmának modern értelmezését követeli meg, hogy a fogyatékoságot ne az alkalmatlanság vagy képesség hiányaként, főleg ne betegségi állapotként értelmezzük. Hangsúlyozzuk, hogy az ép és a sérült gyermekek közötti különbség nem egészségi természetű.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai „megelőző” egészségneveléséhez a gyermekvédelmi szakhálózat segítségét kérjük, igénybe vesszük a szülői szervezet, munkaközösség összefogását.

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, egészségük megtartására, megerősítése testi fejlődésük elősegítése a nevelőtestület által kidolgozott szokás- és szabályrendszer alapján.

Célunk:

- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermek egészségének óvására, megőrzésére irányuló nevelés, mely magába foglalja a személyi és környezet higiénét, testi és lelki egészséget.
- Az egészséges életmód szokásainak kialakítása a szociális hátrányokból eredő hiányok kompenzálása.

Feladatunk:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A gyermekek gondozása, testi - lelki szükségletük kielégítése, egészségének védelme, óvása, megőrzése. A betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek testi képességfejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

- Az egészséges életmód, a testápolás az étkezés az öltözködés a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a higiénés szabályok kialakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, szülőkkel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó prevenció és korrekció testi- lelki nevelési feladatok ellátása.
- Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A bántalmazás, erőszak megelőzése.

Óvodába lépés előtt kérdőíves módszerrel – anamnézis - információt gyűjtünk a gyermekről főként testi szükségletei, családból hozott szokásai megismerése érdekében, mert ezek ismerete alapozza meg a gyermek jó közérzetét, ami minden tevékenységhez szükséges.

A helyes életritmus életkoronként eltéréseket mutat. A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. A gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani szükségleteik figyelembevételével tervezzük.

A gyermekek gondozásának feltétele az óvodapedagógus, a dajka, a pedagógiai asszisztens és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel, bizalomkeltő meta jelzésekkel közelednek feléjük és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett megismerhetők a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.

A speciális gondozást igénylő gyermekek ellátása érdekében megfelelő szakembert vonunk be, együttműködünk a szülővel.

9.1.1. Mozgás

A mozgás fontos szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlődésében. A gyermekek a **mindennapi mozgás**, tevékenykedés során szereznek ismereteket környezetükről. Intézményünkben az átalakított zárt udvaron, illetve az óvoda udvarán minden nap lehetőséget biztosítunk **az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testmozgás biztosítására**. Heti egy alkalommal szervezett mozgás tevékenység, ovi torna fakultáció, ovi úszás, balett, népi játék- gyermektánc foglalkozások segítik a mindennapos mozgás lehetőségének megélését. Az óvodába kerülő gyermekek szívesen, örömmel mozognak. Saját testük és mozgásos képességeik megismerése segíti az „én tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését. A közös mozgás során fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is.

Az intézményben lehetőség nyílik az alapozó terápiás mozgásfejlesztésre:

„**Az Alapozó Terápia** komplex, mozgásfejlesztésen alapuló úgynevezett motoszenzoros típusú (mozgásos-érzékszervi) idegrendszer fejlesztő mozgásterápia, mely során a gyermekeknél újra indítjuk az emberi fejlődéstani mozgássorozatot, mintegy még egyszer beindítva az agy fejlődésbeli lehetőségeit és a gyerekeket a terápia során igen magas fokú mozgásügyességig juttatjuk el. Ezzel a mozgásfejlesztési gyakorlatsorral hatunk az emberi agyban a beszéd működéséért (olvasás, írás) felelős területekre is. A terápia során a mozgásalapot kiegészítjük fejlesztő pedagógiai módszerekkel (idő, tér, emlékezet, hallás-

és beszédészlelés-fejlesztés stb.) ezzel tesszük teljessé. A terápia a csecsemőkori mozgásmintáktól indulva a fejlődéstani nagymozgásokon, rugalmasságon és az egyensúlyon keresztül fejleszti az idegrendszert. Ez a módszer hatékony és mindenkinél más fejlődési ütemben, de eredményesen alkalmazható.

Megkésett vagy/és hibás, akadályozott beszédfejlődésnél (diszfáziák). Kiejtési hibával, pöszeséggel küzdő gyermekeknél. Óvodás gyermekeknél, akiknél mozgásügyetlenség, kialakulatlan kézdominancia, vagy diszlexia veszélyeztetettség áll fenn. Diszlexiánál, alaki diszgrafiánál= olvasás és/vagy írásgyengeségnél.” (forrás: Alapozó terápia tanulmány 1994-2013.)

Ez a fejlesztő módszer azoknál, a figyelemzavaros gyermekeknél is fejlesztő hatású, akiknél oxigénhiányos károsodás keletkezett. Fejlődésben, érésben elmaradt óvodásoknál szintén alkalmazható, illetve enyhe fokú értelmi fogyatékossgal élő gyermekeknél és minden olyan gyermeknél, aki mozgásügyetlenségben szenved bármilyen okból. Heti kétszer 45 percben, szakvéleménnyel rendelkező gyerekek vehetnek részt kiscsoportos foglalkozás keretében.

Az óvodai egészségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek köre bővült, elvégzésük kritériumai pontosításra kerültek.

- **A mindennapos testmozgást** az egészségfejlesztési kritériumok alapján kell folytatni a kiegészítő egyéb testmozgásokkal együtt. A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen része az óvodai életnek, ezért minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra a nap folyamán, figyelembe véve a gyermekek egyéni szükségleteit, képességeit. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon ismételhessék a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön.
- Emellett **szervezett mozgásos tevékenységek** szolgálják a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának fejlődését, mozgás-koordinációjának fejlesztését, ellenálló képességük növelését. Hetente egy szervezett mozgástevékenységet tervezünk minden csoport számára. A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.
- **Edzési lehetőséget** a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítjuk. Megtervezzük a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait. Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítunk a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak). Biztosítjuk a gyermekek edzéséhez az objektív körülményeket, körültekintően, tudatosan használjuk az edzés lehetőségeit minden évszakban. Időjárásnak és évszaknak megfelelően, a lehető legtöbb időt a szabadban töltjük, és itt minél több fogó-futó és labdajátékokat szervezünk, mely növeli állóképességüket. Nyáron, az udvaron pancsolhatnak, napfürdőzhetnek a gyerekek, a fokozatosság elvét betartva.
- Mozgásszükségletük kielégítése érdekében növeljük a szabadban tartózkodás aktivitás-fokát (zenés-mozgásos percek, kocogás, mozgásos szabályjátékok).
- Az óvodapedagógus feladata a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése, melyhez változatos napi és heti rendben biztosítjuk a lehetőségeket. **Prevenációs, fejlesztő tornák** beiktatásával segítjük a gerinc deformitások megelőzését. Lábboltozatot erősítő fejlesztő játékos mozgást végzünk.

A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi mozgás középpontjában is a sok mozgással járó játék áll.

A hosszabb és a néhány percig tartó, szervezett mozgásos játékok is a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését szolgálják. A gyermekek gyakorolják a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg a mozgásfejlesztő eszközökön.

A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembevételével, a mozgásigény kielégítésével, illetve mozgásra ösztönzéssel, valamint az egyéni lemaradásokat kompenzáló játékok ajánlásával serkentjük a gyermekeket mozgásra.

A nagycsoportosoknak rendszeresen szervezünk uszodalátogatást, ahol lehetőség van arra, hogy a gyermekekkel megszeretessük a vizet, vízi játékokat. Kerékpár túrát szervezünk a közeli rétre, amikor lehetőség nyílik a közlekedési szabályok elsajátítására, gyakorlására is. Sokat sétálunk, kirándulunk a szabadban, amikor a mozgáson túl a környezet szépségére is felhívjuk a gyermekek figyelmét, és környezettudatos magatartásra, a szülőföld szeretetére neveljük őket.

Programok:

- Ismeretnyújtó beszélgetések a szülőkkel, tájékoztató, felvilágosító cikkek megismertetése az egészséges életvitelről
- Tapasztalat és ismeretszerzés a gyerekeknek az óvodai tevékenységek során (szabad- és szituációs játékok, beszélgetések, érzékelő és dalos játékok, versek, mozgással kísért mondókák, közös vásárlás, gyümölcssaláta készítés, tablókészítés, élmények ábrázolása stb.)
- Családi nap, melyen a szülők is részt vehetnek tevékenységeinkben

A program célkitűzései:

- A gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük segítése. A gyermekek ismereteinek bővítése saját testükről; az egészséges étkezés, szokások (mozgás, tisztálkodás) fontosságáról.
- Szülők az együttműködés elmélyítése a közös élmények - ismeretnyújtás, felvilágosítás, egymás megismerése.

Nevelésünk során fontos szerepet kap a gyermekek testi épségének védelme a balesetek megelőzése, mellyel kapcsolatos feladatokat házirendünk is szabályozza.

A nevelőmunka során figyelembe vesszük egy-egy gyermek egyéni érzékenységét, egészségi állapotát.

Várható eredmények:

- A játékok, tevékenységek során a gyermek maga próbál ki valamit, tapasztalatot szerez, mindennek során fejlődnek képességei és szociális kompetenciái. (Pl. önbizalom, öntudatos és környezetért is felelős magatartás, reális énkép kialakításának képessége, szabályok és vágyak összehangolásának képessége, döntési képesség, kezdeményezőképeség, akaraterő, kitartás, kommunikációs és kooperációs készség)
- Az óvoda a szülőkkel együttműködve, azonos célokkal, biztosítja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődéséhez az optimális környezetet.

- A gyermekeknek a megszerzett ismeretek, a közös pozitív élmények hatására igényükké válik az egészséges életmód.
- A szülők megismerkednek az egészséges életvitel alapjaival és gyermekeik érdekében maguk is törekednek életmódjuk egészségesebbé alakítására.

Fenntarthatóságot biztosító tényezők:

- Bizalom kialakítása a gyermekekkel és szülőkkel, a kapcsolat létrejöttétől kezdődően
- Szokások - napirend - alakítása
- Pozitív minta biztosítása az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt részéről
- A szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás az egyéni igényeknek, helyzetnek megfelelően.

A modul célja:

- A mozgás legyen és maradjon életük természetes velejárója.
- Váljon igényükké a rendszeres mozgástevékenység, ezáltal fejlődjenek testi-lelki-szociális képességeik.

A modul feladata:

- Megőrizni, ha szükséges felkelteni a mozgáskedvet: a rendszeres mozgással az egészséges életvitel alakítása
- Megfelelő, mozgásra ösztönző környezet biztosítása
- Mozgástapasztatatok bővítése - mozgáskészségek fejlesztése
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése

	Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
1.	Szabad játék	Változatos mozgásfejlesztő eszközök sokasága a csoportszobában, nagy udvaron és az zártudvaron (egyensúlyérzékelt fejlesztő játékok: billenőrács, lépegető, libikóka, hinta, mókuskerék, láncos híd)	gyermekek, óvónők	Egész tanév, folyamatos
2.	Mindennapos mozgás, mozgásos játékok	Pl. nagylabdák, kislabdák, gumilovak, labdák, műanyag mászóvár)	gyermekek, óvónők	Napi rendszerességgel; napi 10-15 perc
3.	Szervezett mozgás	Mozgásfejlesztő eszközök, sportszerek, kéziszerek	gyermekek, óvónők	Hetente 1x 30-40 perc rendszeresen
4.	Gondozás, önkiszolgálás	Ruházat, evőeszközök, mindennapi használati	gyermekek, óvónők, dajka	Mindennapos tevékenykedés

		eszközök		az egész tanév során
5.	Környezeti nevelés, ismeretszerző séták, kirándulások a nagyobbaknak.	Kényelmes, réteges öltözet, hátizsák	gyermekek, óvónők, dajka	Az egész tanév során, illetve ősszel és tavasszal
6.	Szülőkkel közös mozgásos programok <ul style="list-style-type: none"> o családi nap: közös futás, játékos családi sportversenyek 	Az óvoda udvara és közvetlen környezete, tornához alkalmazható zenei felvétel, sportszerek (pl. padok, labdák, body rollok, füles labdák stb.)	gyermekek, szülők, óvónők, dajkák	Május

Várható eredmények:

- **Testi képességek fejlődése:** észlelés, természetes nagymozgások, mozgáskoordináció, egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció, finommotorika fejlődése
- **Értelmi képességek fejlődése:** testséma fejlődése; testrészek ismerete - megnevezése, tárgyhoz viszonyított testhelyzetek, személyi zóna alakulása - oldaliság, testfogalom alakulása, vizuális észlelés - időrendiség, memória, alaklátás, formaállandóság, térpercepció - téri irányok
- **Verbális fejlődés:** testrészek, ruhaneműk, eszközök, cselekvések megnevezése, térbeli viszonyok: irányok, helyzetek, idő, oldaliság, formák, színek, méretek, megnevezése
- **Szociális képességek fejlődése:** együttműködés, tolerancia, önismeret, másság elfogadása, viselkedésminták tanulása

9.1.2. Egészséges táplálkozás

Táplálkozás a fejlődés egyik feltétele. Óvodánkban a napi háromszori étkezés meghatározott időpontokban és együttesen történik. A gyermek az óvodában a napi táplálékszükségletük 70%-át kapja meg kellő összetételben és elosztásban. Az étkeztetés során törekszünk a változatos étrend kialakítására. Az étkezésekhez étlapot készítünk, melyet az intézmény zárt szülői csoportjában elektronikusan elérhetővé tesszük a szülők számára.

Évszakoknak megfelelően a gyermekekkel friss zöldségekből, gyümölcsökből készítünk gyümölcssalátákat, zöldségsalátákat. Igyekszünk a szülőket meggyőzni, hogy gyümölcsöt kapjanak a gyermekek születés és névnapok alkalmából, valamint alkalmanként.

Az étkezést úgy szervezzük, hogy gördülékeny legyen.

A kulturált étkezési szokások kialakításánál kiscsoportban önkiszolgáló módszert alkalmazunk (a gyermekek, étkezés előtt és után maguk viszik helyére az evőeszközöket.)

Kezdetben, aki segítséget kér, azoknak az óvónő, dajka segít az étkezésben, majd egyre több önállóságot várunk el tőlük. Megtanítjuk a gyermekeket az evőeszközök, szalvéta helyes használatára, arra szoktatjuk őket, hogy amit nem kérnek, azt hagyják a tányérjukon, ha még kérnek, azt jelezzék. Megismertetjük őket a kés, villa használatával.

Figyelmeztetjük őket, hogy csukott szájjal tisztán étkezzenek, ügyeljenek az asztal és környezetének rendjére, viselkedjenek étkezés közben kulturáltan.

A középső csoportban fokozatosan kerül bevezetésre a naposi munka, kezdetben önkéntes alapon. Megfelelő időt és alkalmat biztosítunk a tevékenységek gyakorlására. Felnőtt segítsége mellett nagy tapintattal és türelemmel, tudatos, pontos szóbeli megerősítéssel segítünk. Folyadékot minden étkezés után kapnak a gyermekek.

A szülők előre megtekinthetik az óvoda étrendjét. Az óvodapedagógusok ismerik a gyermekek kedvenc ételeit és nem kedvelt ételét is. Fokozottan figyelünk a hátrányos helyzetű gyermekek táplálkozására, valamint azokra a gyermekekre, akiknek ételérzékenysége van. Amennyiben a közétkeztetés keretében nem biztosítható a gyermekek diétás étkezése, - a szülő, vagy a törvényes képviselő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek által az intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel elfogyasztását is biztosítjuk. Ügyelünk a terítés, és az ételek tálalásának esztétikájára.

- A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak, hiszen különféle szociokulturális háttérből, különböző családi szokásokkal, köztük táplálkozási szokásokkal érkeznek. Vannak, akik nem ismernek különféle ételeket, ízeket. A szülők segítségével megismerjük ezeket, és toleranciával fogadjuk az egyéni különbségeket.
- A szülőknek adhatunk ötleteket, segíthetjük őket milyen minőségű, mennyiségű étel fontos a gyermek fizikai fejlődéséhez, milyen alapanyagok szükségesek a csont-izomrendszerük erősödéséhez.
- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgáljuk. Az étkezési szokások kialakításánál kerüljük a várakozási időt.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával megismertetjük a gyerekeket. Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítjuk.
- Biztosítjuk a nap bármely szakában, a teremben és az udvaron egyaránt a folyadékpótlás lehetőségét.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára, lehetőség szerint heti rendszerességgel vitaminnapot tartunk.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot kapcsolunk (pl. projektek), játékos alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés), őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatunk meg. Ismerkedünk gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek részére.

A modul célja:

- Az étkezési szokások megismertetése mellett, az egészséges ételek megismertetése.
- Az egészséges táplálkozás szokásainak alakítása - a szülőkkel való együttműködéssel.
- Tájékozódás az ételintolerancia területén.

A modul feladata:

- Változatos - ismeretlen ízek, ételek megismertetésével a korszerűbb táplálkozás megismertetése.

- A napi gyümölcs, zöldség rendszeres fogyasztásával a megfelelő vitamin biztosítása.
- A rágás fontosságának tudatosítása.
- A rendszeres étkezés fontosságának megismertetése a gyermekekkel és szülőkkel.
- Az étel érzékeny gyermekek számára a megfelelő táplálék biztosítása.
- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

	Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
1.	Vitamin saláta készítése	Gyümölcsök, zöldségek, ízesítők Konyhai eszközök az elkészítéshez	Gyermekek, óvónők	Rendszeresen, hetente
2.	Gyümölcs turmix készítés idénygyümölcsből Óvodatej programban való részvétel	Gyümölcsök, turmix gép Napi tejmennyiség biztosítása a pályázatnak köszönhetően	Gyermekek, óvónők	5-6 alkalommal évente Napi rendszerességgel
3.	„Egészséges - egészségtelen” ételek és italok Képek gyűjtése, válogatása, tablókészítés kooperatív tevékenykedtetéssel	Karton, képek, olló, ragasztó Ételpiramis	Gyermekek, óvónők	15-20 perc
4.	Szülők tájékoztatása az egészséges táplálkozásról • tájékoztató falon • személyesen pl. Szülői értekezleten	Cikkek, ételreceptek	óvónők, szülők	Alkalmanként

Várható eredmények:

- **Testi képességek fejlődése:** fejlődik finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk (salátakészítés, vágás, keverés, képek vágása, válogatása).

- **Értelmi képességek fejlődése:** megismerik az egészséges és egészségtelen ételeket, ok-okozati összefüggéseket ismernek fel. Fejlődik érzékelésük, képessé válnak ételek ízének felismerésére, gyümölcsök-zöldségek részeinek felismerése, (répa, hagyma, alma, stb.) ízének megváltoztatására, összetételének felismerésére, megnevezésére.
- **Verbális fejlődés:** ételek összetevőinek, ízének megnevezése, kifejezőkészség, mondatalkotás fejlődése.
- **Szociális képességek fejlődése:** együttműködés, önismeret fejlődése.

9.1.3. Tisztálkodás

A gyermekek a saját családjukban megismert különböző higiéniai szokásokkal érkeznek az óvodába. A helyes tisztálkodási szokások megalapozásában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkának. A gyermek tisztálkodási teendőiben segítséget kap az óvodapedagógustól, valamint a dajkától, fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk az önálló tisztálkodásra. A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási igényük kialakítását szolgálja.

Testápolás során a gyermekek megtanulnak helyesen kezét mosni (ruhaujj felhúzása, vízszappan használata, kéz szárazra törlése, saját törölköző használata stb.). Hangsúlyozzuk az étkezés előtti, WC használat utáni kézmosás fontosságát, és arra szoktatjuk őket, hogy akkor is mossanak kezét, ha egyéb tevékenység közben (festés, gyurmázás, homokozás) beszenyeződik. Helyes zsebkendő használatánál segítünk, amennyiben nem tudják önállóan megoldani. Tüszentéskor törekszünk arra, hogy használjanak papírzsebkendőt. Esetlegesen kialakult járványhelyzet miatt a fokozott higiéniai szokások betartása kiemelten fontos.

A WC helyes használatának elsajátításához is kezdetben segítséget adunk fokozott intimitás betartásával, majd egyre nagyobb önállóságot várunk el a gyermekektől.

A fogápolás területén kezdetben a szájukat öblítik ki ebéd után, később megismerkednek a fogkrém, fogkefe használatával, a helyes fogmosás technikájával. Később elvárjuk, hogy a fogápoló szereket is önállóan használják, tartsák tisztán és tegyék a helyére. A dajka szerepe fokozottan fontos a gyermekmosdó használatának megtanulásánál, mely állandó felnőtti felügyeletet, jelenlétet igényel.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel fokozott nagy gondoskodással törődünk, és arra törekszünk, hogy az egészséges életmód szokásainak kialakításánál a szociális hátrányokból adódó hiányosságokat kompenzáljuk.

- A tisztaság alapvető fontosságát, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben. A gyermekek egészségének védelmére, testük, ruházatuk gondozására, rendszeres és szükségszerű tisztálkodásukra, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektetünk.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A befogadási időben a gyermekekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét. Később a fokozatosság betartásával törekszünk arra, hogy egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.
- A higiéniai szokások, szabályok kialakításánál biztosítjuk a szükséges intimitást.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket (láz, hányás, hasmenés, kiütés, erős köhögés) elkülönítjük, fokozott gondoskodással vesszük körül, míg szülei meg nem érkeznek.

- A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, papírtörülköző használatával, a gyermekek által használt eszközök, játékok fertőtlenítő lemosásával igyekszünk megelőzni, gátolni.

A modul célja:

- Ismerjék a tisztálkodás fontosságát, helyes végzését és az ehhez szükséges eszközöket.

A modul feladata:

- Különböző módszerekkel a tisztálkodási eszközök megismertetése
- A tisztálkodás elemeinek helyes kivitelezésének bemutatása, gyakorlása
- A megfelelő higiénias szokások kialakítása

	Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
1.	Babafürdetés	Baba, fürdőkád, törülköző szappan, víz	Gyermekek, óvónők	20-30 perc
2.	„Mese a tisztaságról” - mesefilm megtekintése	ITK eszközök használatával	Gyermekek, óvónők	20 perc
3.	<u>Kézmosás</u> <ul style="list-style-type: none"> • helyes végzés megbeszélése, gyakorlása • kihelyezett piktogramok 	Folyékony szappan, törülköző piktogramok	Gyermekek, óvónők	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során
4.	„Zuhanyozás” - játék (pantomim)	Nagyméretű tükör	Gyermekek, óvónők	Alkalmanként néhány perc
5.	A helyes fogápolás megtekintése, megismerése, gyakorlása Figyelembe véve a higiéniai előírásokat.	Fogkefe, fogsor Nagyméretű tükör	Fogorvosi asszisztens, gyermekek, óvónők, védőnő	egész évben folyamatos:
6.	„Bevásárlás” játék <ul style="list-style-type: none"> • tisztálkodási eszközök összegyűjtése kosárba - adott idő alatt - versengve) 	Kosarak, tisztálkodás eszközei	Gyermekek, óvónők	Alkalmanként 15-20 perc

Várható eredmények:

- **Testi képességek fejlődése:** finommotorika, szem-kéz koordináció fejlődése.
- **Értelmi képességek fejlődése:** testséma fejlődése, testrészek ismerete - tevékenységek a testrészek megérintésével, megnevezésével, test koordinációja, testfogalom alakulása, a szem fixációs működésének erősítése (tükör), vizuális memória fejlődése, tapintásos észlelés fejlődése (pl. babafürdetés), térpercepció: téri irányok, a tér mozgásos észlelése, auditív észlelés fejlődése (tisztálkodás hangjai) keresztsatornák fejlesztése.
- **Verbális fejlődés:** tisztálkodási eszközök, mozgások, cselekvések, téri irányok megnevezése, névmások használata.
- **Szociális képességek fejlődése:** szokásukká (igényükké) válik a kézmosás, testápolás és fogmosás.

9.1.4. Öltözködés

Öltözködés során célszerűnek tartjuk az óvodai életnek megfelelő kényelmes ruházat viselését. Kérjük a szülőket, hogy a gyermeküket az időjárásnak megfelelően és többretegűen öltöztessék. Megfelelő váltócipőt hordjanak a gyermekek, ennek használata – az egészséges lábboltozat védelem mellett – a balesetek megelőzése szempontjából is fontos. Váltóruhára minden korosztálynak szüksége van. Öltözködésénél az óvónők, dajkák segítenek, hogy a gyermekek folyamatosan mehessenek ki az udvarra, illetve jöhessenek onnan vissza. Figyelünk arra, hogy a kisebb csoportoknál mindig fokozottabb legyen a dajkai segítség (akár több is) az öltözködésnél, szükség szerinti átöltöztetésnél.

A gyermekek öltözködési szokásainak kialakítása során figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.

A kisebb gyermekek még segítséggel vetik le és veszik fel, gombolják ki és be ruhájukat, cipőjüket. Öltözködéskor megmutatjuk, elmagyarázzuk a helyes sorrendet, technikát, majd a többszöri gyakorlás után elvárjuk, hogy ők is próbálkozzanak az önálló öltözködéssel: vegyék fel és le felsőruhájukat, gombolják be és ki ruhájukat, kössék be cipőjüket. Önállóan öltözzenek és vetkőzzenek, ha fáznak, vagy ha melegük van. Ismerjék meg személyes holmijukat, vigyázzanak rá, és igényesen tegyék a helyére. Őrizzék meg az öltözőjük rendjét.

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében. Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot
- A gyermekek zsákjában tartalék ruhákat tárolunk, hogy szennyeződés esetén a bepiszkolódott ruhadarabokat tisztára tudjuk cserélni.

A modul célja:

- Ismerjék a réteges/évszaknak/időjárásnak megfelelő öltözködés fontosságát, a ruhadarabok fel-és levételének sorrendiségét.

A modul feladata:

- Különböző módszerekkel a helyes öltözködési szokások kialakítása.
- Az öltözködés helyes kivitelezésének bemutatása, gyakorlása.

Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
Öltöztető baba készítése	Baba, kivágott ruhadarabok	Gyermekek, óvónők	20-30 perc
Baba öltöztetése a babaszobában	Ruhadarabok, babák	Gyermekek, óvónők	20 perc
<u>Öltözködés</u>			
<ul style="list-style-type: none"> helyes sorrend megbeszélése, gyakorlása kihelyezett piktogramok 	Ruhaneműk az öltözőben piktogramok	Gyermekek, óvónők	Mindennapos tevékenység az egész tanév során

Várható eredmények:

- **Testi képességek fejlődése:** finommotorika, szem-kéz koordináció fejlődése.
- **Értelmi képességek fejlődése:** testséma fejlődése, testrészek ismerete - tevékenységek a testrészek megérintésével, megnevezésével, test koordinációja, testfogalom alakulása, vizuális memória fejlődése, tapintásos észlelés fejlődése (pl. baba öltöztetés), keresztcsatornák fejlesztése.
- **Verbális fejlődés:** ruhadarabok megnevezése, évszakok, időjárás megfigyelése, mozgások, cselekvések, téri irányok megnevezése, névmások használata.

9.1.5. Testünk

A 3-7 éves gyermekek tapasztalás segítségével ismerkednek saját testükkel; meglévő ismereteikre építve, azokat folyamatosan bővítve a szabad játékban, szimulációs játékok, mozgások, mozgással kísért versek, mondókák, tevékenységek során.

A modul célja:

- Önismeret - testséma fejlesztése
- Ismerjék meg testrészeiket, azok megnevezését, funkcióját.
- Ismerjék meg az érzékszerveket, az érzékelés fontosságát, érzékszervek funkcióját.
- Ismerjék meg az orvos, védőnő, gyógyszerész, fogorvos gyógyító munkáját, a gyógynövények (teák) fontosságát.

A modul feladata:

- Tevékenységek szervezésével, biztosításával a testrészek, érzékszervek megismertetése
- Érzékelőjátékokkal az érzékszervek funkcióinak megismertetése, érzékelés fejlesztése
- Előzetes élmények alapján az orvos védőnő, gyógyszerész, fogorvos gyógyító munkájának megismertetése, tapasztalják meg, milyen hatással van a gyógynövények, gyógyteák az emberi szervezetre.

	Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
1.	<p><u>Testrészek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> tükör játékok, önmaga felismerése, társ „tükrözése” mozgással kísért versek, mondókák megismerése, mondogatása, mutatása „Keresd meg!” játék 	<p>Tükör</p> <p>Karszalag</p>	<p>gyermekek, óvónők</p>	<p>Projektek időtartamának figyelembevételével.</p> <p>Egész évben folyamatos: lehetőségek, alkalmak felhasználása</p>
2.	<p><u>Testfogalom</u></p> <ul style="list-style-type: none"> hiányzó testrész pótlása ember forma összeállítása (diff.) arc kirakása (diff.) emberábrázolás 	<p>Papírok, olló, ragasztó, színes ceruza, filctoll stb.</p> <p>Puzzle játékok</p> <p>Kéz, ujjak, festék</p>	<p>gyermekek, óvónők</p> <p>dajka</p>	<p>Projektek időtartamának figyelembevételével.</p> <p>Egész évben folyamatos: lehetőségek, alkalmak felhasználása</p>
3.	<p><u>Érzékszervek - Érzékelő játékok</u></p> <p><u>Látást fejlesztő játékok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Vakjáték Szemkontaktust segítő játék <p><u>Ízlelést fejlesztő játékok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> „Mit kóstoltál?” <p><u>Szaglásfejlesztő játékok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Minek az illatát érzed?” Illatozó dobozok <p><u>Hallásfejlesztő játékok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> zörej és természet hangjainak 	<p>Tárgyak különböző anyagokból</p> <p>gyümölcs, zöldség, étel, ital</p> <p>illatok, szappanok, parfümök</p> <p>Hangszerek</p> <p>Környezet hangjai kazetta</p>	<p>gyermekek, óvónők</p>	<p>Projektek időtartamának figyelembevételével.</p> <p>Egész évben folyamatos: lehetőségek, alkalmak felhasználása</p>

	<p>felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egymás hangjának felismerése • Hangirány jelző játék • Állatok hangjainak felismerése <p><u>Tapintást fejlesztő játékok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Érzékelő zacskó • „Mi van a takaró alatt?” • Párkereső <p>Hő érzékelése</p>	<p>„Koszorú, koszorú.””” Ki van a takaró alatt?”</p> <p>Különböző formájú termékek, tárgyak</p> <p>Tárgyak különböző anyagokból</p> <p>Tűz, vízforraló, különböző hőmérsékletű víz, étel, ital, kísérletek stb.</p>		
4.	<p><u>Testünk és az érzékszervek épségének óvása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • egészség-betegség, az orvos gyógyító munkája • orvosos játék • védőnő, fogorvos meglátogatása • gyógyszerár Gyógyszertár látogatása 	<p>Képek, könyvek</p> <p>Orvosi táska és kellékei, köpeny, receptek, bélyegző</p> <p>Gyógyszeres dobozok</p>	gyermek, óvónők	Alkalmanként a gyermekek igényének megfelelően

Várható eredmények:

- **Testi képességek fejlődése:** fejlődik nagymozgásuk és finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk
- **Értelmi képességek fejlődése:** testséma fejlődése; testrészek ismerete, önmaga felismerése és azonosítása, testfogalom, a testrészek funkcióinak ismerete, mozgó tárgy követése szemmel, érzékszervi funkciók fejlődése, téri irányok érzékelése fejlődik
- **Verbális fejlődés:** testrészek, mozgások, funkciók, orvosi eszközök, (játékok) nevének ismerete, ízek, illatok, tárgyak tulajdonságainak pontos megnevezése (pl. édes, sós, puha, meleg, stb.)

- **Szociális képességek fejlődése:** együttműködés, tolerancia, önismeret, máság elfogadása

9.1.6. Megfelelő életritmus

A napirendi tevékenységekhez kapcsolódó szokások megismertetése, gyakorlása, rögzítése a gyermekek számára megfelelő rugalmas napirend kialakítása fontos feladatunk, segíti nyugodt fejlődésüket, eligazodásukat a környezetükben, tájékozódásukat; fejleszti időérzéküket, rendszerességre neveli őket; növeli biztonságérzetüket.

A modul célja:

- A gyermekek egészséges fejlődésének elősegítése, a helyes napirend kialakításának segítése a szülők bevonásával.

A modul feladata:

- A testi-lelki szükségletek biztosítása a napirend rendszeres tevékenységeivel; rugalmas időkeretek biztosításával.
- szokások kialakítása.

	Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
1.	<u>Gondozás:</u> tapasztalatszerzéssel, verssel, mesével a réteges öltözködés fontosságának felismertetése, gyakorlása	ruhaneműk	Gyermekek, óvónők, dajka	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során
2.	<u>Étkezés:</u> <ul style="list-style-type: none"> • önkiszolgálás - terítés • egyéni megbízatások: naposi teendők, kínálások • saját készítésű gyümölcs és zöldségsaláták, befőttek, gyógyteák fogyasztása 	Étkezés eszközei,	Gyermekek, óvónők, dajka	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során Heti rendszerességgel, illetve alkalmanként
3.	<u>Egészségvédelem, edzés</u> <ul style="list-style-type: none"> • évszaktól függetlenül edzés a szabadban - játékkal, mozgással, sétával (víz, nap, levegő hatása) nap 	Megfelelő öltözet, játékeszközök	Gyermekek, óvónők, dajka	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során

	levegőzés:1,5-2óra			
4.	<u>Pihenés</u> • egyéni igények szerint	Fektetők, ágynemű,	Gyermekek, óvónők. dajka	naponta

Várható eredmények:

- **Testi képességek fejlődése:** szem-kéz koordináció, finommotorika (pl. ki-be fordítás, harisnya felhúzása, terítés), téri tájékozódás fejlődése
- **Értelmi képességek fejlődése:** fejlődik testsémájuk, bővülnek ismereteik, számfogalmuk, emlékezetük - automatizálódnak a napi tevékenységek a maguk egymásutániségében
- **Verbális fejlődés:** képesek a különböző ruhadarabok, öltözködéssel kapcsolatos irányok, teríték, eszközök helyének, ételek pontos megnevezésére
- **Szociális képességek fejlődése:** Tudnak fejlettségüknek megfelelően önállóan öltözni, vetkőzni, az önkiszolgálás teendőit végezni. Szívesen végeznek társaikért, társaikkal együttműködve munka jellegű tevékenységeket. A napirend és heti rend állandó tevékenységei fokozzák érzelmi biztonságukat. Szeretnek a szabadban tartózkodni, sétálni.

9.1.7. Pihenés

Alvás, pihenés egy részét a gyermekek az óvodában elégtik ki. Biztosítjuk a nyugodt pihenés feltételét: a csendet és nyugalmat, a gyermekek méreteihez igazodó fektető ágyakat, esztétikus, tiszta ágyneműt, lefekvés előtt alapos szellőztetéssel a tiszta levegőt. Arra törekszünk, hogy megszüntessük a külső ingereket. A csoport pihenése érdekében nyugodt légkört biztosítunk. A szülőktől tájékozódunk a gyermek alvási szokásairól, annak időtartamáról. Személyes tárgyikat, „anyapótló eszközeiket” magukkal hozhatják az óvodába. Elalvás előtti meséléssel és azt követően énekek dúdolásával, esetleg gépi zenével teremtjük meg a szendergéshez szükséges légkört. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy egy órai nyugodt pihenés után, akik már nem alszanak, vagy kipihenték magukat, játszhassanak bizonyos játékokkal, amivel nem zavarják alvó társaikat. A pihenés előtti készülődésbe, és a pihenés utáni rendrakásba a nagyobb gyermekeket bevonjuk (pl.: összehajtják takarójukat).

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeit biztosítjuk, (a terem szellőztetése, az ágyak megfelelő elhelyezése a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvoda elégti ki. A nyugodt pihenés feltétele a csend, és a biztonság. Elalvás előtti mesélünk, és altató dalokat dúdolunk, énekelünk.
- A három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt pszichés okok miatt bevizelnek. Tapintatos, szeretetteljes bánásmóddal csökkenthetjük a gyermekekben az emiatt kialakult feszültséget, törekszünk a szülőkkal való partneri, jó emberi kapcsolatra, mely megszüntetheti a kiváltó okokat.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról az intézmény gondoskodik, kéthetente ágynemű cserét biztosítunk, valamint a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Az „egészséges-hét” programja

„Egészséges-hét” - megelőző tevékenységek

Tevékenység	Időterv	Résztevők	Módszer	Felelős	Dokumentum
1.- Ismeretnyújtás az egészséges életvitelről	Szülői értekezletek, folyamatos	szülők, óvónők	beszélgetés	óvónők	jegyzőkönyvek, cikkek, fotók
2.- Ismerkedés testükkel, érzékszervekkel, tapasztalatszerzés működésükről	Éves tervek és projektek	gyermekek, óvónők	tevékenykedtetés, beszélgetés, érzékelő játékok	óvónők	tevékenység tervek, játékok leírása, csoportnapló, fotók
3.- Ismerkedés testük ápolásával, épségének megóvásával	Éves tervek és projektek	gyermekek, óvónők	szituációs játékok, beszélgetés	óvónők	tervek, játékok leírása, csoportnapló, fotók
4.- A helyes fogápolás megismerése, gyakorlása	Éves tervek és a Projekt módszer szerint	gyermekek, fogorvosi asszisztens, óvónők	beszélgetés, szemléltetés, gyakorlás	óvónők	fotók, gyermekrajzok
5.- Látogatás a védőnői szolgálatnál	Projektek	védőnő, gyermekek, óvónők	játékos vetélkedő	védőnő	fotók, gyermeki produktumok

Az „Egészséges-hét” feladat és időterve

Tevékenység	Időterv	Résztevők	Módszer	Felelős	Dokumentum
Közös mozgás	Hétfő	gyermekek, szülők, óvónők	bemutató, irányítás	óvónők	fotók
Képek gyűjtése (egészséges - egészségtelen)	Hétfőtől-szerdáig	gyermekek, szülők, óvónők	szülők tájékoztatása a gyűjtésről, megfigyelés, válogatás	gyermekek, óvónők	tájékoztató tábla
Tablók készítése a gyűjtött képekből	csütörtök	gyermekek, óvónők	páros munka, válogatás, vágás, ragasztás	óvónők	elkészült tablók
Bevásárlás közösen a gyümölcssalátához	kedd	gyermekek, óvónők	megfigyelés, válogatás	óvónők	számla, fotók
Gyümölcssaláta készítése	szerda	gyermekek, óvónők	együttműködés	óvónők	elkészült saláta képe

Közös játék	péntek	gyermekek, óvónók	tapasztalatszerzés, tevékenykedtetés, közös „feladat” megoldások	óvónók	gyermekmunkák, fotók
-------------	--------	----------------------	---	--------	-------------------------

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb, finom mozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes.
- Testápolási szokásoknak megfelelően a gyermek teljesen önállóan tud tisztálkodni, fogat mosni, fésülni. Tisztálkodási eszközeit helyére teszi.
- Zsebkezdőjét önállóan tudja használni, orrfújásnál, köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan el tudja dönteni, hogy mennyi ételt fogyaszt (önállóan tölt vizet a kancsóból, merít a tálból). Készség szinten tudja használni a kanalat, kést, villát.
- Esztétikusan tud teríteni, helyes testtartással étkezik, közben halkán beszélget.
- Teljesen önállóan öltözik, ruháját rendben a jeléhez teszi.
- Ügyel környezetére rendjére tisztaságára, kialakul benne a környezetvédelem fogalmának értelmezése.
- Ügyel saját külsőjére, amelyben megjelenik a szépre, ízlésségre törekvés.

9.2. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga a gyermek is (valamilyen aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb. párhuzamosan. Fontos az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

- A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.),

Értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.

Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkévények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjú teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

9.3. A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda foglalkozik a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint ellátja a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat:

- felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

- a nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj

okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A **gyermekbántalmazás** azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja –nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

- fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

- érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermekkihhasználása.

- szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges.

9.4. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

- Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek; hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismertetjük a vészhelyzetekben, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képfelolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

- A gyermekekkel - az óvodai nevelési év elején, valamint szükség szerint (foglalkozás, kirándulás stb. előtt) ismertetjük az óvó-védő, az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat.

- Óvodán kívüli programon felhívjuk a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos közlekedés szabályaira.

- Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

- A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ – ben kerültek rögzítésre.
- Elsősegély doboz az elsősegély szekrényben található.
- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.
- Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.
- Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

Az intézményben a munkavállalók közül kiképzett elsősegély nyújtásra kijelölt személy (Hadnagy Katalin) látja el az elsősegély nyújtási feladatokat.

9.5. Az óvodában szervezett rendezvények zajvédelmi szabályai

A gyermekek egészségének hatékony védelme a zajok okozta érzékszervi károsodások ellen, amely az akusztikus hangosítású különféle rendezvényeken történő részvételük során érhetik őket. A nevelési-oktatási intézményben elektroakusztikus eszköz igénybevétele mellett tartott foglalkozáson, valamint a nevelési-oktatási intézményben vagy a nevelési-oktatási intézmény által szervezett elektroakusztikus hangosítású rendezvényen (a továbbiakban: elektroakusztikus hangosítású rendezvény), amelyen gyermekek is részt vesznek, a gyermekek zajvédelmére különös figyelmet kell fordítani. A gyermekek részvételével zajló elektroakusztikus hangosítású óvodai foglalkozásokon és rendezvényeken (pl. gyermeknapi műsorok, gyermek koncert, mozi-gyermekfilm) a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 75 dB értéket.

- Az Laeq M30 75 dB hangnyomásszintet elérő elektroakusztikus hangosítású rendezvényen biztosítani kell, hogy a közönség a hangsugárzókat 3 méteren belül ne tudja megközelíteni.

Az olyan elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen

- 0-6 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 75 dB értéket,

- 6 és 14 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 80 dB értéket,

- 14 és 18 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 90 dB értéket.

- Az Laeq M30 75-90 dB hangnyomásszint közötti elektroakusztikus hangosítású rendezvényen biztosítani kell, hogy a közönség a hangsugárzókat 3 méteren belül ne tudja megközelíteni.

- Intézményi feladat: a rendezvények zajvédelmi ellenőrzése.

10. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Célja:

- Kiegyensúlyozott, szeretetteljes, családi, otthonos, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek pozitív attitűdjének érzelmi töltésű kapcsolatainak kialakítása társaival és az őt körülvevő felnőttekkel, kapcsolatmegtartó képességek formálása a közösségi együttélés során.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása. A gyermekek erkölcsi és akarati tulajdonságainak fejlődése közös élmények, közös tevékenységek által.
- Inkluzív szemlélet gyakorlatban történő alkalmazása, a családi nevelés esetleges hiányának kompenzálása.

Feladata:

- A gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez, a jó közérzet, cselekvésre készítő légkör megteremtéséhez biztosítjuk a barátságos, otthonos lehető legnyugodtabb feltételeket.
- Kialakítjuk a gyermekekben a bizalom, biztonság feltétel nélküli szeretet átadását, korlátokkal együtt, a közös együttlétekben.
- Kialakítjuk a megfelelő szokás-és normarendet, az azokhoz való alkalmazkodást segítjük, támogatjuk a differenciált bánásmód alkalmazásával, közös élmények, tevékenységek biztosításával.
- Gyermekközpontú, befogadó szemléletet alakítunk ki, melyben hangsúlyozzuk az egyenlő bánásmód elvének érvényesülését, olyan modellt nyújtunk, amelyben megerősítjük gyermekeinkben az elfogadás képességének erősítését.

Minden kisgyermek külön kis világ a szemünkben, más-más problémákkal, családi háttérrel, szociális igényekkel. A csoport tagjai különböző családokból érkeznek, különböző nevelési hatásokkal a hátuk mögött.

A családi nevelés, a családon belüli érzelmi kötődések a gyermekek viselkedésében tükröződik. **Az óvodai nevelés kiegészíti és segíti a családi nevelést.**

Az óvodás gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége, ezért fontos feladatunk biztosítani számukra az óvodában a derűs, szeretetteljes biztonságos légkört, az érzelmi biztonságot, védettséget.

Minden óvodáskorú gyermeknél a szeretet érzelmé a szerint fejlődik, hogy milyen mintát lát a gyermek a családban, és mennyiben részesül ő ebből. Ha mindenképpen elegendőt kap a gyermek otthonában, óvodában akkor lesz képes jó kapcsolatot teremteni.

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportokban. Családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaikhoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. **Arra törekszünk, hogy a gyerekek élettere legyen barátságos, otthonos.** Biztosítjuk mindenkor a szabadon mozgás lehetőségeit a csoportszobákban, valamennyi helyiségben, mert csak így érhetjük el az „otthonlét” érzését.

A szülőkkel együtt teremtjük meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A szülőkkel való szoros és meghitt kapcsolattartás segít bennünket abban, hogy a gyermekeink az új környezetet elfogadják, a napirendjüket, szokásaikat megfelelően tudjuk kialakítani.

Az óvoda kezdeményezi, majd tudatosan tervezi a közös nevelés érdekében a bizalomra épülő kapcsolattartást a szülőkkel. Törekszünk a szülői igényekhez igazodó lehetőségek keresésére. Megismerjük a családok eltérő nevelési szokásait, törekszünk az eltérő nevelési igények közelítésére. **Pozitív attitűddel befogadjuk, elfogadjuk, megértjük a szülőket.** Csak ebből a pozícióból lehet az együttműködést elindítani, a hiányosságokat korrigálni. A gyermekek érdekében az együttnevelés megvalósulásának céljából fontos a partneri viszony kiépítése.

Az óvoda minden dolgozójával szemben egységes követelmény és elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családhoz. Tudjuk, hogy a szülőkhöz a gyermekén keresztül vezet az út. Nem avatkozunk bele a család érzelmi életének pillanatnyi zavarába. A tudomásunkra hozott vagy jutott információkat bizalmasan kezeljük. Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, eredményeinkről. A gyermekeket érintő fontos kérdésekben kikérjük a szülők véleményét és bevonjuk őket a döntéshozatalba.

Napi kapcsolatban állunk a szülőkkel, a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított. Az összetartozást jól szolgálják és mélyítik a Totyogó klub, csoporton belül szervezett ünnepsorozatok, névnap, születésnap megünneplése, mindenkori nagycsoportos gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő kirándulás megszervezése.

10.1. A beszoktatás rendszere

Az első találkozás az óvodával, annak emberi és tárgyi környezetével szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő későbbi kapcsolatát.

Arra törekszünk, hogy a befogadási időszak folyamatos és fokozatos legyen. A befogadás előkészítése az óvodában később kerülő gyermekeknél is érvényesül. Szem előtt tartjuk, hogy az óvoda elfogadása függ:

- a családtól (mennyire készítették fel gyermeküket, milyen az anya- gyermek kapcsolat),
- az óvodapedagógus személyiségétől,
- a gyermek személyiségétől,
- a gyermek előzetes elválási élményeitől,
- a gyermek önállóságától.

Tisztában vagyunk azzal, hogy az elválás nehézségeit nem tudjuk teljesen kiküszöbölni. Ennek a nehézségnek a megjelenése törvényszerű, és a gyermek önállóságra nevelését szolgálja. A **szülők előkészítő munkájának** támogatása szülői értekezlet keretében: napi óvodai élet bemutatása, átadás, szülőktől való elválás körülményeinek megbeszélése, alapvető feladatok, az óvodai nevelés törekvései, a csoport feltöltésének ütemezése, az óvodában töltött időtartam fokozatos növelése. Tudatosítjuk és elmélyítjük az együttélés szokásait, a segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés felismerését, annak átélését. Ügyelünk arra, hogy **a gyermekek én-tudata megerősödjön, én-képe a különféle tevékenységek, és kapcsolatok során differenciálódjon.** Így kívánjuk elérni, hogy minden gyermek a csoportnak egyedi, színes tulajdonságokkal rendelkező tagja legyen.

Befogadás menete:

Óvodánkban a befogadás időszakát a nyári takarítási szünet utáni hétre/hetekre tesszük. Ebben a másfél-két hetes időszakban az udvaron, napi rendszerességgel fogadjuk a kicsiket, természetesen a kísérő szülővel együtt. Ez az időszak azért is teszi lehetővé a sikeres beszoktatást, mert sokkal kevesebb kisgyermek jár ebben az időszakban az

intézménybe. Sokkal több lehetőség nyílik a szülőkkel való konzultációra, a kisgyermek megfigyelésére, az esetleges problémák megbeszélésére.

A befogadás folyamatában törekszünk arra, hogy a gyermekek elfogadjanak bennünket, óvodapedagógusokat. **Biztonsággal, szeretettel, megértéssel, odafigyeléssel fordulunk a gyermekekhez.** Feladatunk a szülőktől való elválás, az új környezethez való alkalmazkodás segítése az érzelmi bázis megteremtésével. Olyan mértékű segítségnyújtás szükséges, amilyenre a gyermeknek valóban szüksége van, nehogy önálló kezdeményezései akadályba ütközzenek a túlzott gondoskodás miatt.

Fontosnak véljük a gyermekek megfigyelését a befogadás időszakában: miként szokta meg az új környezetet, hogyan reagált a szülőktől való elválásra, magára talált-e a játékban, hogyan alakult a kapcsolata az óvónőkkel, hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába, mi okozott számára örömet vagy nehézséget, milyen a gyermekcsoport, ezen belül az egyes gyermek játéka, hogyan reagált a sok gyermekre. Ezeket a megfigyeléseket a gyermek fejlődési naplójában dokumentáljuk.

Az óvó-védő funkcióban szem előtt tartjuk, hogy a játékra szánjuk a legtöbb időt és ellene vagyunk minden olyan tevékenységnek, ami „óvodaidegen” és a gyermek kifáradásához, túlterheléséhez vezethet.

Mi egészséges kiegyensúlyozott, boldog gyermekkor kívánunk biztosítani a ránk bízottaknak. Védjük gyermekeink testét, lelkét, értelmét a felesleges megterhelésektől.

10.2. A közösségi tevékenységek

A közösségi tevékenységek kiemelt fontossággal bírnak az életre nevelés szempontjából. A társadalom élete a közösségi kapcsolatok keretén belül zajlik. A közösségi nevelés által biztosíthatók a gyermekek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formák és a társas kapcsolatok. A közösségi nevelés segíti, serkenti a szocializációt, amelyet a családi szocializációra építve az óvoda folytat, s ezzel tovább szélesíti a gyermekek bevezetését társadalmi környezetébe. A szociális funkció gyakorlása közben abból indulunk ki, hogy a kialakított képességek, készségek is csak akkor tudnak felszínre kerülni, ha gyermekeink társas kapcsolatainkban is fejlettek, a különböző szerepeikben is megtalálják a helyüket, véleményüket, érdeküket megpróbálják képviselni. Adódó konfliktusaikat segítséggel, vagy a nélkül próbálják megoldani (mintaadás).

A csoport életében kezdettől fogva jelentős közösségformáló szerepe van a szokás-szabályrendszer kialakításában és annak alkalmazásában. A kommunikáció során helyet adunk saját és mások érzéseinek elfogadására. A beszélgetésünkre jellemző a kölcsönös tisztelet, a felfedezett értékek megbecsülése, kölcsönös engedelmisség egymással szemben, az egymás megbántásának elkerülése.

Mindezekkel együtt a **gyermekek viselkedéskultúráját fejlesztjük a pozitív példa kiemelésével**, hogy képesek legyenek helyes önálló döntéseket hozni. Kiemelten fontos feladatunk, hogy az egyén fejlesztését megvalósítsuk. Célunk az, hogy a lehetőségeinkhez mérten az egyéniségekből a legtöbbet kihozzuk. Jól kell tudnunk, hogy mikor bátorítsuk gyermekeinket, de azt is, hogy az agresszív gyermek ne kapjon figyelmet. Így elérjük a belső elégedettséget, és azt is, hogy a negatív viselkedést mellőzni kell.

Mindezek a folyamatok **segítik a tolerancia kialakulását**. Akkor építettünk igazán jó kapcsolatot gyermekeinkkel és erősítjük meg, ha a mindennapok során minden gyermeknek személyes perceket biztosítunk. Ezen beszélgetések során a társalgásunk érthető, a gyermek életkori sajátosságaihoz igazítva megfogalmazott, egyértelmű, építő jellegű.

Egy-egy izgalmas vonzó játékkal, játékszerrel közelebb hozhatjuk őket egymáshoz. A **tartalmas tevékenykedtetéssel biztosítani tudjuk a gyermekek együttműködését**, ahol

az egymáshoz való viszonyuk pozitívságára törekszünk, ez tervszerűen irányítva eltérő az óvodáskor végéig (páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása).

Fontos, hogy cselekvéseink során gyermekeink a nyugalmat érezzék. Mi óvodapedagógusok tudunk mindenkor olyan játékot mutatni, olyan kedves hangon, olyan szertettel nyúlni feléjük, olyan társat taláztatni, hogy a gyermekek képesek a **közös tevékenységeik során alárendelni egyéni vágyukat**. A mi felkészültségünk legnehezebb próbakövei ezek. Ha ezeknek, a feladatoknak eleget teszünk, az érdektelen gyermeket is figyelőnek, érdeklődőnek, a csoportban működőnek tudjuk tenni.

Csoportokban gyermekbarátságok születnek, de úgy formáljuk, hogy a közösség többi tagját is elfogadja, és jó kapcsolatokat tudjon teremteni.

Erősítjük gyermekeink erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, a figyelmesség, az akaratuk, az önállóságnak, önfegyelemnek, kitartásuknak, feladattudatuknak, szabálytudatuknak fejlődését, szokás és normarendszerének megalapozását.

Az óvodás korban az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben nyilvánul meg. Pl.: köszönés, játékeszköz helyrerakása stb. Kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében döntjük el, mely szokások illeszthetően az egyes gyermekekhez és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket. **Az erkölcsi, kulturális értékeket megismertetjük**, a gyermekeket magántulajdon tiszteletben tartására neveljük. Az erkölcsi nevelés folyamatában arra törekszünk, hogy a gyermekek önmagukat tudják értékelni, nemcsak a tanulás folyamán bekövetkező teljesítményeiket, hanem tetteik helyességét vagy annak tévedéseit is.

A jó sorrend: önértékelés, majd mások tetteinek értékelése.

A gyermek mindennapi produktumait dicsérettel értékeljük. Problémahelyzetben jó kompromisszumos megoldásokat keresünk. A ma gyermekére jellemző a stressz, melyet okozhat a családi szerkezet. Az a miliő, amelyben a gyermek él. Kiemelten odafigyelünk ezekre, a gyermekekre, kikkel szemben jókedvűségünk feloldhatja, megszüntetheti görcösségét, önmagába való befordultságát, szótlanágát.

A legkisebb fejlődés esetén is nagyon kell, hogy érzékeltessük velük szemben az örömmüket.

A közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat a végtelen türelem, a szeretet, az odafigyelés, a mások érzéseinek meghallgatása hatja át.

A nevelést mindig az adott gyermekeinkre alkalmazzuk, figyelembe vesszük személyiségét, segítjük ennek kibontakozását úgy, hogy közben megfelelő szabadságot adunk nekik.

Az óvodai nevelés folyamatában az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik, a csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja. A gyermekek csoportjukkal azonosulnak, **örömet szerez nekik a közös tevékenység, az együttes élmények magas érzelmi hőfoka.**

A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalatai úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a **gyermek tisztelje környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja**, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Célunk, hogy a **gyermek- gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze**. Fontos, hogy a gyermekek **elfogadják társaik különbözőségeit**, eltérő külsejét, viselkedését, beszédét, szokatlan kívánságát, különleges állapotát.

Az óvodai évek során törekszünk a szokások finomítására, fejlesztésére, arra, hogy a gyermekek minél önállóbban alkalmazzák azokat. A gyermekek közösségi neveltsége magatartásukban is megmutatkozik. Az óvodapedagógusok elvárásai, a társaktól kapott

visszajelzések, a közös élmények elősegítik, hogy a gyermekek magukévá tegyék a pozitív magatartásformákat. Udvarias legyen, figyeljen oda társára, hallgassa meg őt, legyen érzékeny társa problémájára, legyen segítőkész, empatikus. **Önérvényesítő törekvése ne sértse társa személyiségét, és ne keresztezze az ő hasonló törekvéseit.** Ne éljen vissza testi erejével ne legyen fölényes.

10.3. Felnőtt- gyermek kapcsolata

Érzelmi biztonságuk, bizalmuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közösségének, gyermekközösségének pozitív attitűdje. Ebben kiemelkedő szerepünk van nekünk, óvodapedagógusoknak, aki irányítója és egyben társa a gyermekeknek.

A jó nevelés alapja a **feltétel nélküli szeretet** korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szabtuk meg, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak. A nevelésünk akkor lesz hatékony, ha az egyéni sajátosságokat figyelembe véve a csoportban kitűzött célkitűzéseink minden gyermek számára elérhető, megvalósítható. A jó nevelés alapköve a bizalom.

A **pozitív érzelmi töltésű kapcsolat** nemcsak a gyermekek között kell, hogy éljen intézményünkben, hanem felnőtt- gyermek kapcsolatában is. Magatartásunk legyen határozott, ugyanakkor barátságos, szeretetteljes, őszinte, hogy közösségalkotó munkánk során a gyermekek érezzék, értsék meg, hogy mit- miért tartunk helyesnek, mit- miért utasítunk el. Mindezt kifejezzük cselekedeteinkben, szavainkban.

Arra törekszünk, hogy a gyermekekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazítva bánjunk.

Mi felnőttek érzelmileg próbáljuk megérteni a gyermeket. **A gyermekeket körülvevő felnőttek, dajkák példamutató magatartását fontosnak véljük, és ebbe a modell szerepbe mindenkit bevonunk.**

Az **inkluzív szemlélet** gyakorlatban történő kifejeződésének egyik eszköze a személyes, bensőséges kapcsolat kialakítása, amely minden gyermeket megillet.

Egyéni bánásmódot igényelnek a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve kiemelt bánásmódot igénylő gyermekek. Nevelésük sajátos törődést, differenciált bánásmódot igényel. Egyéni fejlesztésük érdekében együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel (logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus). A gyermekek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folyamatos, stabil biztonság vegye körül.

Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a különbözőségek felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

A roma nemzetiséghez tartozó, illetve migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Pedagógiai munkánk hatékony végzése során az egyenlőtlenségek felszámolására törekszünk. Fontosnak tartjuk az érzelmeik mozgósítását, melynek hatékonyabb eszköze a társak előtti pozitív megerősítés. Helyes viselkedésmintákat alakítunk ki.

Feladatunk, hogy a kiemelkedő képességű gyermekek meglévő szellemi és érzelmi-motivációs tapasztalatait mozgósítsuk, érdeklődését és ambícióját felébresszük, fejlesszük képességeit, hogy hasznosítsa tevékenységét a közösségi élet örömtelibbé, tartalmasabbá tétele érdekében.

Közösségi nevelés kialakításának folyamatában a gyermekektől elvárható magatartásforma és erkölcsi szokásrend:

- Köszönjék meg, ha kapnak valamit.
- A kívánt játékszert kérjék el egymástól, adják át, ha tőlük kéri.
- Óvatosan bánjanak a játékszerrel és más használati tárgyakkal.
- Alakuljanak ki az együtt játszó párok, kis csoportok.
- Társaikat hagyják nyugodtan játszani, énekelgetni, rajzolgatni. Kezdenek segíteni egymásnak, szívesen játszanak együtt.
- A kulturált étkezés szokásrendszerét tartásuk be.
- Csoporton belül vegyék észre, ha valaki hiányzik közülük.
- Kezdenek eligazodni csoportjuk életében, napirendjében.
- Szívesen járjanak óvodába.
- Alkalmazzák önállóan a gyermekek a korábban kialakult szokásokat.
- Köszönjék a felnőtteknek és a társaiknak.
- A nagyobbak segítsék egymást öltözés, étkezés, séta közben.
- Vegyék észre a rendetlenséget, és az óvodapedagógus irányítással aktívan vegyenek részt megszüntetésében.
- A csoportba lépő vendéget kínálják helyvel.
- A tevékenységek során jelezzék, ha közölnivalójuk van. Tevékenységeikben legyenek egyre önállóbbak.
- Várják meg, amíg társuk befejezi mondanivalóját.
- Keressék a közös tevékenység lehetőségeit.
- Tudatosodják bennük, hogy összetartozó csoportot alkotnak.
- Az óvodapedagógus vezetésével alakítsanak ki kapcsolatokat az óvoda többi csoportjába járó gyerekekkel.
- Fogadják el az óvodapedagógusok kérését.
- Forduljanak bizalommal az óvodapedagógushoz és társaikhoz.
- Alakuljon ki néhány gyermek iránti tartósabb rokonszenvük. Szívesen segítsenek egymásnak. Érezzenek együtt társaikkal. Legyenek türelmesek egymással. Ne árulkodjanak.
- A közös tevékenységben aktívan és kitartóan vegyenek részt.
- Fogadják el az adott tevékenység által megkívánt magatartásformákat.
- Vegyék számba a csoport tagjait, érdeklődjenek a hiányzók iránt. Ha tudják, közölgék a hiányzás okát.
- Figyelmesen, türelmesen hallgassák meg az óvodapedagógus és társaik közlését, kérdésüket.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttek iránt.
- Ébredessen bennük a közösségi öntudat, örüljenek a közösen elért sikereknek.
- Önállóan keressék a segítségnyújtás megfelelő formáit.
- Végezzenek az óvodapedagógus és társaik kérésére és saját kezdeményezésükre a közösség számára hasznos feladatokat. Tudatosodjon bennük, hogy ezt a csoport érdekében végzik.
- A megkezdett munkát felszólítás nélkül fejezzék be.
- Érezzenek felelősséget a vállalt feladatokért, amelyet akkor is végezzenek el, ha érdeklődésüket már nem köti le.
- Önálló véleményalkotásra is vállalkozzanak.
- Válasszanak és döntsenek ismert helyzetekben.

- Mondjanak igazat.
- Alakuljon ki a csoport közhangulata, közvéleménye.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermek ragaszkodik az óvodájához, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozza nyilvánosságra.
- A gyermek igényévé válik a viselkedés és a helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egészséges versengés alakul ki a csoport tagjai között.
- Ha a helyzet megkívánja, együttműködik és alkalmazkodik.
- Igazságosságra törekszik.
- A felnőtt kérése nélkül is segít egymáson, együtt érez a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben egyezkedik társával.
- Érdeklődik társai, barátai iránt, ha az óvodán kívül találkozik velük, szertettel köszönti társait, barátait.
- A csoportba érkező vendégeket szívesen fogadja.
- Igényévé válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés.
- Feladattudata, feladattartása kialakulóban van, önfegyelmével rendelkezik.
- Szívesen dolgozik a közösségért, bízik önmagában, képességeiben.
- Képes értékelni tettét és az eléje tárt magatartási példákat.
- Érvényesíti kezdeményezőképességét, kinyilvánítja tartósabb érdeklődését.
- Igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Az alapvető udvariassági formákat betartja.
- A helyes „Én kép” kialakulásánál kifejlődik kritikai érzéke, elfogadja és tolerálja társa különbözőségét.
- Erkölcsi érzelme fejlett, akarata és kitartása erősödik, megszilárdulnak az akarat tényezők.
- Megfelelő önállósággal, önbizalommal, és önértékelő képességgel rendelkezik.
- Igénye a helyes viselkedési szabályok betartása.
- Képes önálló problémamegoldásra az esetleges kudarcélmény elviselésére.
- Szociálisan éretté válik az iskolába lépésre.

11. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁS

Célja:

- Az anyanyelv ismeretére, szeretetére és megbecsülésére nevelés a gyermekek természetes beszédkedvének fenntartásával.
- A természeti és társadalmi környezethez kapcsolódó gyermeki kíváncsiság, érdeklődés kielégítése
- A gyermek értelmi képességeinek fejlesztése, életkori, egyéni sajátosságaihoz fejlődési üteméhez mérten.

Feladata:

- Olyan beszélő környezet kialakítása, melyben a gyermek szabadon kifejezheti magát, bátran kérdezhet.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a helyes mintaadásra, szabálykövetésre.
- A gyermekek már meglévő anyanyelvi tapasztalatainak, képességeinek, egyénre szabott fejlesztése, beszédértés, beszédhallás segítése differenciált fejlesztéssel, felzárkóztatással.
- Az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről spontán, illetve tervezetten szerzett tapasztalatok ismeretek rendszerezése, bővítése élményt nyújtó, változatos tevékenységek biztosításával.
- Cselekvéses tanulás közben a gyermekek érzékelésének, észlelésének, emlékezetének, figyelmének, képzeletének, gondolkodásának, alkotó képességének fejlesztése.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. **Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van.**

Az anyanyelvi nevelés minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését.

Az óvodai nevelési céloknak alárendelve az egyes korcsoportokon belül az egyéni különbségekhez alkalmazkodva a sajátos körülmények figyelembevételével differenciált fejlesztést végzünk az egész nap folyamán /érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség/.

Mi óvodapedagógusok **a gyermek sokoldalú cselekedtetése közben az értelmi képességeiket fejlesztjük**, szóbeli megfogalmazásra készítjük őket és a gondolkodásuknak helyes tartalmat adunk.

Az itt szerzett tapasztalatok által /ok-okozati összefüggések/ képesek lesznek a gyermekek az egyre magasabb szintű megismerésre. **A spontán ismeretszerzés a gyermekeknél önként vállalt, aktív tevékenység közben megy végbe, miközben a tapasztalatok rendszerezését, bővítését végezzük és különböző élethelyzetekben való gyakorlását biztosítjuk.** Mindig a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, főként önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítjuk a megismerés folyamatát:

- sok mozgást, cselekvést teszünk lehetővé
- tárgyak, dolgok, jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését biztosítjuk.

Egyidejűleg **felkeljük a gyermek érdeklődését, fantáziáját, törekvését a kapott feladat megoldása érdekében.**

Minden gyermek beszédét meghatározza az értelmi szintje, otthoni nyelvi környezete. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni.

Óvodánkban a logopédus szűri a gyermekek beszédállapotát, hiányosságait.

A tapasztalatokat-észrevételeket megosztja az óvodapedagógussal, intézményvezetővel, szülőkkel.

Külön figyelünk a roma nemzetiséghez tartozó gyermekekre, a beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzdő gyermekekre, szükség szerint kérjük a szakember segítségét.

Az anyanyelvi nevelésünk feltétele az óvodai nyugodt, derűs légkör, ingergazdag környezet, mely módot ad a szóbeli megnyilatkozásra. Lehetőséget biztosítunk, hogy az életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. A nap folyamán bármikor adódik beszélgetésre lehetőség illetve bábozás, mesedramatizálásra. Észrevétlenül játékosan fejlődik az aktív és passzív szókincsük.

Tiszta és szép beszédünkkel mintát nyújtunk a gyermeknek, de nemcsak a helyes kiejtéssel, hanem ügyelve a mondatfűzésre, tempóra, hangszínre, hangerőre, hanglejtésre, metakommunikációra.

Az óvónő beszéde szemléletes, a gyermek számára érthető, tagolt, érzelmeket kifejező, gazdag szókincsű. A gyermek minél több beszédet hall, annál több ösztönzést kap az önálló beszédre. Beszélgetések során fejlődnek a társas kapcsolatok. Azzal, ahogy a gyermekekhez szólunk, modellt nyújtunk nekik, s ez meghatározza a gyermekek egymás közötti viszonyát. **Az óvodában dolgozó felnőttek egymás közötti beszéde is mintaértékű, pozitív érzelmekkel teli, mely a gyermekeknek jó példát ad.**

Nagyon odafigyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Dicsérjük, biztatjuk a bátortalanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. **Igyekszünk a szép magyar nyelv ápolását megvalósítani.**

Az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelés fő területei:

- beszédhallás- figyelem fejlesztése
- beszédhallás- emlékezet fejlesztése
- beszédritmus figyelése
- grafomotoros képességek fejlesztése
- gondolkodás fejlesztése
- beszédművelés /helyes ejtés/
- Kommunikációfejlesztés /köszönés, bemutatkozás, megszólítás szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény illetve kép alapján, mese befejezés, személyi adatok.
- illem /az óvoda gyermekei érintkezési kultúrája, megjelenése. /

Napirendbe építve szervezünk anyanyelvi játékokat:

- Légzéstechnikai gyakorlatok
- Fúvási gyakorlatok
- Ajak és nyelvgyakorlatok /téri tájékozódás, irányok/
- Hangutánzás
- Hangfelismerés
- Akusztikus differenciálás /zörejek, hangok/
- Szókincsbővítés
- Rövid és hosszú hangzók elkülönítése
- Ritmusfejlesztés

- Hallási figyelem, emlékezet fejlesztése
- Dominancia kialakulásának elősegítése
- Ellentétpárok és szinonimagyűjtés
- Mondatalkotás, mondatfűzés történetmesélés közben
- Egy kitalált mese, történet elkezdése utáni folytatása
- Hangsorok analízise /szótagra, hangokra bontás/
- Számlálás, ritmus /Szótagszámmal megegyező számú pl.:kopogós/
- Barkochba

Kommunikációs játékok:

Némajáték /történet hang nélküli eljátszása/ - Gesztus

Érzelmek kifejezése tükörben – Mimika

Ránézek arra, aki elmegy mellettem, farkasszem- Szemkontaktus nézés

A beszédfejlesztésben szükséges a motoros fejlesztés, téri relációk ismerete, kézdominancia kialakítása, ritmusérzék fejlesztése, hallásfejlesztés.

Az anyanyelvi nevelés komplex módon érvényesül a nevelési folyamatban. Folyamatos kommunikáció segítségével alapozzuk meg a jó kapcsolatot gyermek és felnőtt között.

Gondozás közben:

- Értelmi szintjének megfelelően a gyermek megfogalmazza szükségleteit, bátran segítséget kér.
- Megérti a hozzá intézett közléseket, kéréseket.

Játékokban:

Kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, a szerepvállalás, követés során gyakorolják a gyermekek az odaillő hanglejtést, mimikát. Gondolkodtató, cselekedtető játékokban fejlődik a gyermekek gondolkodása, képzelete, kreativitása kifejezőképessége. Olyan ösztönző környezetet, szituációkat teremtünk, melyben a gyermek figyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kéréseket, a gyermekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

Munka közben:

- Beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként.
- Információkat megértik, figyelmük egy-egy munkafolyamatra irányul.
- Szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása).

Rajzolás, mintázás, kézimunka során:

A nyelvi ismeret szükséges már ahhoz is, hogy a gyermekek megérték a feladatot tudják, hogy milyen eszközök, anyagok állnak rendelkezésre. Tudatosítjuk a gyermekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezéseit, ezeket megtanulják, beépül szókincsükbe.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc közben:

Megzenésített gyermekversek, népi játékdalok fejlesztik a gyermek beszédét. Mondókák, versek elősegítik a helyes ritmusba való beszéd kialakulását. Ritmusjátékok jól alkalmazhatók beszédhibák javítására. Bővül a szókincs fogalompárok gyakorlásakor is /lassú- gyors, halk- hangos, magas- mély/.

Mozgásos tevékenységek közben:

Közlésük megértésére van szükség, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. Megértésük azonnal lemérhető a gyermek mozgásából, reakciójából. Másrésztől mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is.

A környezet megismerése közben:

Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést /észlelés, érzékelés, mozgás/ követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. Beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük probléma- szituációk teremtésével. Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyermekek a névutók használatát, tanulják a téri irányok elnevezését. Szókincsbővítés a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés során történik /időjárás, mesterségek gyűjtőfogalmak/

Verselés, mesélés közben:

Arra ösztönözzük a gyermekeket bábozás során, hogy gyakorolja, hogyan tud bánni a hangjával. A visszahúzódo gyermekét is motiváljuk bábbal, hogy mögé bújva megszólaljon. Ha a gyermek saját maga által kitalált szöveggel bábozik, fejlődik képzelete, kifejezőképessége, fantáziája. Dramatizálás, bábozás során gyakorolják a gyermekek a mondatszerkesztést, párbeszédes formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert és jelentéstartalommal, bíró szavakkal.

A magyar nyelv helyes elsajátítását egyéni bánásmóddal biztosítjuk, a beszédfejlődésben elmaradott gyermekek felzárkózásánál. A roma és migráns gyermekek készség-, képességfejlesztését **inger gazdag környezettel, sikerélmények biztosításával**, egyénre szabott fejlesztéssel biztosítjuk..

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Kialakul a beszédfigyelem, érthetően, összefüggően beszél.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Kérdésekre minimum egyszerű mondatokkal válaszol.
- Társára, felnőtte odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- Élményeit, gondolatait el tudja mondani, ismeri és használja az udvariassági szavakat, közben tud szemkontaktust kialakítani.
- A cigány nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket és képes magát megértetni.
- Szókincse korának megfelelő.
- Szívesen beszél, bátran kérdez.
- Verbális emlékezete korának megfelelő.
- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- Képes vizuális auditív differenciálásra.
- Megjelenik a szándékos bevésés képessége.
- Figyelme korához képest tartós.
- Gondolkodására a problémamegoldásra törekvés és a kreativitásjellemző.

12. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Óvodánkban a nevelés az Óvodai Nevelési Országos Alapprogramja és a helyi pedagógiai program alapján történik. A gyermek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében, szervezzük meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

12.1. Csoportszervezés

Az óvodába felvett gyermekek csoportba történő elosztásáról az óvoda vezetője dönt a nevelőtestület és a szülők meghallgatásával az SZMSZ-ben foglalt szabályozás alapján, valamint törvényi és rendeleti úton meghatározott létszámhatárok figyelembevételével.

Óvodánkban – szülői kérésre – lehetőség szerint homogén életkorú csoportok szervezését próbáljuk megvalósítani.

Lehetőség szerint ugyanaz az óvodapedagógus és dajka neveli az óvodai évek alatt a gyermekcsoportokat. A csoportok kialakításánál figyelembe vesszük a gyermek életkorát, a csoportszoba nagyságát, a sajátos nevelési igényű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását. Óvodánkban a gondozás, a gyermek szükségleteinek kielégítése, aktuális állapotának és fejlettségének figyelembevételével történik.

12.2. A program napirendje, heti rendje

A napirend célja:

- a napi tevékenységek megtervezése,
- ez egészséges fejlődéshez a feltételek biztosítása,
- a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezése, szervezése.

Feladata:

- az egyéni szükségletek figyelembevételével, rendszerességgel és ismétlődéssel érzelmi biztonságteremtés,
- a folyamatosság és rugalmasság elveinek alkalmazása, amellyel elegendő időt biztosítunk az elmélyült tevékenykedésre,
- vidám, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a belsőmotivációval folytatott játék és egyéb tevékenységekhez.

Óvodánkban a pihenés és étkezések időpontja állandó, az épület sajátos elrendezése miatt. A napirendünk hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenést, életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelően.

A napirendben a legtöbb időt a gyermekek legfőbb tevékenysége, a játék kapja. A napi gondozási és egyéb teendők - munka, tevékenységben megvalósuló tanulás, mozgás- a játék folyamatának csupán egy bizonyos idejű felfüggesztését jelenthetik. Ügyelünk arra, hogy a gyermekek játéktevékenységeiket szabadon választhassák meg. Minden lehetőséget kihasználunk a párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezésére. Kiküszöbölve a

felesleges, indokolatlan várakozási időt, a folyamatosság és rugalmasság elvének érvényesítésével.

A napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését, figyelembe veszi a gyermek önállóságának, ügyességének fejlődését. Főbb kereteit azonban mindig megtartjuk.

Napirendünk alkalmazkodik az évszakokhoz, projektervekhez, hagyományokhoz, ünnepekhez, helyi adottságokhoz.

A szeptember 1-jétől május 31-ig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai/ életkor, alvás-, mozgásigény, étkezések rendszeres időpontja / társas szükségleteit szem előtt tartva alakítjuk ki.

Napirend:

6³⁰	Óvodanyitás
6³⁰	Gyülekező
Szabad játéktevékenység
-11	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység,
Testápolási teendők, tízórai, nagyobb csoportokban naposi tevékenység
Óvónő által kezdeményezett tevékenységek: • Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka• Ének, zene, énekes játék, gyermektánc• Külső világ tevékeny megismerése csoportban és helyszíni környezetben, matematikai képességek megalapozása• Verselés, mesélés• Mozgásos tevékenység. Heti egy alkalommal szervezett mozgásfejlesztés, esetenként vízhez szoktatás az iskolába készülő csoportban.
11⁰⁰-12⁰⁰	Öltözködés, játék, mozgás a szabadban, levegőzés.
12⁰⁰-13⁰⁰	Átöltözés, testápolási teendők, ebéd, fogmosás, előkészület a pihenéshez. Altatás mesével, énekkel.
13⁰⁰-15⁰⁰	Pihenés, egyéni és életkori sajátosságához igazodó ébredés
15⁰⁰-17⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek: testápolási teendők uzsonna, szabad játék, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

Óvodánkban a nyári időszakra is tartalmaz a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál. Az évközben már kialakított szabályok, szokások megtartásával adunk lehetőséget az évszak örömeinek megtapasztalására, változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére.

Nyári napirend:

- 6.30** Óvodanyitás
- 6³⁰-** Gyülekező jó idő esetén, az udvaron.
Szabad játéktevékenység
Testápolási teendők. Naposi tevékenység. Tízórai
- 12⁰⁰** Szabad játék tevékenység, változatos programok és tevékenységek biztosításával.
- Hűsölés párapu alatt.
 - Séta, alkalmanként kisebb kirándulás a faluban és környékén
 - Mese – vershallgatás, bábozás.
 - Rajzolás, mintázás, barkácsolás.
 - Énekes - körjátékok.
 - Mozgásfejlesztő játékok.
- 12⁰⁰-13⁰⁰** Testápolási teendők. Ebéd. Fogmosás. Altatás mesével, énekkel.
- 13⁰⁰-15⁰⁰** Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés.
Testápolási teendők, uzsonna.
- 15⁰⁰-17⁰⁰** Szabad játéktevékenység.

A csoportok heti rendjét az óvodapedagógusok határozzák meg év elején. Naponta más - más tevékenységet ajánlunk fel a gyerekeknek, életkoruknak megfelelően növekvő tartamú 5-35 perces csoportos kezdeményezés keretében. A tevékenységek témáit, feladatait, a projekt tervekben rögzítjük. Az aktualitást, a nem tervezett, spontán megfigyeléseket beillesztjük munkánkba, heti rendünket is rugalmasan alkalmazzuk.

13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermek érdeklődését, terhelhetőségét, életkori sajátosságait. Biztosítjuk számára a fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Alkalmat, időt, helyet, olyan légkört biztosítunk, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet. Szakembert biztosítunk az egyéni fejlesztésre.

Az óvodás gyerek számára a szabad játék a legalkalmasabb tevékenységi forma. Egyedül a mozgásfejlesztést szervezzük kötött formában, mivel baleseti forrás lehet a mozgás és így párhuzamos tevékenységként nem megoldható.

13.1. Játék

Célja:

- A gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék, minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.
- Az együttműködés, a jó közérzet, a játékcselekvésre készítő légkör megteremtése.
- Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, különös tekintettel a halmozottan hátrányos, migráns”, cigány gyermekekre.
- Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére, örömmel válogassanak játékeszközök és játéktevékenységek között.
- A játéktevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.

Feladata:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- A szűkebb és tágabb környezetből szervezett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása: roma, migráns gyermekek szociális hátrányainak csökkentése.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása a szabad játékban.
- Lehetőség biztosítása a gyermek számára, olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kutatás örömet.
- A szabad játék és játszótárs választás biztosításával a kreativitás ösztönzése, támogatása.
- A gyermek beszédképességének fejlesztése a játéksituációkban.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás felelősségének biztosítása.

13.1.1. A játék helye a nevelés folyamatában:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában valósítja meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé.

A játék a valóságot tükrözi. A gyermekek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. A játék közben a gyermekek derűs, felszabadult, a játék örömforrás számára: maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet, motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van. A játékot a feszültség csökkenése kíséri, és áthatja a gyermek minden tevékenységét. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyermek legfőbb tevékenysége, a játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze.

A játék fejleszti a gyermekek mozgását, értelmi képességeinek fejlődését, hiszen a játék útján ismerkedik a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságával, a valóság jelenségeivel, eseményeivel. Növeli a kitartást, önállóságot.

A játéknak a kreatív személyiség fejlesztésében értékes mozzanatai lehetőséget adnak a szociális kreativitás fejlődésére.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyermekek beszédkedve. A beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését.

A játékban válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok, és e tevékenységben nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyermek társas kapcsolatai is. Lehetőség nyílik a szabályok megértésére, a helyes magatartás gyakorlására.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő, az óvodapedagógus, a dajka. Az óvodapedagógus szükség és igény szerint utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakítását.

A közös játék olyan bonyolult kölcsönös kapcsolatra, együttműködésre készíteti a gyermeket, amilyenre a játékon kívül még nem képesek.

A közös játékban alakulnak ki a játékhagyományok, amelyek a „mi tudat” létrejöttét erősítik. Így a játék a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze.

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükrözi.

A mozgás, a testséma és az én megismerésére, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik.

A gyermek fejlődési fokát leginkább és legpontosabban játékában mutatja meg. Szociális érettsége, érzelmi fejlettsége játékában sokkal inkább lemérhető, mint más tevékenységben.

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és a tudat kialakításától.

13.1.2. A játékírányítás általános elvei, módszerei:

- A játék folyamatában mi óvodapedagógusok tudatos jelenlétünkkel biztosítjuk az indirekt irányítás felelősségét.
- A szabad játék elsődlegességének biztosítása pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködés során.
- Megvalósítjuk az óvodás gyermekek játék jellemzőinek ismeretében a folyamatos, önfelelt szabad játék feltételrendszerét.
- Az óvodában a játékírányítás sajátossága, hogy közvetett, a játék kibontakoztatása, és nem a játék fejlesztése céljából hatunk a gyermekekre.
- Mi óvodapedagógusok beleéljük magunkat a gyermekek által elképzelt, megteremtett játékhelyzetbe, irányításunk játékot követő, szemlélő, hagyjuk a gyermekeket cselekedni.
- A kiscsoportban az óvodapedagógus játékkezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is támogató, engedő és elfogadó.
- Ötletadással segítjük azok játékát, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak. Nem avatkozunk be indokolatlanul a gyermekek játékába.
- A közbelépés elengedhetetlen akkor, ha a gyermekek egymást zavarják, és ha a játékszerek használata testi épségüket veszélyezteti, a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújtunk segítséget a megoldásban.
- A játék fejlődésének általános tendenciáin túl figyelembe vesszük a fejlődés egyéni sajátosságait.
- Nem hagyjuk felügyelet nélkül a gyermekeket.
- Megteremtjük a játék lehetőségeit a csoportszobában és a szabadban. Arra törekszünk, hogy a gyermek szívesen tartózkodjon a szabadban.

13.1.3. A játék objektív feltételei:

A csoportlégkör biztosítása:

A megfelelő csoportlégkört elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális- interkulturális szemlélettel biztosítjuk.

A játékot befolyásolják mindazok a körülmények, amelyek között a gyermekek élnek, amelyek között a játék lezajlik. Sokféle élményszerzési lehetőséget biztosítunk, amelyek kedvezően hatnak a játékára, a gyermekek játékkedvére, amelyek ösztönzik őket, és amelyek segítségével játékuik tartalmasabbá, sokoldalúbbá válik.

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érünk el, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Mi óvodapedagógusok megteremtjük mindezeket a feltételeket. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek szabadon választ a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között.

Lehetőségük van a játékhoz szükséges eszközök kiválasztásához, az önálló kezdeményezéshez, a játék kidolgozásához, elmélyítéséhez.

A gyermekek gyakorolják a konfliktusok önálló megoldását.

Megfelelő hely biztosítása:

A különböző jellegű játékok más és más helyet igényelnek. A belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakoztatása érdekében a csoportszoba, zárudvar, és az óvoda egyéb adottságainak figyelembe vételével. A csoportszobában kialakítunk állandó és ideiglenes játszóhelyeket, vagy új elkülönített „kuckót”.

A sokat mozgó gyermekek számára éppúgy lehetővé tesszük a játékot, mint azoknak, akik nyugalmat igényelnek. Megfelelő helyet teremtünk az asztali és konstrukciós játékokhoz is. Felszabadítunk nagyobb területeket a csoportszobában a mozgásos játékokhoz.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért az időjárás függvényében megteremtjük a lehetőséget arra, hogy minél több mozgásos játéktevékenységet az udvaron végezzenek.

Játékidő:

A játékra biztosított idő a nap minden szakában, akár teremben, akár a szabadban, lehetőleg összefüggő. Indokolatlanul nem szakítjuk meg, nem zavarjuk a játékot. A kisebb gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, egymás mellett néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés idejét.

A nagyobb gyermekek már jól összeszoktak, gyakran kialakulnak együttjátszó csoportok. Figyelemmel kísérjük a játékot, és arra törekszünk, hogy csak akkor ajánljuk fel más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látjuk.

A nagyobb gyermekeknek a több napon keresztül tartó játékot biztosítunk. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.

Játékeszközök:

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit.

A játékeszközök esztétikusak, könnyen tisztíthatók és veszélytelenek. Jó minőségű, különböző alapanyagokból készültek, sokféleképpen, egymással variálva illeszkednek a játék témájához.

A középsős korosztálynak bővítjük az eszköztárát újabb szimbolikus és szerepjátékhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal.

A nagycsoportos gyermekeknek az értelmi és képességfejlesztő, konstruáló és szabályjátékok bővítése szükséges. Megerősíti a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés interakciós kultúra kibontakoztatását, annak átélését. A gyermekek által használt tárgyi eszközök, játékok hozzáférhető és biztonságos elhelyezése fontos feladatunk.

Az udvari játékok zömmel a gyermekek nagymozgását elégítik ki.

13.1.4. A fejlesztés tartalma- a játékfajták megjelenítési szintjei (általános jellemzők):

A játékformák:

1. Gyakorló játék
2. Szimbolikus és szerepjáték
3. Konstruáló játék
4. Szabályjáték

A játékformák általános jellemzői:

A játék mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló, majd utánzó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok

világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorlójáték soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok

Gyakorló játék

Ez a tevékenység jól fejleszti a szem- kéz koordinációt, kezesség- szemesség kialakulását. Fejlődik a nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, verbális készsége.

A gyakorló játék kiindulópontja a véletlen mozgásból fakadó siker, amely újra és újra cselekvésre készíti a gyermekeket. Lényege valamilyen újszerű cselekvés ritmus ismételtetése, amely örömet okoz.

Biztosítjuk a gyakorló játékokhoz szükséges eszközöket, mintát adunk a játék helyes használatához, a játékok elrakásához. Az udvaron is biztosítjuk a gyakorlójáték lehetőségeit. Erre legalkalmasabb a homok, kavics, víz és olyan kisebb- nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgathatnak.

Gyakorlójáték jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeinél is.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyakorlójátékot a nagyobb gyermekeknél is engedjük, de ha egyes gyermekek kizárólag ezen a szinten maradnak, megkeressük az okát, s igyekszünk ezen a fejlődési fokon segíteni.

Szimbolikus játék

A szimbolikus és szerepjáték kiemelt személyiségformáló hatása: alakul a gyermek szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarati tulajdonságai, kognitív képességei

A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük, egyrészt, amikor a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti. (pl.: babák sétáltatása), másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz (pl.: főz, mint anya, havat lapátol, mint az apukája)

A szerepjáték leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodás kor végére éri el. A gyermekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi. A gyermekek játékában különösen a hozzá érzelmileg közel álló felnőtteket és társakat utánozza.

Konstruáló játék

Kiemelt személyiségformáló hatásai: Alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek konstruáló játékukban minél gyakrabban éljék át az „én készítettem” alkotás örömét, mert ez az érzés további felfedezésre sarkallja. Arra ösztönözzük őket, hogy bonyolult formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb konstrukciós elemeket, és képes legyen ezekkel elmélyülten játszani. Megtanítjuk őket a konstrukciós eszközök használatára, az anyagok kezelésére.

Szabályjáték

Személyiségformáló hatása: fejlődnek a gyermekek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készségei.

A gyermekek életkorához és képességszintjéhez illeszkedő szabályjátékokkal ismertetjük meg a gyermekeket, amelyeket direkt módon irányítunk. A szabályjátékon kívül minden

más játéknál az indirekt irányítás elvárásai a mérvadók: az ötletadás, kérésre szerepvállalás, metakommunikációs eszközök alkalmazása.

Szabályjáték jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását.

A szabály betartása vagy megszegése különböző érzelmeket vált ki a játék résztvevőiből, s ez nagymértékben meghatározza gyermekek magatartását egymáshoz, csoporthoz való viszonyát. A szabályjátékban a gyermekek önállósága a szabály önkéntes vállalásában, és nem a szabályok önkéntes megváltoztatásában fejeződik ki.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan tud játékot kiválasztani, játékában kitartó.
- Örömmel, önfeledten játszik.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait.
- A gyermek képes elmélyülten, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékában dominánsan jelentkeznek a szerepjáték, játékhelyzetekben újraalkotja a felnőttek tevékenységét.
- Konstruktív játékokból építményeket képes kreálni.
- Élvezi a szabályjátékot, és képes a normák betartására. A számára kedves játékszert is át tudja adni.

13.2 Verselés, mesélés

Célja:

- A gyermek érzéki- érzelmi, értelmi, személyiségjegyeinek megalapozása, erkölcsi fejlődésének segítése a magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok, népmesék, mondókák, versek, mesék megismerésével, megszerettetésével.
- A gyermeki világkép és szemléletmód kialakítása a multikulturális nevelés megvalósítása a népi, klasszikus és kortárs irodalmi művekkel.

Feladata:

- A gyermeki önkifejezés fejlődését segítjük a saját vers és mesealkotás megalapozásával változatos, differenciált módszerek alkalmazásával.
- Mondókázás, verselés, mesélés mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyságot fejlesztjük a korosztálynak megfelelő irodalmi anyagválasztással az óvodapedagógus modellértékű kifejező előadásmódjával.

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki- érzelmi élményeket adnak. A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában- tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben megoldást kínál. A gyermeki képzelet kompenzálja az életkorból, szociális helyzetből adódó hátrányokat ugyanúgy, ahogyan a mesében is elégtételt nyer a kiszorított pozíciójából induló főhős (legkisebb). A mesén keresztül a szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek megismeri a szűkebb és tágabb környezetét.

Színes előadásmódunkkal (arcmimika, hangszínjáték, testbeszéd, tekintettartás stb...) átélt meséléssel a mesehallgatás a gyermekben belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik fontosabb formája. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, ezáltal fejlődik személyisége. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk mesedramatizálásra, bábozásra, rajzban történő megjelenítésre, mellyel egy-egy vers, mese életre kel. A bábjáték fontos helyet kap a napi tevékenységekben. A sok esztétikus báb szinte kínálja magát a mozgatásra, megszólalásra. Minket, óvodapedagógusokat utánozva a gyermekek hamar megtanulják a báb helyes mozgatását, megszeretik azokat így maguk is szívesen báboznak. A gyermekek maguk között is kiosztják a szerepet, csoportosan feldolgozzák. Támogatjuk a mesemondó versenyen való szereplést intézményünkön belül, ill. területi versenyen is egyaránt.

Óvodánkban a nap bármely szakában, a délutáni pihenő előtt rendszeresen van mesemondás, hisz ilyenkor a nyugalom szinte alkalmat kínál a mesének.

Színes mesekönyvek, leporellók nézegetése, lapozgatása közben képről mesélve éreztetjük az érzelmi, hangulati tartalmat, melyről saját maguk is megfogalmazhatják gondolataikat. Nemcsak ezek szolgálják a mesélés érzelmi hangulatát, hanem színes esztétikus diafilmekkel való ismerkedés során is életre kelnek a gyermekben a meseszereplők. Az IKT eszközök széles használatával is élünk. A nagyobb csoportokkal időnként látogatjuk a könyvtárat, ahol ugyancsak színvonalas irodalmi élmény részesei lehetnek. Lehetőségeinkhez mérten közösen óvodánk minden gyermekével látogatunk bábszínházat, gyermekkoncertet a helyi művelődési házban, ill. óvodánkban is szervezünk előadásokat. Alkalmanként nevelőtestületünk közösen is ad elő egy-egy bábelőadást, dramatizálást. Minden csoportszobában van gyermekeknek szóló: mesekönyv, leporelló, gyermeklexikon, bábparaván, különböző típusú, esztétikus báb, számukra hozzáférhető, biztonságos elhelyezésben. Minden eszközzel, módszerrel igyekszünk gazdag irodalmi élményt nyújtani óvodásainknak.

A ritmus, a hangzás az elsődleges, ugyanis a gyermek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapad. Igyekszünk minél több helyzetet teremteni, amikor megmutatjuk a tapsolókhöz, höcöggetőkhöz, állathívogatókhöz, kiolvasókhöz, altatókhöz, a játékot. A vers anyaga kapcsolódik az évszakokhoz, projekt tervekhez más nevelési területen szerzett ismeretekhez. Egy-egy alkalomra, ünnepre mindig készülünk új vers betanulásával. Elég időt hagyunk sokszori meghallgatásukra, verstanulásra.

A továbbiakban a csoport érdeklődésének megfelelően a versanyagot gazdagítjuk különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. A versanyag a gyermekkor élményvilágára épül, kapcsolódik a környezet megszerettetéséhez, virágokhoz, állatokhoz, időjárás változáshoz, ünnepek várásához.

1-2 lírai verset is tervezünk. A versek hangulatát nyelvi komikum, humor is fokozhatja. Megismertetjük a gyermekeket közmondásokkal, szólásokkal, találós kérdésekkel, anyanyelvi játékokkal.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek megszereti a verset, mesét ő maga is képes önálló vers- mesemondásra.
- Mesemondáskor használja a metakommunikatív elemeket.
- Személyisége sok irodalmi élménnyel gazdagodik. Megismerkedik a klasszikus és kortárs irodalmi történetekkel magyar, ill. külföldi népmesékkal. Megismerkedik különböző népek kultúrájával.
- Bábozáskor, dramatizálásban szerepet vállal.
- Megszereti a mesekönyvet, megbecsüli, vigyáz rá.
- Kialakul a képolvasása.

13.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

- A gyermekek ölbéli játékokon, népi gyermekdalokon, énekes játékokon keresztül ismerkedjenek meg a zenélés örömeivel.
- Zenei anyanyelvük megalapozása élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenység során, melyben felfedezik a dallam, egyenletes lüktetés, a ritmus, a mozgás, a közös éneklés örömeit.
- Népi hagyományok ápolása. Szülőföld értékeinek átörökítése, népdalokon, gyermek - néptáncon, népi játékokon, népszokásokon keresztül.
- A migráns és roma nemzetiségű gyerekek kulturális értékeinek megőrzése, zenei világukra jellemző sajátosságok megismerése.

Feladata:

- Megteremtjük a zenei nevelés alapvető feltételeit.
- A gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő zenei anyagot állítunk össze, és tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatásokat szervezünk.
- A gyerekek zenei nyelvi adottságait, mondókákkal, gyerekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal gazdagítjuk, alakítjuk.
- Fejlesztjük a gyerekek hallását, ritmusérzékét, zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.
- Néphagyományainkat a körjátékokon, népi játékokon, gyermek – néptáncon, keresztülhozzuk közelebb a gyerekekhez.
- Lehetővé tesszük ezt a spontaneitást népi tánc – ének-mozgás játékokon keresztül kibontakoztatni. Alkalmat teremtünk az önmegevalósításra, önkifejezésre.

A fejlesztő tevékenységek menetét a zenei feladatot és az anyag jellege a gyermekek fejlettsége, érdeklődése, az ötletességünk, módszertani kulturáltságunk határozza meg. Nyugodt, biztonságot jelentő légkör elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyerekek bátran önfeledten énekelgessenek.

Megfelelő tágas helyet, elegendő időt és célszerű eszközöket biztosítunk nekik ahhoz, hogy maguk is kezdeményezzenek énekes játékot, hallgathassanak zenei ízlésüket fejlesztő életkoruknak megfelelő komolyzenei, népzenei, és más népek zenei alkotásait.

Ének-zenei képesség kialakításának folyamata:

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, és elengedhetetlen eszköze az általános nevelő munkánknak, mivel erőteljesen áthatja, illetve befolyásolja a gyerekek általános fejlődését. A gyermeki érzelmekre hatva élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységgel keltjük fel érdeklődésüket, esztétikai fogékonyságukat a zene iránt. A zenei nevelés áthatja az óvodai élet mindennapjait.

Zenei anyanyelvük megalapozását, zenei ízlésük formálását a felnőtt minta spontán utánzásával, közös énekléssel, zenéléssel, igyekszünk elérni. Népdalokon, komponált gyermekdalokon keresztül fejlesztjük a gyerekek hallását, éneklési készségét, ritmusérzékét, harmonikus szép mozgását. A közös éneklés mindenkinek örömet szerez, belőle bontakozik ki a társas éneklés, zenélés, amely lehetőséget teremt a társas kapcsolatok alakulására.

Az énekes játékok, a gyermek néptánc nemcsak az érzelmekre hatnak, hanem általuk fejlődik a fizikai állóképességük a mozgásos játékok, az együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben. A dalos játékok a tánc során fejlődik nagymozgásuk (járás, futás, mozgás), ezek belső szerkezete karaktere szerint rendszeresen változik a mozgás tempója, ritmusa, iránya. Különböző eszközök, hangszerek, használata során fejlődik a finommotorikájuk. Kialakul az oldaliság ismerete a páros játékok, táncok közben.

A dalanyagot a gyermekek életkori sajátosságának, a csoport összetételének megfelelően állítjuk össze. Legyen számukra örömforrás az együtt mozgás, közös éneklés.

A tiszta éneklés érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek minél többet énekeljenek önállóan. és kisebb csoportokban halkan- hangosan, magasan- mélyen, gyorsan-lassan. Felismerik a dalokat dúdolásról, hangszerről. Kérdés-felelt játékokat játszunk változatos szövegekkel, ritmusmotívumokkal. Az egyenletes lüktetést a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát érzékeltetjük. Lehetőséget biztosítunk a gyerekek számára, hogy az általuk készített ritmushangszerekkel ritmuszenekar kíséretében mókázhassanak, énekelhessenek, táncolhassanak.

A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy a bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító fogyó játékokat is tervezzünk, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk. A gyermekekkel együtt variáljuk az énekes játékok mozgás anyagát olyan egyszerű tánclépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak.

A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat, a halkabb-hangosabb éneklést kapcsoljuk össze a tempóváltoztatással vagy dallambujtatással. Dallamfelismerés jellegzetes kezdő vagy sajátos belső, illetve záró motívumról. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dalok ritmusától.

A zenehallgatás anyagát ízlésesen válogatjuk össze, hogy az gazdag és változatos legyen, különböző jellegű népdalok, cigány dalok, műdalok énekes vagy hangszeres előadásban.

Az óvodában az élményt nyújtó közös táncház, során a gyermek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok a népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés és a táncház sikeres működése, megalapozza feladataink eredményességét, és elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tisztán, szép szövegkiejtéssel tud énekelni egyénileg és csoportosan.
- Meg tudja különböztetni a zenei fogalompárokat: halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú, tudja ezeket érzékeltetni, összekapcsolni.

- Felismeri dallamokat dúdolásról, hangszerről.
- Érzékeny a természet és a környezet hangjaira, megfigyeli és megkülönbözteti a hangszínek finom eltérését a zörej és beszédhangokon egyaránt.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezi cselekvéssel, énekkel, mozgással és szavakba foglalva.
- Tud szép tartással, kézfogással körbejárni. Az egyszerű játékos mozgásokat, táncokat szépen formálja: dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás stb.
- Tud élvezettel figyelni a zenére.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka mellett érhetik el a fentiekben leírt fejlettségi szintet.

13.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célja:

- A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelő képi-plasztikai kifejező képesség birtokába juttatni.
- A gyermek élmény és fantáziavilágának, tér- forma- szín képzetének gazdagítása.
- Képi gondolkodás, esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása.

Feladata:

- Segítjük kreatív önkifejező- önérvényesítő gyermeki törekvéseiket az alkotás öröméhez juttatjuk a gyermekeket.
- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, teret, változatos eszközöket biztosítva a nap folyamán.
- Felkeltjük a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát, valamint megismertetjük az eszközök használatát.
- Felhívjuk figyelmük a természet színeire, formáira, csodálkozzanak arra rá, gyönyörködjenek benne, munkájukon látszódjék a színek nyújtotta öröm, mozdulataik legyenek dinamikusak.
- Ösztönözzük a roma gyermekeket színes képi világuk megjelenítésére.
- A gyermekmunkák gyűjtése, megbecsülése gyermek, felnőtt részéről.

Ábrázolás, kézi munka mintázás fejlesztő hatása:

Az ábrázolás elsősorban, kifejezési eszköz, érzelmek gondolatok közvetítője a gyermek személyiségének megnyilatkozása. Az ábrázoló tevékenység során a gyermek valamit alkot, valamit létrehoz, valamit kifejez, de nem az alkotás végeredménye a fontos, hanem az örömteli cselekvés az önálló munka, elképzeléseinek megvalósítása.

Főbb tevékenységi körei: a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, építés, műalkotásokkal való ismerkedés. Az érés egyéni sajátosságaihoz igazodva a gyermek egyéni

fejlettségeinek figyelembevételével segítjük, a szemléletes gondolkodás által meghatározott, képi- plasztikai képesség folyamatos fejlődését.

A vizuális nevelés során kialakulnak azok a képességek, amelyek a többi nevelési területre és az egész személyiségre hatással vannak. Fejlődik általa a képi- plasztikai kifejező képesség, a téri tájékozódás a képzeletvilág, a fantázia, a kreativitás, nő az önbizalom és az önismeret.

Fejlettebb lesz a szem- kéz koordináció, fejlődik a finommotorika. A környezethez való viszony pozitívan megváltozik. Mindezzel előkészítjük az iskolai életre való nevelést. Ábrázolás közben a gyermek olyan készségek birtokába jut, amelyek az írás előkészítésében rendkívül fontosak. A tevékenység során fejlődik a gyermek szín és formavilága, a technikai ismeretei, eszközhasználata.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

Megismerkednek a gyermekek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva, az eszközök használatával, a különböző anyagokkal a rajzolás, a festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Ábrázolás tevékenységei közben sok új tapasztalatokat gyűjtenek. A gyermekek számára folyamatosan rendelkezésre állnak az ábrázolás eszközei, hogy egész nap folyamán, szabadon alkothassanak. Az egyes technikákhoz tartozó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk elmagyarázása, gyakorlásra ösztönzése a feladatunk.

Az eszközök balesetmentes biztonságos használatának megtanítása fontos szempont.

A gyermekek egymás munkáját nézegethetik, beszélgetünk azokról. A látottakhoz kapcsolódó élmény megbeszélése során fejlesszük spontán beszédüket. Lehetőséget biztosítunk a differenciált fejlesztésre, valamint a halmozottan hátrányos, sajátos nevelési igényű és a tehetséges gyermekek fejlesztésére is.

Az összegyűjtött munkákat a szülők bármikor megnézhetik, valamint a gyermekek év végén egy dossziében hazaviszik az egész éves anyagot. Figyelemmel kísérjük a rajzpályázatokat, azokon alkalomszerűen részt vesznek a gyermekek munkái. Közös kiállítás szervezésével lehetőséget adunk a szülőknek a gyermeki alkotások megtekintésére. Figyelembe vesszük a szülők kéréseit, igényeit.

A mindennapos rajzolás, festés, mintázás, kézimunkázás kialakításának folyamata:

Kezdetben:

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek játszva megismerkedhessenek, majd tapasztalatot szerezzenek az ábrázolás anyagairól, eszközeiről és a technikai kivitelezés lehetőségeiről. Az új technikát, annak használatát lépésről- lépésre megtanítjuk.

Képalakítás megjelenik festéssel, rajzolással, papírragasztással, zsírkrétával, homokba pálcával, iskolakrétával aszfaltra. Segítjük a gyermekek képalakító készségének megindulását, emberalakok részformáinak, fej-törzs, karok, lábak megjelenését, tájékozódását kép síkban (széle – közepe), térviszonyok megértését (fent-lent). Képekben megjelenik a személyek, tárgyak ábrázolása, ha minimális formai jelzésekkel is, de ráismerhetően.

Arra törekszünk, hogy örömeiket leljék a színek használatában, megismertetjük őket az alapszínekkel.

Plasztika: Megismerik az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gömbölyítve, simítva, sodorva. Látási- tapintási-mozgási tapasztalatokat gyűjtenek a formák tulajdonságairól.

Építés: Megismerkednek az építés során különböző tárgyak formáival, alakzataival.

Arra neveljük őket, hogy kezdjen kialakulni bennük az eszköz elrakásának igénye.

Később bővítjük a gyermek alkotó-alakító tevékenységét:

Kezd kialakulni a "valamit alkotás" igénye. Az óvodapedagógus segítségével képesek felfedezni környezetük szépségét, a színek világát, és hajlandóságot mutatnak közös alkotás létrehozására is. Biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit, ismerik a technikai eljárásokat és segítségével alkalmazzák azt.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Képpalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit elképzeléseit.
- Az alkotásra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örül az alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkái egyéni, részletezőek.
- A téralakításban, építésben bátor, ötletes, együttműködő.
- Rácsodálkozik a szép látványra, elgyönyörködik benne.
- Megfogalmazza értékelését, beszélgetni tud alkotásokról.

13.5. Mozgás

Célja:

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgási igényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása, az egészség megóvása, megőrzése.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség, pszicho motoros készségek, képességek kialakítása, formálása
- A testi képességek, (ügyesség, gyorsaság, állóképesség) illetve a fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák, szociális képességek, társra figyelés és az anyanyelvi nevelés fejlesztése.

Feladata:

- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályait kialakítjuk a gyermekkel közösen majd a fokozott betartásra, ösztönözzük őket.

- A gyermekek életkorához és egyéni szükségletéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközöket választunk ki, illetve figyelembe vesszük a csoport fejlettségét aktuális állapotát.
- Előtérbe helyezzük a szabad játékban megvalósuló örömteli mozgást.
- A mozgástevékenység irányításánál és értékelésénél differenciáltan figyelembe vesszük az egyéni fejlődési jellemzőket a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél.
- Odafigyelünk a gyermekek optimális terhelhetőségére, erő, állóképesség fejlesztésére, valamint a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítására.
- Kiemelt megvalósítandó feladatként kezeljük: nagymozgás fejlesztést, egyensúlyérzék fejlesztést, szem-kéz-, szem-láb koordinációfejlesztést, testséma-térpercepció fejlesztést finommotorika és a keresztcsatornák fejlesztését.
- Szociális készségek, képességek, attitűdök önkifejezés, önérvényesítés, fejlesztését erősítjük a pozitív értékeléssel.
- Az anyanyelvi nevelés fejlesztése a mozgásos feladatokban történő szóbeli utasítások összekapcsolása a térbeli cselekvéssel a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

A mozgásfejlődés kialakításának folyamata:

A mozgásfejlesztés szervezeti keretei:

- spontán, szabad játékban végzett
- irányított mozgástevékenység

A gyermek mozgásfejlődésének lehetőségei a spontán szabad játékban:

A gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája a mozgás, amely jelentős szerepet tölt be az óvodáskor egész időszakában.

A természetes hely- helyváltoztató és finommotoros mozgáskészségek, valamint mozgáskoordináció intenzív fejlődését sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságba zajló gyakorlási formákkal segítjük elő az óvodai nevelés minden napján. Ezzel is biztosítva a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

A játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán és szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A mozgás tartalmától függően az óvodánkban a mozgásra kiválóan alkalmas tornaszobánkban (zártudvar), a csoportteremben, illetve az udvaron, és a szabadban tartjuk a mozgásos tevékenységeinket. Az udvaron található mozgásfejlesztő játékok **lehetőséget biztosítanak a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, mozgástapasztalatuk bővítésére, testedzésre.** A nagycsoportos gyermekek részére helyi lehetőségeket kihasználva a Sportcentrum uszodájában alkalomszerű játékos vízhez szoktatást végzünk. Célunk, a víz-edző hatásának kihasználása, megszerettetése, bátorságra, önállóságra nevelés.

A mozgásfejlesztő eszközök mindenkor és minden csoport számára hozzáférhetőek, hogy a nap folyamán bármikor játszhassanak vele.

A mozgással elősegítjük gyermek személyiségének a pozitív énkép, önkontrol, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás fejlődését.

Tökeszünk a gyermeket legjobban fejlesztő **kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.**

Évszakonként közeli sétákat, biciklitúrát, kisebb kirándulásokat szervezünk, változatos helyszínnel. Az élményre és mozgásra helyezük a hangsúlyt, és ennek során megalapozzuk a szülőföldhöz és a társakhoz való pozitív kötődést is.

Az egyéni lemaradásukat kompenzáló mozgásos játékokat, változatos, differenciált módszerekkel eltérő közegben (csoportszoba, zártudvar, nagy udvar) biztosítjuk. A balesetek megelőzésére nagy hangsúlyt fektetünk.

Irányított mozgástevékenység anyaga:

Kezdetben a mozgás anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Az egészséges személyiségfejlődéshez hozzátartozik, hogy a gyermekeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek.

Az irányított mozgásos tevékenység során a nagymozgások fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. Megismertetjük a gyermekeket a futásgyakorlatokkal különböző irányban, ugrásgyakorlatokat - szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás – játszunk.

Megismerkednek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal, hajítás helyből célba, labda feldobás- elkapás, labda leütés- elkapás.

A mozgásos játékok során lehetőséget biztosítunk a támasz- és függésgyakorlatok gyakorlására is (csúszások, mászások, kúszások). A talajtorna elemei is megjelentetjük a játékokban (gurulás a test hossz tengelye körül). Arra motiváljuk a gyermekeket, hogy minél több egyensúlyozó játékot játszanak. Többféle kéziszer alkalmazunk a különböző típusú mozgásos játékokhoz.

Differenciált bánásmód alkalmazásával, arra törekszünk, hogy a mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek, készítse a gyermekeket erőkifejtésre. Helyes mintaadással ösztönözzük a gyermekeket és igényeljük a mozdulat pontos, esztétikus gyakorlását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Mozgása összerendezetté, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalata az egyensúlyozásban és ugrásban növekszik.
- Pszicho motoros készsége, képessége formálódik
- Fejlett tér-, idő- és tájékozódó képessége.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Ismeri saját testét, testrészeit képes megnevezni, beazonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- Egyéni-, csoportos-, sor váltóversenyt játszik a szabályok pontos betartásával, figyel társaira.
- Szóbeli utasításokat összekapcsolja a térbeli cselekvéssel.
- Séta során képes hosszabb- rövidebb távot megtenni.
- Kialakulhat a szem- kéz- szem- láb koordinációja
- Bátran mozog a vízben a vízhez szoktatás során.
- Szociális készsége, képessége fejlett.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok, téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.

13.6. A külső világ tevékeny megismerése

Célja:

- A gyermek értelmi képességeinek megfelelő szinten fedezze fel a körülötte lévő szűkebb és tágabb világot, kötődjön szülőföldéhez, a hazai tájhoz.
- Ismerje meg az itt élő emberek munkáját, népszokásait, tárgyi és kulturális értékeit, családi és közösségi hagyományait.
- Szeresse, védje és óvja a természetet, váljon érzékennyé környezetük biológiai állapota iránt, mintát kapjon a környezettudatos életszemléletre.
- A gyermekben alakuljon ki a környezeti harmóniát biztosító életvitel igénye, az egészséges életmód szokásainak ismerete.
- A környezet, a mindennapi élet jelenségei, mennyiségi, formai, kiterjedésbeli felfedezése, megtapasztalása.

Feladata:

- Problémamegoldó gondolkodásra és az összefüggések meglátására nevelés, matematikai tapasztalatok, ismeretek tevékenységben való alkalmazása, differenciált fejlesztés.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése. Spontán és irányított beszélgetések, anyanyelvi fejlesztés környezeti témában.
- Feladatunk helyet, időt, alkalmat és eszközöket biztosítani tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra az egészségvédelem és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
- Megismertetni a környezetvédelem és természetvédelem alapjait.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezettudatos gondolkodás kialakításában.
- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése, a logikus gondolkodásmód megalapozása. Játékos formában tevékenykedéshez, manipuláláshoz, megtapasztaláshoz kapcsolatosan érdekes, örömlélményt jelentő matematikai ismeretszerzés.

A gyermek fejlődése során egyre több tapasztalatot, ismeretet szerez az őt körülvevő világról. Az eltérő családi körülmények közül érkező, (szociálisan hátrányos gyermekek) eltérő ismeretekkel rendelkeznek, az óvodába lépéskor. Az életszínvonalbeli különbség megmutatkozik a viselkedéskultúrán, sajátos élményekben, szokásokban. A gyermeki kíváncsiság megteremti a lehetőséget arra, hogy ismereteik bővüljenek, s egyre tágabb környezetben tudjanak tájékozódni. A tevékenység tartalma, témakörei korcsoportonként ismétlődnek, de mélységében, összefüggésében bővülnek.

Az óvodás gyermek a matematikai ismereteit egyrészt fő tevékenysége a játék során szerzi, másrészt a tervszerű nevelő hatások révén. A spontán és tudatosan szerzett tapasztalatok elindítják a gyermek önálló, alkotó gondolkodását. Összefüggéseket keres, képessé válik önálló, eredeti megoldások alkotására, kreatív tevékenységre. Kialakul problémamegoldó és döntési képessége a tevékenységek közben. A sikerélmény, a jó döntés miatt válik számára érdekessé, örömtelivé a matematikai tapasztalatszerzés a játék során.

13.6.1. Problémamegoldó gondolkodásra és az összefüggések meglátására nevelés

A séták vagy a helyszíni megfigyelések alkalmával a megtapasztalás, az élethelyzetben és a cselekvő megismerés lehetőségét biztosítva törekszünk a sokoldalú ismeretnyújtásra.

A megfigyelésre sok időt és alkalmat adunk, hogy vegyenek észre olyan dolgokat is, amelyeket többszöri vagy hosszabb idő után láthatnak csak.

A spontán kialakuló beszélgetések módját adnak új ismeretek nyújtására, meglévő tapasztalataik megosztására. Ezzel is segítjük önkifejező, önértékelítő törekvésüket az érdeklődésnek megfelelően. A kérdések felvetése és a közös válaszkeresés segíti a helyes ítéletalkotást és következtetést. Mindenkit meghallgatunk, hiszen emlékeik, tapasztalataik, megfigyeléseik közelebb hozzák az összefüggések felismeréséhez. Ha probléma elé állítjuk a gyermekeinket egy-egy kérdéssel, akkor gondolkodniuk kell. Így válik szokássá, hogy a hallottakon, látottakon elgondolkozzanak. Rendszerezésre, ismeretek bővítésére, síkban való tájékozódásra, irányok gyakorlására fejlesztőlapokat is használunk a nagyobb csoportokban. A kísérletezés, a megtapasztalás, a folyamatos megfigyelés segíti az ok-okozati összefüggések meglátását. Reálisan lássák, mi miért történik. Segítséget kapnak, hogy átérezhessék a felfedezés örömét.

Felhívjuk gyermekeink figyelmét, az emberi szervezetet és a természetet károsító tényezők negatív hatására (dohányzás, szemetelés, levegő és vízszennyezés, papír, elektromos hulladékgyűjtés, szemétszedés az óvoda környékén).

Óvodánkban kialakítottuk a szelektív szemétygyűjtés lehetőségét, hogy megtanulják a szelektálást, az anyagok külön választását, az újrahasznosítás fogalmát.

A takarékoság, a természet óvása, az állatok és növények gondozása és ezek összefüggéseinek megértése fontos feladatunk. A zöld napokon változatos programokkal, cselekvően veszünk részt a fenntarthatóságban. „Egy gyermek, egy palánta.” Madárbarát óvoda. Facseteték ültetése.

13.6.2. A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése

Feladatunk elősegíteni, hogy a gyermekek megtanulják értelmesen, összefüggően kifejezni gondolataikat, érzelmeiket, kérdéseiket, észrevételeiket, gyakorolják a mondatalkotást.

A mérlegelés, párosítás, sorba rendezés, rész – egész, csoportosítás, relációk megnevezése közben új fogalmakkal ismerkedik, játékosan tanulja meg azok tartalmát. Így jelennek meg a matematikai kifejezések a beszédében, melyeket majd később is alkalmaz.

A gyűjtések, rendszerezések, csoportosítások sok új ismeretet, kifejezést, fogalmat tesznek helyre a gyermeki gondolkodásban és beszédben. Az összehasonlítás és különválasztás a figyelem fejlesztése mellett a szókincsbővítésre, a gondolkodás és beszéd összekapcsolására alkalmas. Gyűjtéseink során számlálással, hasonlításal szerzett tapasztalatait, mennyiségi ismereteit bővítjük.

A gyermekeket az élményeik elmondására ösztönözzük, hogy gondolataikat szavakba foglalják. Bátorítjuk a megnyilatkozást, a kérdéseket. Merjenek hangosan gondolkodni, kérdéseikre kortársi kapcsolataikban is keresni a válaszokat. Példánkon keresztül is tanulják a környezetvédelmet, az állatok és növények szeretetét, gondozását, a környezettudatos viselkedést. Az óvodapedagógus vidám, rácsodálkozó, a szépséget észrevevő viselkedése nagy hatással van a gyerekekre.

13.6.3. Az ismeret és tapasztalatszerzés, környezetkultúra és egészségvédelem

A projekt tervek kidolgozásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságát, érdeklődését, ünnepeket, hagyományokat, zöld jeles napokat. Erre épülve tervezzük meg az egész éves munkánkat.

Az óvodába bekerülő gyermek ismerkedik az új környezettel, felnőttekkel, gyermekekkel. Tanulja jelét, az őt körülvevő gyermekek és felnőttek nevét. Az óvoda helyiségeinek megismerése után a közvetlen környékét mutatjuk be.

Felelevenítjük a nyári élményeket, családi eseményeiket, melyekkel az idői tájékozódást is gyakoroljuk. Megfigyeljük az évszakok változásait, szépségét, színét, jelenségeit, időjárását, növényeit. Gyűjtünk terméseket, leveleket, évszakra jellemző képeket.

Az ünnepekhez kapcsolódva beszélgetünk a családról, családtagokról, családi hagyományokról, különböző kultúrák néphagyományaival ismerkedünk. Ünnepek előtt a ráhangolódás jegyében dekorálunk, díszítjük a csoportot vagy ajándékot készítünk, meghívót színezzük, az ünnep szimbólumait helyezük előtérbe. Ezekkel a hagyományokat ápoljuk és a szűkebb környezet kulturális szokásait folytatjuk.

Gazdagítjuk ismereteiket testükről, testrészeik funkciójáról, védelméről. Testük ápolásáról, higiéniai szokásokról új ismeretekhez jutnak, játékosan, tevékenységeikben. Ráébresztjük a gyermekeket az időjárás az évszakok változása, az ember öltözködése közötti összefüggésekre. A gyümölcsök, zöldségek kóstolása, ízük, illatuk és az egészségre jótékony hatásuk megismerésével szeretnénk elérni, hogy a gyerekek fogyasszanak több zöldséget, gyümölcsöt. A gyerekek közösen készítik a zöldség és gyümölcssalátákat, hogy minél többet tudjanak meg az egészséges táplálkozásról és szokásukká váljon az egészséges ételek fogyasztása. Kibővítjük ismereteiket a gyógynövények megismertetésével azok egészségünkre gyógyító hatásával. /kamilla, hársfa, bodza/

Megtapasztalják a természet és az ember kapcsolatát élményeiben. Levélsöprés, hógolyózás, csúszkálás, pancsolás. Minden évszakban gondozzuk a madarakat. Ágakat hajtatunk, rügyeztetünk az erre kialakított helyen. Tavasszal ültetünk kerti növényeket (egy palánta, egy gyermek), melyeket folyamatosan megfigyelnek és gondoznak. Zöldségfélékkel, gyümölcsökkel kapcsolatos ismereteik bővülnek. Az ok-okozat összefüggéseit saját maguk fogalmazzák meg a tapasztalatok alapján. Ellátogatunk zöldség boltba, kertekbe, mezőre.

Tanulunk csoportosítani, különbséget tenni az állatok között, és megnevezzük azok hasznát, élőhelyeiket. Vízi- erdei- mezei- vadon élő állatokról, kicsinyeiről szereznek ismereteket enciklopédiákból, ismeretterjesztő könyvekből, természet filmekből. Sok alkalmat keresünk arra, hogy lássanak természetes közegükben élő állatokat és növényeket. Képeskönyvekből, IKT eszközökön keresztül, természet filmekből vadon élő állatokkal ismerkednek. Sokat beszélgetünk az állatok hasznáról, védelméről, felelős állattartásról.

Gyakoroljuk a helyes viselkedést az utcán és intézményekben. Séták során tanuljuk a helyes közlekedést, megnevezzük a környezetünkben gyakran előforduló járműveket. Ellátogatunk a vasútállomásra, autóbusszmegállóba. Csoportosítanak közlekedési eszközöket, tájékozódnak a közlekedés veszélyeiről. Megtanuljuk szűkebb környezetünk veszélyes és vasúti átkelőhelyein való figyelmes közlekedés szabályait. A kerékpározás

gyakorisága miatt fontosnak tekintjük megismertetni a kerékpáros közlekedés szabályait, tábláit, veszélyeit is.

Ismerkedünk a személy és teherszállító járművekkel. Képek alapján beszélgetünk a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.

Alkalmazzuk a beszédben a napok, napszakok neveit, tájékozódni tanulunk az időben és a térben, használjuk a jobb és bal kifejezéseket.

Megismerkednek a szelektív hulladékgyűjtés, fenntarthatóság, környezettudatosság alapjaival. Az IKT eszközök segítségével, környezetvédelemmel kapcsolatos filmeket nézünk, (Flupi, Glóbi, stb.) társasjátékokat játszunk. A hulladék újrahasznosítását gyakorlatban is kipróbáljuk, amikor madáretetőt, bábokat, játékokat, ritmushangszereket készítünk és ezekbe a szülőket is bevonjuk. A tudatos takarékoság, a környezet tisztán tartása, a rendrakás saját és óvodai szinten nemcsak munka, hanem a környezettudatosság fontos pillérei, melyet nem elég korán elkezdni.

Fejlesztő játékaink segítik az irányok, a mennyiség, a számlálás, a méret összehasonlítás, a figyelem gyakorlását. A síkban való tájékozódásra fejlesztő lapokat alkalmazunk. A matematikai képességek megalapozására irányuló nevelés nemcsak egy napra vagy játéokra korlátozódik, hanem minden tevékenységre az óvodai élet folyamán.

13.6.4. Környezet és természetvédelem, környezettudatos magatartás formálás alapozása

Az iskolába készülő gyermekekkel ellátogatunk az iskolába, ismerkedünk a tanító nénikkel, a sportcentrum helyiségeivel, az iskolásokkal.

A falu más intézményébe is ellátogatunk, hogy legyenek tapasztalataik az ott folyó munkákról, valamint a faluban lévő munkahelyekről. A látogatások során eljutunk a falu határába is ahol a környezet és természetvédelem negatív példáit is megtekinthetjük. Arra törekszünk, hogy a gyerekek maguk fogalmazzák meg a helytelen magatartás következményét és a helyes viselkedést.

A tűzzel, tűzvédelemmel kapcsolatos ismereteik, élményeik rendszerezése megelőzésre, tudatos, óvatos viselkedésre inti őket. A fejlettségüknek megfelelő tájékoztatás, figyelemfelkeltés, óvatosságra intés nagyon fontos feladatunk.

Rendszeresen foglalkozunk a tűzmelegelőzéssel, hogy kialakuljon mi a megfelelő magatartás veszélyhelyzetekben. A kiadványok segítségével tudatosuljon a tűzveszély megelőzése, a balesetek elkerülése. Az intézmény elhagyásának menekülési útvonalát gyakoroljuk a gyermekekkel, hogy szükség esetén a gyakorlatban tudják alkalmazni.

A baleset megelőzésre és a veszélyhelyzetek elkerülésére rendszeresen felhívjuk a gyerekek figyelmét. A helyes magatartás és viselkedés közös érdekünk.

Foglalkozunk a dohányzás káros hatásaival, és más az egészségre ártalmas szenvedély kialakulása ellen teszünk, amikor a túlzott tévé, telefon és számítógép használatára figyelmeztetünk.

Megalapozzuk a környezetbarát szokásokat: pl. takarékoskodás a vízzel, villannyal, papírral. Az udvar, a csoportszoba, a mosdó helyiségek tisztaságának és rendjének védelme közös feladatunk. Az igényességre az óvodai dolgozók példája nevel.

Gyakorlatban alkalmazzuk a szelektív hulladékgyűjtést az erre a célra kialakított helyen. Társasjátékokkal is gyakoroljuk a környezetvédelmi szabályok megismerését.

Madárbarát óvodaként a Madarak, fák napján tevékenyen részt veszünk. Az óvodai programban megemlékezünk, ennek a napnak a fontosságáról. Fészkelő és etetőhelyeket biztosítunk az óvoda épülete körül, nyáron a madáritatót, télen a madáretetőt is folyamatosan ellenőrizzük.

A Föld napján környezetünk tisztán tartásában minden gyerek kap feladatot. Nagycsoportos gyermekekkel az óvoda környékén szemetet szedünk. Egy gyermek, egy palánta program keretében virágot ültetünk a kiskertbe, a virágládákba. A nap végén örömmel vesszük számba a változást.

A víz napján a gyerekek életkorától függően látogatunk meg valamilyen vízforrást. Mintát veszünk, összehasonlítjuk, a tapasztalatokat megbeszéljük. A vizek védelme, életünk védelme, ezt tudatosítjuk ezen a napon. Részt veszünk a HAPPY hét programsorozatban is.

Az állatok világnapján, változatos módon beszélünk az állatok védelméről. Valljuk, hogy nemcsak ezen a napon, de mindig állatbarátok vagyunk.

Hangsúlyozzuk a gyerekeknek, hogy mi tehetünk a legtöbbet környezetünkért, rajtunk múlik, hogy milyen környezetben élünk és feladatunknak tekintjük, hogy jó példával járjunk elő.

13.7. Fenntarthatóság a mindennapokban

Az óvoda pedagógiai küldetésében, szellemiségében hangsúlyosan jelen van a környezettudatosságra, a fenntarthatóságra nevelés, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások a mindennapok pedagógiai megoldásaiban prioritást élveznek.

A célok, feladatok megfogalmazásában természet és környezetvédelmi szempontból kiemelt szerepet kapnak a helyi adottságok, sajátosságok, hagyományok és értékek, a fenntarthatóságot elősegítő megoldások keresése, az eddigi tevékenységek tudatosabb, más szempontok szerinti csoportosítása. A nevelőmunka hatékonysága érdekében a

nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített, fejlődést elősegítő, innovatív tevékenységek kerülnek megvalósításra.

A gyermekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó, differenciált bánásmód elve alapján működő tanulási folyamat megalapozásával, a felfedezéssel, a problémamegoldással, az élményközpontú tanulási helyzetek megteremtésével valósul meg.

Célunk:

A fenntarthatóság, a környezettudatos magatartás formálása, alapozása, alakítása, a természeti és épített környezet megóvása, értékeinek felfedezése és megbecsülése iránti igény, illetve egyéni képességek és magatartás kialakítása, fejlesztése és fenntartása a gyermekben, megtapasztalható élmények, életkorának megfelelő ismeretek biztosításával.

Feladataink:

- Az óvoda felnőtt közösségének életmódjával, értékrendjével pozitív példa adása a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra és az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.
- A fenntarthatóság érdekében a szülőkkel való szoros együttműködés.
- A nevelőmunka tervezésében, a megvalósítás gyakorlatában a környezeti nevelés elveinek, tartalmi jellemzőinek megjelenítése.
- A gyermek nevelése, egyéni kognitív és értelmi képességeinek tevékenység orientált módszerekkel történő fejlesztése, a fenntarthatóság előtérbe helyezésével.
- Óvodánk pedagógiai gyakorlatában a természet és környezetvédelmi feladatok a helyi adottságoknak megfelelő alakítása (fák, növények ápolása, védelme, madárvédelem, hulladékkezelés és felhasználás, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, lakóhely, lakókörnyezet megismerése a természeti és épített környezet védelme stb.).
- A községünkben és az óvodában élő hagyományok ápolása a családok bevonásával pl.: rendezvények családi napok szervezése az egészséges életmód, környezettudatos magatartás jegyében.
- Zöld jeles napok, természeti ünnepek kiválasztásakor a környezeti adottságok, helyi sajátosságok dominanciájának előtérbe helyezése a közvetlen tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása érdekében (pl. Víz Világnapja – tóparton, patak part, Madarak és Fák Napja - kirándulás, Állatok Világnapja – helyi állatfarmok, állatkert, Méhek napja – helyi méhész meghívása stb.).
- Növények, állatok védelmének és gondozásuk fontosságának tudatosítása.
- A „természet és ember kapcsolatrendszer” sokféleségének megismertetése.
- Közvetlen élmény-és tapasztalatszerzés a természeti és tárgyi környezetről, a vizsgálódás és a megfigyelés élményének átélése, és az ehhez szükséges eszközök biztosítása.
- Szabadban történő rendszeres mozgás lehetőségének biztosítása, környezetbarát anyagból készült udvari játékokkal, megfelelő tér kialakítása.
- A takarékoság fontosságának tudatosítása a gyermekben (vízcsapok elzárásának szerepe, papírlapok újra felhasználási lehetőségei).
- A csoportszobák berendezésében egyedi arculat, növény illetve természetsarok, természetes anyagból készült berendezési tárgyak dominanciájának előtérbe helyezése.

A tevékenység tartalma:

- Természeti és tárgyi környezet megismerése, értékeinek megóvása.
- Szelektív hulladékgyűjtés az óvoda egész területén (papír, műanyag, kupak). Nagycsoportos gyermekekkel szemétszedés az óvoda környékén.
- Kampány jellegű hulladékgyűjtés (papír, elektromos) a családok bevonásával.
- Bekapcsolódás a Cseppetsem! olajgyűjtő programba.
- Egészséges életmód szokásainak megalapozása: hetente rendszeres zöldség és gyümölcs fogyasztás a szülők közreműködésével.
- Zöldség, gyümölcs feldolgozás: gyümölcs – zöldség saláta, kompótkészítés, savanyítás.
- Közreműködés az óvoda udvarának évszakonként rendben tartásában - levelek, faágak összegyűjtése, gereblyezés, söprés.

- Növények ültetése, védelme, gondozása megfelelő eszközök, szerszámok alkalmazása az óvoda udvarán. „Egy gyermek egy palánta” növények ültetése gondozása, palántanevelés.
- Madárbarát óvoda a madarak megfigyelése, téli etetése, gondozása, itatók elhelyezése. Állatok megfigyelése, gondozása (lehetőség szerint), megóvása. Tapasztalatszerző séták, kirándulások vízparton, erdőben, ismerkedés azok domborzati viszonyaival, növény és állatvilágával, épített értékeivel, eseteként a családok bevonásával is.
- Állatok, növények megfigyelése szenzitív játékon, cselekvéses tanulás módszerének alkalmazásán keresztül, a szükséges eszközök alkalmazásával.
- Az év védett madarának, fájának megismerése, előfordulásának feltérképezése.
- Zöld jeles napok, természeti ünnepek: Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Madarak és Fák Napja, Méhek napja, Föld napja.
- Néphagyományok ápolása a népművészet elemeinek felhasználásával.
- A rendszeres mozgás - elsősorban szabadban történő- megszerettetése, igényének kialakítása, kooperatív mozgásos játékok lehetőségének biztosítása.
- A szülők és a faluközösség bevonása az elektromos hulladékgyűjtésbe.
- A vízzel és más energiákkal való takarékoság fontosságának megismertetése, felnőttek példamutatásán keresztül, szokások kialakítása (vízcsapok elzárásának szerepe, energiatakarékosság, rongtott papírlapok felhasználási lehetőségei). **Környezetünk tisztasága, környezetvédelem, fenntarthatóságra nevelés**

Mindennapjaink egyik legfontosabb kérdése a környezetvédelem. A környezet további szennyeződésének megakadályozása, a szennyeződés fokozatos csökkentése az emberiség létérdeke. A gyermek környezetével való kapcsolata a felnőttek közvetítésével valósul meg. Óvodai nevelésünk során olyan feltételeket biztosítunk, melyek lehetővé teszik, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerülhessenek környezetükkel. szokásrendünk és viselkedési formánk tükrözi az élőlények „tiszteletét” és az emberek munkája révén létrehozott értékek védelmét.

A modul célja:

- A gyermekek ismerjék és szeressék meg természetes környezetüket.
- Ismerjék fel a környezetvédelem fontosságát.
- Óvják, ápolják környezetüket.

A modul feladata:

- A gyermekek megismerési vágyának felkeltése
- Minden lehetőség megragadása arra, hogy a gyermekek a természetben legyenek; felfedezzék annak szépségét, értékeit, védjék a természetet.
- A gyermekek tapasztalataira építve új ismeretek nyújtása; meglévők elmélyítése, rendszerezése (természet és környezetvédelmi alapismeretek)
- A környezet megismerése során a kulturált, biztonságos életvitel szokásainak, a társadalmilag elfogadott viselkedési formák alakítása mintaadással

	Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
1.	<u><i>A levegő jelentősége.</i></u>	LEVEGŐ projekt	Gyermekek,	15-20 perc

	<p><u>védélme</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • létfontosságú az élethez levegőszennyezés autók, kémények (kísérletek: pl. különböző szennyezettségű helyen lévő levelek vizsgálata) • a szennyezett levegő hatása az élőlényekre, szellőztetés fontossága 	<p>javaslatok</p> <p>Flupi, Glóbi természetvédelmi tájékoztató videó, báb.</p> <p>Ragasztószalag, fehér papír</p> <p>Zárható üvegek, növények</p>	<p>óvónők.</p>	<p>alkalmanként Projekt időtartamának figyelembevételével</p>
2.	<p><u>A tűz veszélyei</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • tűz hatása az élőlényekre - erdőtüzek • tűzriadó játékos gyakorlása. • Szülinapi, karácsonyi gyertyagyújtás veszélyei. 	<p>Képek, IKT eszközökön bemutatott anyagok a tűzről. (Sam a tűzoltó)</p> <p>TŰZ projekt javaslatok</p>	<p>Gyermekek, óvónők. dajka</p>	<p>25 perc</p> <p>Projekt időtartamának figyelembevételével</p>
3.	<p><u>Víztakarékosság, víztisztaság fontossága</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kísérletek vízzel, hóval: szennyezettség • szennyezett víz hatása az élőlényekre • akvárium gondozása • vízkörforgás modellezése A Víz világnapja • nagyítós víz vizsgálatok 	<p>Tálak, kavics, nylon fólia, illetve rezsó, fedők, lábas, jégkockatartó, festékek, szörp, olaj, só, cukor, palánták.</p> <p>Üveg, géz, képek IKT eszközökön bemutatott anyagok a víz szennyezettségéről. (Fluppi, Glóbi)</p> <p>VÍZ projekt javaslatok</p>	<p>Gyermekek, óvónők</p>	<p>25 perc Projekt időtartamának figyelembevételével</p> <p>Előzetes élményekkel együtt</p>

		Happy hét programsorozatban való részvétel		
4.	<p><u>Föld és lakóinak védelme</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • szennyezés • Óvd a természetet! társasjáték • szelektív gyűjtés megismertetése: <ul style="list-style-type: none"> - Kuka Manó - Mese a szelektív hulladékgyűjtésről - „Körforgás” című videofilm megtekintése • Globi kisfilmek megismertetése színezése • Elektromos hulladék gyűjtés • papír gyűjtés • Kuka tündér társasjáték • Föld napja 	<p>Hulladékgyűjtő edények, gyűrött papírok, üres pillepalackok, játékok termékek, kosár, nejlonzacskók</p> <p>IKT eszközökön bemutatott anyagok (Glóbi) a Föld szennyezettségéről, veszélyeztetett állatokról.</p> <p>Újra papír készítése,</p> <p>Közösen készített társasjáték</p> <p>„Csomagolási hulladékok gyűjtése otthonunkban”</p> <p>Dobozos társasjáték</p> <p>Földgömb, képek a föld szennyezéséről, FÖLD projekt javaslatok</p> <p>Egy gyerek-egy palánta akció</p>	<p>Gyermekek, óvónők dajka</p>	<p>Projektok időtartamának figyelembevételével</p> <p>Játék elkészítése</p> <p>Alkalmanként 15-25 perc</p>

Várható eredmények:

- **Testi képességek fejlődése:** erőnlét, nagymozgások, mozgáskoordináció, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlődése

- **Értelmi képességek fejlődése:** bővül fogalomismeretük, fejlődik összehasonlító képességük, emlékezetük a tapasztalatok felidézésével, ok-okozati összefüggéseket ismernek fel. Fejlődik, finomodik érzékelésük.
- **Verbális fejlődés:** fejlődik aktív és passzív szókincsük, a megismert új fogalmakat alkalmazzák spontán beszédükben is, fejlődik kifejezőképességük, képesek szóban összefüggések, következtetések kifejezésére, lényegkiemelésre.
- **Szociális képességek fejlődése:** Megalapozódnak azok a szokások és szabályrendszerek, amely a környezet rendjét, a természet védelmét szolgálják. (takarékos vízhasználat, szelektív hulladékgyűjtés, madarak állatok felelősség teljes védelme.) Fejlődik felelősségérzetük, szívesen tevékenykednek együttműködve.

Saját kidolgozott projektek:

- Víz napja
- Föld napja „egy palánta egy gyermek”
- Madarak és fák napja
- Méhek napja
- Állatok világnapja

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismeri az óvodában kialakított szelektív hulladékgyűjtők helyét, a hulladékot megfelelő helyre gyűjti.
- Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt.
- Részt vesz a gyümölcsök, zöldségek felhasználásában: tisztításban, salátakészítésben, ismeri ezek szerepét a táplálkozásban.
- Ismeri az óvoda fáit, növényeit, madarait, rendszeresen látogatunk gólyafészkeket.
- Részt vesz a növények ültetésében, gondozásában, palántanevelésben az ehhez szükséges megfelelően használja.
- Ismeri a környezetében élő állatokat, részt vesz gondozásukban.
- Részt vesz a gyomok eltávolításában, falevél gereblyezésében, udvarsöprésben.
- Ismeri a leggyakrabban előforduló költöző madarakat.
- Ismeri, óvja és gondozza az óvoda kertjében előforduló madarakat.
- Szívesen vesz részt kiránduláson, sétán a természetben, vagy a falu felfedezése érdekében. Élményeit, tapasztalatait megosztja társaival.
- Szívesen figyel meg növényeket, állatokat, természeti jelenségeket, szükség szerint alkalmazza az ehhez felhasználható eszközöket.
- Felfedezi a természeti és tárgyi környezet szépségeit, értékeit, megóvásának lehetőségeit, erősödik a szülőföldhöz való kötődése, hazaszeretete.
- Szívesen vesz részt társaival kooperatív (akár munka jellegű) tevékenységben a környezet megóvása érdekében.
- Szívesen vesz részt rendszeres mozgásos játékokban a szabad levegőn.
- Ismeri az épített és természeti környezetben való magatartási normákat, igyekszik ezeknek megfelelni, képes önálló véleményalkotásra, döntési képessége fejlődik a környezet alakításában.
- Szereti és tiszteli a természetet, pozitívan viszonyul annak kialakult rendjéhez, tanulja azok értékeinek megőrzését, rendelkezik a megóvásához szükséges elemi magatartási formákkal.

- Ismeri lakóhelyének jellegzetességeit, nevezetességeit, biztosabban tájékozódik közvetlen környezetében.
- A felnőttek példája nyomán képes elsajátítani a takarékoság szempontjából fontos szokásokat.
 - Tudja személyi adatait, szülei, testvérei nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
 - Megnevezi testrészeit, és azok funkcióját.
 - Jellemző jegyeik felsorolásával elkülöníti az évszakokat.
 - Biztonsággal megnevezi a napszakokat, tudja a napok neveit.
 - Ismer néhány alapvető gyümölcsöt és zöldségfélét, fogyasztásuk egészségügyi szabályait tudja.
 - Megnevez gyakoribb virágfajtákat, és a színeiket ismeri.
 - Környezetünkben élő állatokról ismeretekkel rendelkezik.
 - Felismeri más égtáj ismertebb állatait is.
 - A maga értelmi szintjén óvja a környezetet, védi a természetet.
 - Ismeri a gyalogközlekedés szabályait, és a veszélyes útszakaszokon a közlekedés módját.
 - Tájékozódik a faluban, a fontosabb intézményeket ismeri.
 - Beszédében használja az összefoglaló kifejezéseket és az irányokat.
 - Tűzvédelemmel, kapcsolatos ismeretekkel rendelkezik.
 - Szívesen vesz részt matematikai tartamú feladatokban.
 - A megismert elemi, mennyiségi ismereteit alkalmazza

13.8. Munka jellegű tevékenységek

Célja:

- Gyerekek személyiségének harmonikus fejlesztése a munka jellegű tevékenységek játékos jellegének biztosításával.
- A munkavégzéshez szükséges képességek, szociális és kognitív készségek, attitűdök kompetenciák kialakítása.
- Saját és mások elismerésére nevelés. Szokás és normarendszer megalapozása, kötelességtudat kialakítása.

Feladata:

- Eltérő élettapasztalataikat és életkori sajátosságait figyelembe véve, különböző típusú munkajellegű tevékenység tudatos tervezése, s azok feltételeinek megteremtése, a differenciálás elvének érvényesítésével.
- Lehetőséget teremtünk, hogy minél több érzékszervi és mozgásos, cselekvéses tapasztalatot szerezhessenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Életkoruknak megfelelő szinten olyan szokásrendszer elsajátítása, amelyek meghatározóak a környező világgal való harmonikus kapcsolatteremtéshez.
- Nyugodt, biztonságot jelentő légkör megteremtésével biztosítjuk, hogy a gyerekek örömmel és szívesen vehessenek részt a munka jellegű tevékenységekben.

- Aktivitásukat, együttműködésüket konkrét, reális, az egyénhez igazodó értékeléssel fokozzuk.

Az óvodás korú gyermek, munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. A csoport összetételét, egyéni sajátosságait (életkor, fejlettségi szint, szociokulturális háttér) figyelembe véve teremtjük meg a munkalehetőségeket. Kezdetben sok segítséget nyújtunk a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez, az eszközök helyes használatához, később hozzájárulunk, hogy a gyermekek önállóan tevékenykedhessenek, s minél többször átélhessék a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adjuk.

A munka értékelése során figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességét. Az értékelésünk továbbá konkrét, reális, illetve a gyermek saját képességeihez mérten fejlesztő hatású. Buzdító, megerősítő, kedves szavakkal is segítjük a gyermek, munkához való pozitív hozzáállását. Felnőttek munkájának megismertetésére és megbecsülésére nevelünk.

Gyermeki munka kialakításának folyamata:

Már a legkisebbeket is bevonjuk az alkalomszerű munkákba, hogy erejükhez mérten örömmel tevékenykedhessenek: a teremrendezésben, játékok elrakásában, mosdó, öltöző rendben tartásában. Arra törekszünk, hogy szívesen vállalják ezeket a feladatokat, szükség esetén kérjék az óvónő vagy a dajka segítségét. A felnőttek megbízásainak igyekezzenek eleget tenni: üzenetek továbbítása, tárgyak elkérése, átadása óvodán belül. A növények és állatok gondozását a gyermekek előtt, eseteként velük végezzük. Minél több gyermek érdeklődését felkeltjük, hogy megfigyelhessék és megtapasztalhassák a bekövetkező változásokat. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a növény-és állatvilág védelmére.

A nagyobb gyermekek már képessé válnak arra, hogy nemcsak önmagukért, de társaikért, közösségért is vállaljanak célirányos feladatokat. A naposság bevezetése a nagyobb csoportokban történik, közösségi megbízás. A naposi munka nem kötelező, sikere függ a kiválasztás módjától, a munka irányításától és értékelésétől. Kiválasztás rendszerét minden csoport önállóan alakítja ki. Étkezés előtt az irányításunkkal vagy a dajka segítségével megterítenek társaiknak. Ügyelve arra, hogy minden gyermek számára meg legyen terítve (mélytányér, lapostányér, evőeszközök, pohár, szalvéta, stb.) A kis naposok illendően jó étvágyat kívánnak, figyelmeztetik társaikat a helytelen viselkedés miatt. Ezzel is gyakorolva a kulturált étkezési szokásokat. Étkezések után a szokásoknak megfelelően mindent a helyére tesznek. A napközben adódó munkajellegű tevékenységben aktívan vesznek részt: játék elrakása, teremrendezés, eszközök kiosztása, összeszedése. Az egész csoport jelenlétében **konkrétan értékeljük** a naposok munkáját. Állandó megerősítéssel **a munkához való pozitív viszonyt alakítjuk ki, mely során a gyermekek meg tanulják tisztelni és elismerni saját és mások munkát.** Az egyéni megbízásokat **önállóbban végzik** a gyermekek **a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével.** Az egyéni megbízások lehetőségeinek megteremtése: az információ közvetítése, kisebbek segítése, ajándék készítése a kicsiknek, felnőtteknek hozzájárulnak, hogy a gyermekek egyéni képességeihez mérten szívesen és örömmel tevékenykedhessenek. A növény-és állatgondozásban is fokozatosan bevonjuk a gyermekeket. Felkeltjük érdeklődésüket a növények és állatok megfigyelésére. Lehetőséget teremtünk arra, hogy együttműködjenek az élősarok gondozásában, szobanövények átültetésében, virágoskert, megtervezésében,

gondozásában, termések betakarításában, az állatok gondozásában, védelmében. Megtapasztaltatjuk őket egyszerűbb munkafolyamatokkal.

A munka jellegű tevékenységek megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát. **Fejlődik kötelességtudatuk**, kitartásuk. Gyakori dicsérettel, elismerésekkel érjük el, hogy a gyermekek **kitartóan vegyenek részt a munkákban**. A munka által fejlődik értelmi képességük, s a gyakorlás során egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek, mint a **céltudatosság, felelősség**.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Saját személyével kapcsolatos gondozási teendőket önállóan látja el.
- Szeret és tud társaival együtt dolgozni.
- Szívesen vállalkozik egyéni megbízatásokra.
- Naposi munkát örömmel és felelősségteljesen végzi.
- Szívesen közreműködik a növények, állatok gondozásában.
- Örömmel segít a kisebbeknek, szeret meglepetéseket készíteni nekik és a felnőtteknek is.
- Ismeretekkel rendelkezik a környezetvédelemről.
- Ismeri a felnőttek munkáját és törekszik annak megbecsülésére.
- Munka jellegű tevékenység során társadalmi környezetünkről speciális ismereteket szereznek.

14. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Célja:

- Az óvodás gyermek teljes személyiségének kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése a tanulást támogató környezet megteremtése során, mely elősegíti a gyermekek képességeinek fejlesztését, tapasztalatainak bővítését, rendezését.
- A tanulás folyamatos megszerzésére irányuló utánczásos, spontán, szervezett, cselekvő, játékos tevékenységrendszer biztosítása, mely épít a gyermek előzetes tapasztalataira, élményeire, ismereteire.

Feladata:

- Tanulást segítő környezet biztosítása különböző tevékenységi formák kezdeményezésével, építve a gyermekek már meg lévő tapasztalataira, ismereteire.
- Élmény, felfedezés biztosítása, kreativitás segítése a gyermek cselekvő aktivitására a közvetlen sok érzékszervet foglalkoztató megtapasztaltatásra építve.
- A differenciált bánásmóddal, az egyes gyermekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, személyre szabott pozitív értékeléssel, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, játékos tevékenyttetéssel a tanuláshoz szükséges képességek folyamatos fejlesztése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése, személyre szabott, feladatorientált, segítő, támogató fejlesztéssel.
- Tevékenységben megvalósuló spontán és szervezett tanulás keretein belül megszerzett tudás alkalmazása minden gyermek képességei készségei által, amely lehetővé teszi a sikeres iskolakezdést a megfelelő testi, lelki szociális érettség meglétét.

Az óvodai tanulás alapja a különböző tevékenységek, amelyben a gyermekek az óvodában élnek, azok a tapasztalatok, amelyeket, közvetlenül vagy közvetve szereznek, és amelyek elősegítik a világ megismerését.

Megfelelő körülmények között - a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez alkalmazkodó tanulási térben, a játékban - a gyermekek aktívvá és kreatívvá válnak. A tevékenységbe összegződött gyakorlati cselekvések előkészítik a gondolkodási struktúra kialakítását, a tárgyi manipulációról a belső értelmi- fogalmi műveletekbe való átmeneteket. A gyermekek tanulási tevékenységeinek tere a játék. Ezen belül jutnak el, a meg lévő tudásszintjükről különböző képességeik szerint más-más tempóban haladva a számunkra lehetséges és várható szintre.

Tanulás lehetséges formái:

- Utánczásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéses tanulás (szokásos kialakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- A gyakorlati problémamegoldás.
- Játékos, cselekvéses tanulás.

A tanulási folyamat megvalósításának alapelvei, módszerei, eszközei:

A gyermeki személyiség fejlesztését a **spontán szerzett tapasztalatok rendszerezésével, bővítésével**, ezek különböző élethelyzetekben, tevékenységekben történő gyakorlásával, illetve az önkifejező, önérvényesítő **gyermeki törekvések segítségével, kreativitásának erősítésével igyekszünk megvalósítani**. Mintát adunk az **utánzásos, és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanuláshoz**. Később felerősödik a társak hatása is. Az általunk kezdeményezett napi egy tevékenység a játékidőben integrálódik. A hét minden napján más-más tevékenységet kínálunk fel a gyermekeknek. A spontaneitás adta lehetőségeket maximálisan kihasználjuk, rugalmasan kezeljük a napirendet.

Az egyéni munkaformában a gyermekek lehetőleg saját elképzelésük szerint, saját eszközeikkel a **cselekvéses tanulás útján**, önállóan oldják meg a feladatot. Az egyéni tanulási utak támogatását a gyermekek szükségleteihez és egyéni képességeihez igazítjuk. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált fejlesztésére különös figyelmet fordítunk. Személyre szabott **pozitív értékeléssel segítjük** a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését, felzárkóztatását, figyelembe vesszük az eltérő fejlődési ütemüket. A Nevelési Tanácsadó által feltérképezett fejlesztendő területeket fejlesztjük az arra rászoruló gyermekeknél. A mikro csoportos tanulási formáknál különösen a nagyok megtanulják a kooperatív tevékenység folyamán, problémafelvetést, problémamegoldást, kutakodást. Társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban. A mikro csoportos és páros tanulási forma különösen alkalmas a társas kapcsolatok, a szociális készség fejlesztésére.

A módszereink megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi- lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja.

A módszerek változatosságát mindig az adott szituációjának megfelelően kombináljuk. Egyénre szabott differenciált fejlesztést alkalmazunk a csoport keretein belül. A játékos **a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, megfigyelés, elemzés, rendszerezés, a felfedezés lehetőségének biztosítása** minél gyakrabban jelenik meg a tanulási folyamatban. Fontosnak tartjuk, hogy **sokszínű változatos, játékos elemeket tartalmazó, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon**, tanuljon a gyermek és **valódi környezetben** meglévő problémával foglalkozzon. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre feltételezi olyan szituációk megélését, ahol **szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet**. Fontosnak tartjuk a szülők, nagyszülők bevonását a tanulási folyamatban: az élmények elmondása, a folyamatos kommunikáció, az otthoni és óvodai megbízások adása. A gyakorlati problémamegoldás, önellenőrzésre, önértékelésre való készítés a személyre szabott pozitív értékelés, mind hasznos módszerei a programunknak.

A tanulás- tanítás eszköze a folyamatnak, a célnak, a tartalomnak alárendelt elemei. Az eszközválasztásunkat mindig a tanulás célja, tartalma határozza meg.

Elsődleges szempontjaink:

- Lehetővé tesszük a tapasztalatok megszerzését az alaposabb és sokoldalúbb elemzést és változatos gyakorlást, aktív cselekvést, közvetlen sok érzékszervet foglalkoztat, megtapasztaltatást, fejlesztést.
- Elősegítjük a megértést, az összefüggések felismerését, biztosítjuk a lehetőséget egyéni és csoportos tevékenységre, fejlesztjük a gyermekek pszichikus funkcióját.

- Mennyiségnél fogva biztosítjuk a zavartalan használatot, illetve, hogy minden gyermek számára elérhető helyen legyenek az eszközök elhelyezve.
- Esztétikus, balesetmentes.
- A gyermekek szívesen érdeklődéssel használják.

Cselekvést szolgáló eszközök:

- Játékeszközök egyes tevékenységek sajátos tárgyi eszközei; gyűjtemények, speciálisan egy-egy tevékenységi ághoz, amelyek a felfedezés lehetőségét biztosítják.

Szemléltetésre épülő eszközök:

- Szemléltető képek, képsorozatok
- IKT eszközök, audiovizuális technikai eszközök hangulatteremtésre, érdeklődés felkeltésre, egyes jelenségek bemutatására, valóság szemléletesebbé tételére.

Az óvodapedagógus felkészültsége, attitűdje:

A játék és a tanulás örömét fokozzuk, ha mi óvodapedagógusok is szívesen veszünk részt a tanulási tevékenységben, a gyermekekkel együtt izgulunk, ahol szükséges segítünk, sikertelenség esetén pozitív értékeléssel kedvet ébresztünk az újrakezdéshez.

- A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatait rendszerezzük, bővítjük, különböző élethelyzetekben, tevékenységekben biztosítjuk ezek gyakorlását.
- Egészséges kiegyensúlyozott, boldog gyermekkort kívánunk biztosítani a ránk bízott gyermekeknek, védjük gyermekeink testét, lelkét, értelmét.
- Törekszünk a rugalmas beiskolázásra, az életkort figyelembe vétele mellett, lehetőséget adunk a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Megismerjük a gyermek érdeklődési körét, élményeit, tanulásuknak, játékuknak jellemzőit.
- Arra törekszünk, hogy megértsük, hogy játékukban mit akarnak elérni, mit szeretnének létrehozni a gyermekek.
- Figyelembe vesszük és felhasználjuk a gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok által gyermekeként differenciáltan javasolt fejlesztési irányvonalat, módszereket, amelyek elősegítik a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális fejlesztését, illetve bizonyos tanulási zavarok megelőzését.
- A tevékenységben megvalósuló tanulás folyamán segítjük az önkifejező, önérvényesítő törekvéseiket.

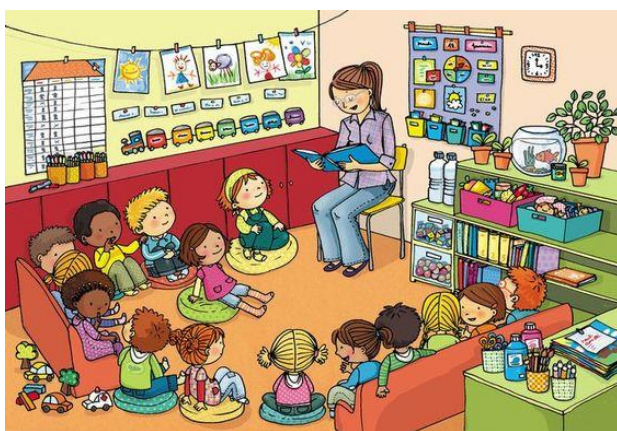
14.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás és a projekt módszer

Az innovációra való törekvésünk érdekében kidolgoztuk korcsoportonként a saját projekt terveinket. Szükség szerint folyamatosan új témákkal bővítve. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer. Mely komplexen valósul meg az óvodai nevelés során.

A **projekt** a tanulásszervezési lehetőségek egyik újfajta módja, a tanulásszervezési módok közül az egyik leghatékonyabb módszer. Szemléletében gyermekközpontú, korszerű tudást közvetít, a demokratikus és az életre nyitott személyiség önkibontakozását inspirálja.

A **cél** sohasem a tanulás, hanem valamilyen konkrét produktum létrehozása. A tanulás, mint kísérő eszköz van jelen, fő elemei a produktum elérésére irányuló tevékenységek. A tanulás a tevékenységek tervezése, szervezése, a szokások alakítása, elsajátítása közben indirekt módon valósul meg.

A **projektmódszer** a gyermek érdeklődésére, a pedagógus és a gyermek közös tevékenységére épülő módszer. A megismerési folyamatok a projektek tevékenységeinek sorozatában valósulnak meg.

Minden projekt terv a csoportnaplóban korosztály szerint rögzítve megtalálható. A nevelési területek differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak. Ebben az életkorban az igazi ismeret, a valódi tudás az, amit a gyermek önmaga szerez meg, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és

természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A projektmódszer jellemző jegyei:

- A nagyfokú szabadság, amelyet a gyermekek számára biztosít a célok kiválasztásától, a tervezéstől a feladat végrehajtásának módozatain keresztül egészen az elkészült produktum értékeléséig.
- A konkrét, a mindennapi életből vett problémákat közösen oldják meg, eközben a gyermekek saját elképzelései is megvalósulnak.
- A gyermekek aktív részvétele és érdeklődése biztosított, mert a gyermekek maguk választhatják ki érdeklődésük, képességeik, tempójuk szerint azokat a feladatokat, amelyek számukra vonzóak. Lehetnek ezek kiválasztott feladatok akár a téma feldolgozásából, akár a tervezésből, akár a megvalósítás folyamatából.
- Az óvodapedagógus-gyermek és a gyermek-gyermek közötti természetes együttműködésre épül mind a téma kiválasztásában, mind a hozzá szükséges tudás megszerzésében, a kellékek és eszközök beszerzésében, a produktum elkészítésében és bemutatásának megszervezésében.
- Központi témája (ami lehet élethelyzet vagy a komplex feladat megoldása) tevékenységekben vagy tevékenységek sorozatában valósul meg.
- A téma jellegétől függően időtartama lehet rövidebb vagy hosszabb (néhány nap, egy-két hét).

- A témafeldolgozás teljes, mivel az adott körülményekhez képest a lehető legtöbb összefüggés kerülhet felszínre.
- A tevékenységekbe integrált műveltségterületek sokoldalú tapasztalatok során épülnek be a gyermeki tudatba. A valóságos élettevékenységek maguk köré rendezik az ismereteket, ezáltal komplexszé és több szempontúvá válik a központi probléma feldolgozása. Eközben a gyermekek aktívan és cselekvően „élik” az életet, és megismerésük fő forrása a közvetlen tapasztalás lesz, amely így maradandó tudást biztosít.
- Kollektivizál és individualizál, mert közös tervezéssel, közös szervezéssel, közös végrehajtással és ellenőrzéssel együttműködésre, összedolgozásra, munkamegosztásra, kooperativitásra sarkallja a gyermekeket, ugyanakkor lehetővé teszi, hogy ki-ki maga válasszon magának „testhez álló” feladatot ezzel individualitásukat viszik a közös vállalkozásba.
- A projekt megvalósulásába a szülői támogatás és közreműködési készség is bevonható.

A projektmódszer előnyei az óvodai nevelés folyamatában:

- Meghagyja a világ egy és osztatlan voltát, és a teljesség élményével ajándékozza meg az óvodás gyermeket.
- Alkalmassá teszi az élethelyzetekben adódó tevékenységek általi tapasztalatszerzésre.
- A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek, ismeretek.
- A közvetlen környezet szemléletes alapját adja a megismerési folyamatok fejlődésének, az érzékelésnek, az észlelésnek, a figyelemnek, az emlékezetnek, a gondolkodásnak, a képzeletnek stb. és a gyermeki kísérletező igénynek.
- Biztosítja az egyéni érdeklődés, az egyéni ütem, az önállóság és az öntevékenység lehetőségét, ez motiválóan hat a gyermekek téma iránti elkötelezettségére.
- Ezeket a motiváló hatásokat a pedagógus kihasználhatja a gyermeki önfejlődés inspirálására úgy, hogy eközben ő gyakran a háttérben maradhat.
- A szabad önkifejezés lehetősége harmonikus lelkiállapotot eredményez.
- A szenzoros, percepciós, pszicho-motoros fejlődés elsőbbséget nyer a konkrét tapasztalás során.
- A cselekvések hatékonyabban segítik a személyiség fejlődését, mintha a felnőttől származnának a feladathelyzetek.
- Mindig tartalmaz választási lehetőséget, így jól hasznosítható az egyéni érdeklődés motiváló ereje.
- Teret ad a váratlan módosításoknak, kiegészítéseknek, újonnan fellépő igényeknek.
- Támogatja az eltérő szükségletű gyermekeket, az eltérő tanulási stílusok érvényesülését.
- A közösségi vállalkozás és az együttes tapasztalás során megvalósulhat a munkamegosztás.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Biológiai fejlettség:

- Optimális testi fejlettség és egészségi állapot, az életkornak megfelelő testsúly, testmagasság.
- Nagymozgása összerendezett, finommozgása fejlett, megfelelő koordinációjú.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Pszichikus fejlettség:

- Nyitott, érdeklődő az iskola iránt.
- Tanulási képességei fejlettek, megfelelő a téri észlelése, téri mozgásfejlettsége, vizuális és akusztikus észlelése.
- Bizonyos terjedelmű és kitartású aktív figyelem és koncentrációs készség jellemzi.
- Megfelelő az emlékezeti befogadása és a felidézés készsége.
- Gondolkodása elvontabbá válik, az elemi, fogalmi gondolkodás kialakulóban van. Lényeglátása fejlett, képes elemi fogalmak ítéletek és következtetések alkotására, valamint differenciáló ok- okozati összefüggések felismerésére.
- Akarati téren képes önmaga irányítására mozgási igényének akaratlagos leküzdésére.
- Megfelelő a kifejezőkészsége a beszéd formális és tartalmi fejlettsége.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

Szociális fejlettség:

- Szabályokhoz alkalmazkodik.
- Kapcsolatteremtésre képes a felnőttek és gyermekek felé.
- Együttműködik a feladatok végzésében, szükség szerint kreatív.
- Feladattudata, kitartása van.
- Önálló, önfegyelmel rendelkezik.
- Azonosul a célkitűzésekkel, meghatározott célok irányában együttműködik.

15. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 12. pontja szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermek, aki sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, vagy kiemelten tehetséges, továbbá a gyermekvédelmi törvény szerint hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

15.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása és fejlesztése

Sajátos nevelési igényű gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Alapító okiratunk szerint feladataink közé tartozik a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése. Felvállaljuk az enyhe fokban testi, értelmi és beszéd fogyatékos gyermekek nevelését, fejlesztését, amennyiben a szakértői vélemény alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető. Ezért a sajátos nevelési igényű gyermekeknek a szakértői vélemény alapján speciális egyéni fejlesztést biztosítunk gyógypedagógus által. Ő foglalkozik az előírt óraszámban a megadott részképességek fejlesztésével.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük.
- Valljuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekében segítjük hátrányaik leküzdését, képességeinek fejlődését, személyiségük kibontakoztatását, ismereteik bővítését.
- A megfelelő érzelmi biztonság nyújtásán túl egy olyan feltételrendszer biztosítására törekszünk, amely figyelembe veszi a sérülés változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolában történő beilleszkedés érdekében.

- Hisszük, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének céljai a normál pedagógiai célokkal megegyezők, csupán az egyéni állapottól függően térnek el attól. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy az egyes területeken korlátozott gyermekek is a lehető legnagyobb önállóságot ériék el, így tevékeny tagjává váljanak környezetüknek.
- Gyermekközösségben csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó környezet biztosítása, ahol természetessé válik a gyermekek különbözősége.
- Esélyegyenlőségük biztosítása, önmagához mért fejlődés elősegítése, hogy a későbbiekben könnyebben be tudjanak illeszkedni a társadalomba.

Feladatunk:

- A gyermek megismerését követően, szükség szerint szakvéleményt, fejlesztési javaslatot kérünk a megfelelő szakszolgálatoktól.
- Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.
- A gyermekek terhelhetőségének figyelembevételével annyi segítséget adunk, hogy a gyermek önállóan tudjon cselekedni, és kiemelten értékeljük a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködünk a gyógypedagógussal, logopédussal, és a dajkákkal és a szülőkkel.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, értékelése.
- Rugalmas szervezeti keretek között valósítjuk meg gyermekek egyéni foglalkoztatását, fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segítségével (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).
- Biztosítjuk a különböző tárgyi feltételeket, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelést és a megértést és a gondolkodási stratégiák támogatását segítő eszközöket.
- Inkluzív szemlélet, a különbözőséget támogató attitűd kialakítására törekszünk a gyermekközösségben, ezen belül a tolerancia, megértés, figyelmesség, segítőkészség, türelem empátia készségeinek alakítása.

Az egyéni fejlesztésen kívül a csoporton belül az óvónők is differenciáltan foglalkoznak ezekkel a gyermekekkel:

- több időt fordítanak rájuk, apróbb lépésekben haladnak a tanulási folyamatban,
- állandóan fejlesztik azokat a mozzanatokot, amelyek a fejlődést szolgálják,
- a játékban olyan eszközöket igyekeznek felkínálni, amelyekkel tudatosan fejlesztik a gyermekek részképességeit,
- a minden csoportban biztosított mozgásos eszközök spontán játék közben is fejlesztik a sajátos igényű gyermekeket,

- a sérült gyermekek közül az enyhe fokban sérült testi-, látási-, hallás-, értelmi-, beszéd fogyatékos, illetve enyhe autisztikus tüneteket mutató gyermekek nevelését vállaljuk fel.

15.2. Logopédiai fejlesztés:

- Óvodánkban heti egy alkalommal a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gyöngyösi Tagintézménye által, logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel. Minden nevelési évben (szeptember) szűri a beszédhibás gyermekeket, majd az intézmény fejlesztő szobájában zajlanak a logopédiai foglalkozások a nevelési év folyamán.

- Munkája eredményeiről, a fennálló esetleges nehézségekről rendszeresen tájékoztatást ad szülőknél, óvodapedagógusoknak egyaránt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek szívesen járnak óvodába, a közösségben megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A sérülés arányában eljutnak az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott szintre (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, együttműködés).
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Céljaink és feladataink megegyeznek a sajátos nevelési igényű gyermekeknél megfogalmazottakkal, azzal a különbséggel, hogy fejlesztésüket fejlesztőpedagógus végzi a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján.

A fejlesztésben résztvevő gyermekek jellemzői:

- részképesség zavarral küzdenek,
- átlagos intelligencia mellett több területen problémájuk van,
- gyenge munkaérettség,
- általános tájékozottság hiánya,
- laterálisuk bizonytalan,
- szomatikusan fejletlenek,
- grafomotoros koordinációjuk gyenge,
- beszédkésztségük gyenge,
- szociális és érzelmi érettségük fejletlen,
- nagymozgások fejletlensége.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- részképesség zavarral küzdő: figyelemzavarral, érzelmi zavarral, tanulási és viselkedési problémával küzdő gyermekek fejlesztése, egyéni, illetve kiscsoportos formában,
- kapcsolattartás a szülőkkel, az otthoni feladatok megbeszélése,
- együttműködés intézményvezetővel, az óvónőkkel a gyermekek minél optimálisabb fejlesztése érdekében,
- véleményezés az iskolaérettségre vonatkozólag,
- kapcsolattartás a külső szakemberekkel.

Partnereink:

- Heves Megyei Gyógypedagógiai Szakszolgálat,
- Körzeti Nevelési Tanácsadó,
- Logopédiai Szakszolgálat.

15.4. Kivételes képességű gyermekek, tehetségígérettek

Célunk:

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.

Feladataink:

- A tehetség ígéretes gyermekek felismerése
- Ösztönző, motiváló környezet biztosítása
- Szükségeik kielégítése
- Segítés a továbblépésbe
- Szülők bevonása

Művészi képességgel rendelkező gyermekek a zene a tánc, képzőművészet és az irodalom területén nyújtanak kiemelkedő teljesítményt. Számukra Az Így tedd rá! népi játékgyermektánc foglalkozások biztosítják a fejlődési lehetőséget.

A pszicho motoros képességgel rendelkező gyermekeknek kiemelkedő a mozgáskoordinációjuk, az állóképességük, az ilyen gyerekek nagy eséllyel érhetnek el kiváló eredményeket a sport, a tánc és más kézügyességet igénylő tevékenységekben.

A szociális képességgel rendelkező gyermekek jó kommunikációs és szervezői képességgel rendelkeznek.

Felfigyelünk a gyermekekben rejlő bizonyos művészi és pszicho motoros képességekre. A zenei tehetség (a speciális matematika mellett) az egyetlen igen korán megmutatkozó tehetségfajta. A zenei képességek öröklődnek. Korán megállapíthatók a gyermek adottságai, hallása, ritmusérzéke. Kiváló rajzkészség, rajzpályázaton való részvétel. A pszicho motoros képességek mindenütt szerepet játszanak, könnyen felismerhetők: testi ügyesség, kézügyesség-egyes sportokban az alkalmasság. Jó kommunikációs képességekkel rendelkező gyermekek számára mesemondó versenyen való részvétel biztosítása.

A tehetséggondozás nem szűkül le korlátozott programtervezetekre, hanem egész nevelési évben folyamatosan, napi szinten a különböző tevékenységek, foglalkozások keretein belül jelen van. Alkalmanként kiállítás rendezünk a gyermekek munkáiból és évente egyszer mesemondó versenyen vehetnek részt, hogy bemutassák tehetségüket.

15.5. 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje

Intézményünkben a szülő kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátását. A székhely óvodában és a telephely óvodában is a megfelelő továbbképzést végzett közalkalmazottak biztosítják az ellátást.

Az ellátáshoz szükséges tanúsítvány az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezhető meg. A képzés során a feladatra kijelölt dolgozók a szükséges elméleti ismereteken túl elsajátították a vércukorszint mérését és az inzulin beadásának módját. A gyermek/ek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet alapján igényelheti a diétás étrend biztosítását. A diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján az intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

A cukorbeteg gyermek napi rutinjának része a rendszeres vércukorszint mérés, valamint az étkezések, az inzulin és a tevékenységek beosztása. Ezért minden esetben biztosítjuk:

- a vércukorszint ellenőrzését bármikor
- a hipoglikémia kezelését azonnali cukorbevitellel
- a szükséges inzulin beadását bármikor
- a szükséges szénhidrátmennyiség elfogyasztását
- a gyermek az étkezéseit a megfelelő időpontban fogyaszthassa el, és legyen rá elég ideje
- bármikor, korlátozások nélkül ihasson vizet és használhassa a mosdót
- teljeskörűen részt vehessen a testnevelés foglalkozásokon és egyéb elfoglaltságokban, kirándulásokon.

A cukorbetegség sikeres menedzseléséhez együtt kell működnie a gyermeknek, a szülőnek/törvényes képviselőnek, a gyermeket gondozó egészségügyi szakembereknek és az intézmény minden dolgozójának.

A program részeként szükséges továbbá:

- megállapodni a vészhelyzeti eljárásokban, tervet készíteni a szülővel és a gyermeket ellátó egészségügyi dolgozókkal (kommunikáció módja, elérhetőségek biztosítása)
- meg kell állapodni az intézményben kijelölt (tanúsítványt szerzett)

- dolgozóval, hogy mit kell tennie
- egyéni cselekvési tervet kell készíteni a magas és az alacsony vércukorszinttel járó epizódok kezelésére, beleértve a megfelelő ellátást, a szükséges ételeket és az inzulinbeadást.
- dokumentálni kell a gyermek által használt inzulin típusát és mennyiségét és azt, hogy mikor kell beadni

Szülő/törvényes képviselő feladata:

- gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a gyermek ellátásához
- megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet
- megadja a gyermek étkezési rendjét
- jelzi az óvodának, ha változik az ellátási terv
- megtanítja a gyermeknek, hogy szóljon bármelyik dolgozónak, ha rosszul érzi magát
- gondoskodik arról, hogy a gyermeknél mindig legyen kéznél (öltözőszekrényben, vagy a csoportban dolgozó felnőttnek átadva) gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje

Az intézmény feladata:

- egyeztet a szülővel/törvényes képviselővel az ellátási tervvel kapcsolatban
- egyeztet a gyermek napirendjéről
- megállapodik arról, hogy milyen esetben kell értesíteni a szülőt/törv. képviselőt
- gondoskodik a gyermek állandó felügyeletéről

Eljárás diabéteszes gyermek esetleges rosszulléte esetén:

Diabéteszes rosszullét felléphet, ha:

- a vércukorszint hirtelen leesik (hipoglikémia):

Jellemző tünetek: hideg verejték, sápadtság, remegés, fejfájás, szédülés, homályos látás, gyengeség, fáradtság, éhségérzet, szapora pulzus, izgatott állapot, hányinger, tudatzavar, szorongás, ingerlékenység.

Okai lehetnek: ha a beteg az inzulin beadása után nem étkezett, későn étkezett, túl sok inzulin van a szervezetben, túl kevés szénhidrátot fogyasztott, kimerítő testmozgást végzett, rossz helyre, pl. izomba kapta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik fel.

Kezelése:

- meg kell mérni a gyermek vércukorszintjét
- gondoskodni kell róla, hogy fogyasszon valamilyen gyorsan felszívódó szénhidrátot tartalmazó ételmiszert
- 15 perc elteltével újra meg kell mérni a vércukorszintet
- amennyiben továbbra is alacsony a vércukorszintje, meg kell ismételni a kezelést (4-5 szem szőlőcukor, 1-2 dl gyümölcslé, vagy más cukros ital)
- értesíteni kell a szülőket, hogy a gyermeknek leesett a vércukorszintje, amíg az óvodában volt
- eszméletvesztés esetén azonnal orvosi segítséget kell kérni és értesíteni kell a gyermek családját
- a gyermek felügyeletét a hipoglikémiás epizód teljes időtartama alatt

- biztosítani kell!
- tilos az eszméletlen gyermeket etetni vagy itatni!

Hipoglikémiás enyhe tünetek esetén szőlőcukor juttatása a szervezetbe, erősebb tünet esetén Glukagon injekció alkalmazása (Az injekció csak akkor alkalmazható, ha azt szakorvos előírja, a szülő rendelkezésre bocsájtja. Az injekció szakszerű tárolása az intézmény feladata.)

- ha magas vércukorszint (hiperglikémia):

Tünetek: erős szomjúság, gyakori vizelet, ingerlékenység, hasfájás

Mi okozza: túl kevés a szervezetben az inzulin, túl sok szénhidrátot fogyasztott a gyermek, betegség (pl. megfázás, influenza), egyéb stressz, szorongás (pl. családi problémák)

Teendők magas vércukorszint esetén:

- igyon sok folyadékot, nehogy kiszáradjon, majd meg kell mérni a vércukorszintjét
- kb. 1 óra múlva meg kell ismételni a mérést
- ha a vércukorszintje nagyon magas (15mmol/l feletti), értesíteni kell a gyermek szüleit ill. a védőnőt, akik további orvosi segítséget kérhetnek
- extrém magas vércukorszint esetén mentőt kell hívni!

Amennyiben a magas vércukorszint több napon keresztül előfordul, értesíteni kell a szülőket és a gyermek kezelőorvosát.

- a vércukorszint hirtelen felmegy (ketoacidózis):

Jellemző tünetek: acetonszagú lehelet, hányás, kipirult arc, beesett szem, száraz, lepedékes nyelv, szapora légzés. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba.

Legfontosabb feladat, hogy a tüneteket észleljük, felismerjük. A tünetek észlelését követően első feladat a gyermek eltávolítása a gyermekcsoportból, a vércukorszint mérése és az eredménynek megfelelő eljárás.

A ketoacidózis megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. Minden esetben kapja meg a gyermek az inzulinját és tartjuk be az előírt diétát. Az inzulin szakszerű tárolása az intézmény feladata, előírás szerinti adagolását továbbképzésen részt vett szakember végezheti.

Testmozgással kapcsolatos tudnivalók:

- a testmozgás időtartama és intenzitása befolyásolja a vércukorszintet
- a vércukorszint leesésének elkerülése érdekében szükség lehet arra, hogy a gyermek sportolás előtt, alatt és után egyen valamit
- sportolás előtt ellenőrizni kell a vércukorszintjét
- a testmozgás kiemelt szerepet játszik a cukorbetegség kezelésében, néhány feltétel betartása mellett azonban a gyermek minden óvodai tevékenységben részt vehet

15.6. A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások meghatározása

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét,

mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

Ezeket a foglalkozásokat heti két alkalommal az óvodapedagógusok a napi tevékenységekbe ágyazottan, szervezeten bonyolítják le, kiscsoportos fejlesztések keretében.

Az érintett gyermekek előmeneteléről, fejlődési üteméről az intézmény vezetőjével és a szülővel is folyamatos konzultációt, tájékoztatást tartanak az óvodapedagógusok.

A gyerekek nagyméretű füzetekben kapják a feladatlapokat, így könnyebb áttekintést kapnak a szülők gyermekük fejlődéséről.

16. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

16.1. Halmozott és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése

A szülők iskolázottsága, anyagi háttere, a demográfiai hullám befolyásolja az óvodai gyermeklétszám összetételét. Az eltérő társadalmi helyzetű gyermekek más-más szubkultúrát, magatartásmintát, értékrendet hordoznak. Különböző normákkal és értékrenddel jönnek óvodába.

Óvodánk kiemelt figyelmet szentel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre, és szorgalmazza, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése, gondozásuk, fejlődésük biztosítottá válik.

Céljaink:

- A gyerekek emberi méltóságának, jogainak biztosítása az egyéni különbségek tiszteletben tarása, nagyfokú tolerancia, környezetükkel szembeni pozitív attitűd kialakítására.
- Az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyerekek együttfejlesztése, együttnevelése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.
- Felzárkóztató és tehetséggondozó feladatok ellátása a megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés során.
- A gyermekek hátrányainak csökkentése a leszakadás megelőzése.
- Kommunikáció és a szocializáció fejlesztése, erősítése.

Feladataink:

- A gyermekek másságát elfogadó családi, harmonikus, érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése.
- Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés. Gyermekközpontúság biztosításával derűs, bizalmas, őszinte, nyílt, önálló, egészséges öntudatú gyermekek nevelése.
- Tudatos pedagógiai fejlesztő munkával a hátrányos helyzetből adódó lemaradások csökkentése.
A gyermekek személyiségének fejlesztése, fejlettségüknek megfelelően, egyéni fejlesztési módszerekkel.

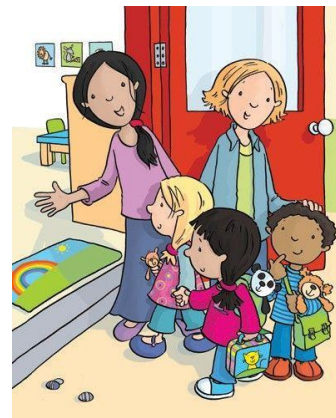
Alapelvünk:

- Valljuk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkenti a későbbi iskolai kudarcokat.
- A hátrányos helyzetből származó lemaradásokat- szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve- sikeresen ellensúlyozhatjuk.
- Meggyőződésünk, hogy a megerősítés- a pozitívan megerősített viselkedés- szolgál az utánzásos tanulás alapjául.
- A projektmódszer alkalmazása eredményes a tanulás hatékonyságának fokozásában, a problémamegoldó és a kommunikációs képesség fejlesztésében, a gyermekek önálló tanulási képességének kialakításában

Kiemelt fejlesztési területek:

Szervezési feladatok:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- Az óvodás korú gyermekek teljes körű felmérése a védőnő segítségével.
- Totyogó Klub alkalmával, ahol a leendő óvodások és szülei ismerkednek az óvodai élettel.
- Óvodába lépéstől az iskolai évek megkezdéséig együtt neveljük a HHH gyermekeket a többi társaikkal életkoruknak megfelelő csoportban.
- A csoportok elosztásánál figyelembe vesszük a törvényi előírásokat a HHH gyermekek arányát.
- A másság elfogadása, különbözőségek tiszteletben tartása alapkövetelmény és modell a különböző korú és fejlettségű gyermekeknek.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A gyermekek hosszabb ideig tartó hiányzások esetén felkeressük a családot, érdeklődünk a hiányzás okáról.
- Indokolatlan hiányzás esetén felvesszük a kapcsolatot a gyermekjóléti szakszolgálat képviselőjével, illetve a község jegyzőjével.

Nevelőtestület együttműködése (valamennyi óvodapedagógus részvételével):

- Eset megbeszélések: az előző időszakról (hónapról) beszámolás, értékelés
- Az aktuális hónap menetének, programjának feladatainak tervezése, a feladatok megosztása
- Mérések ütemezése, értékelése
- Hospitálások
- Csoportokban a gyermekek megfigyelése, a fejlesztő munka megtekintése, tapasztalatcsere, kisgyermek nevelővel való konzultáció.
- A logopédus, fejlesztő pedagógus munkájának megfigyelése, tapasztalatok átadása, beépítése a nevelőmunkába
- A nevelő, fejlesztő munkához kapcsolódó szakirodalom gyűjtése tanulmányozása, egymás munkájának segítése

A HH, HHH gyermekek tekintetében különös figyelmet fordítunk az óvodai fejlesztésükre, nevelésükre. A gyermek személyi dokumentumai tartalmazzák a gyermekek állapotfelmérését, fejlesztési szintjüket.

16.2. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

Egészségügyi szűrővizsgálatok:

- A gyermekek évente egészségügyi szűrővizsgálaton vesznek részt.
- A gyermekorvos belgyógyászati, mozgásszervi, hallás, látás vizsgálatot végez.

- Fogorvosi szűrővizsgálat is évente egyszer történik. Az orvos javaslatára probléma esetén értesítjük a szülőket, és szakorvoshoz irányítjuk. Gyermekorvosi és védőnői tanácsadás
- Szülői értekezleten, illetve konzultációk formájában (különösen járvány, influenza esetén) tanácsadást, felvilágosító tevékenységet kezdeményezünk a gyermekorvossal és a védőnővel.

Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése:

- Ruhákat, játékokat, könyveket gyűjtünk és adományozunk az arra rászorulóknak.
- Kirándulásokat szervezünk állatkertbe, múzeumba, mozi és bábelőadásokat látogatunk, valamint kerékpártúrát szervezünk a gyerekeknek.

Szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés:

- Ingyenes étkezés biztosítunk a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekeknek.
- Szociális juttatásokat kezdeményezünk a családsegítő szervezet segítségével, és szociális gondoskodást az egészségügyi ellátórendszer szakembereivel.

16.3. Együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat

- Az óvodavezető, az óvodai GYIV felelős és a családsegítő aktív együttműködése során a gyermekek szociális hátrányainak enyhítése érdekében intézkedéseket kezdeményez, megbeszéli a felmerülő problémákat, ha szükséges családlátogatásra mennek.

Védőnői hálózat

- A védőnővel való rendszeres kapcsolattartás során átadjuk tapasztalatainkat a gyermekek és a szülők egészséges életmódjával, nevelési módszereivel, életkörülményeikkel kapcsolatban.
- A védőnő rendszeresen végez szűrővizsgálatot a gyermekek körében, valamint tanácsadó és felvilágosító munkát a szülők körében.
- Segíti az óvodai beiratkozást.

Szakmai szolgáltatók

- Az előzetes felmérés, tájékozódás után az arra rászoruló gyermekeket elküldjük a nevelési tanácsadóba fejlettségi és iskolaérettségi vizsgálat céljából.
- A szakmai szolgáltatók a vizsgálat eredményeinek megfelelően kijelölik a fejlesztendő területeket, a gyakoriság módját, valamint a kontroll vizsgálat idejét.
- A gyermekek fejlesztési tervének kidolgozásához, a fejlesztéshez szükséges módszerekhez az eszközöket biztosítjuk.
- Az állapotfelmérés az arra épülő fejlesztési terv, valamint a gyermekek fejlesztő tevékenységei az egyéni fejlesztési naplóban található.
- A logopédiai fejlesztésre szoruló gyermekekkel logopédus foglalkozik az erre a célra kialakított fejlesztő szobában. A SNI gyermekek fejlesztéséhez szakképzett gyógypedagógust alkalmazunk.

- Rendszeres szakmai konzultációkat tervezünk a szakmai szolgáltatókkal az eredményesebb munkavégzés érdekében.

Arra törekszünk, hogy a szülői szervezetbe bevonjuk a roma szülőket, mert fontosnak tartjuk a kölcsönös bizalmat és segítségnyújtást. Abban bízunk, hogy az óvodai beíratás, a hiányzások csökkentése, az iskolaválasztás és a szülői programokkal kapcsolatos együttműködésben partnereink lesznek, segítik a többi szülővel való kapcsolattartást.

16.4. Óvoda- Iskola átmenet támogatása

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

- A gyermekek egész személyiségét fejlesztjük, valamint megismerő funkcióját aktív tevékenységi helyzetek, feladatok megoldása közben.
- Játékos tevékenység során szereznek közvetlen tapasztalatot, gyűjtögetnek, elemezgetnek, rendszereznek, kiteljesedik alkotóvágyuk, melynek során képessé válnak önálló feladatmegoldásra, ellenőrzésre, önértékelésre.
- A gyermekek tanulási képességeinek megalapozása során figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságait.
- A részképesség zavarokkal küzdő gyermekeknél egyéni fejlesztőmunkát végzünk.

Iskolaválasztás támogatása

- Közvetlen kapcsolatot alakítunk ki a helyi általános iskolával.
- Az óvoda- iskola átmenetet segítő programunkkal megkönnyítjük és segítjük a gyermekeket és a szülőket abban, hogy helyi iskolát válasszák gyermeküknek.
- Konzultációk formájában átadjuk a tapasztalatainkat az iskolai pedagógusoknak ezzel is segítve a zökkenőmentes iskolai átmenetet.

Az érintett iskolával közös óvoda- iskola átmenetet segítő program

- Tanév elején közös sportvetélkedőre megyünk a nagycsoportosokkal az iskola első osztályába.
- Évente két alkalommal meghívjuk az első és második osztályos gyermekeket az óvodába szervezett bábelőadásokra.
- Az iskolai egészséghéten közös vetélkedőn veszünk részt.

© CanStockPhoto.com - csp33204605

- A tanító nénik meglátogatják a nagycsoportos gyermekeket egy játékos, bemutatkozó délelőttön.
- A leendő első osztályos gyerekek és szüleik nyílt napon vehetnek részt az iskola első osztályaiban.
- A nagycsoportos gyerekek közös órán vesznek részt az első osztályos gyermekekkel, ahol ismerkednek az iskolával, a tanító nénikkel.
- Óvodai gyermekhéten az első osztályos gyerekek ellátogatnak az óvodába, ahol közös programon vesznek részt.
- Az elsős tanító nénik bemutatkozó látogatásra jönnek a leendő elsős szülőkhöz, ahol segítséget nyújtanak az iskolai felszerelés megvásárlásához.
- Az óvodai és iskolai nevelőközösség közös szakmai fórumokat, programokat szervez.

- Úszásoktatáson vehetnek részt az iskolába készülő nagyok a testnevelő pedagógus szervezésében.
- Ünnepeinkre meghívjuk egymást, a község rendezvényein, együttesen képviseljük a pedagógus társadalmat.
- Alapítványi rendezvényeken segítjük, támogatjuk egymást.

Gyermekek fejlődésének követése legalább az általános iskola első évében

- Az óvó nénik meglátogatják egy iskolai óra esetében az új elsős osztályos gyermekeket, ahol tájékozódhatnak a gyerekek előmeneteléről.
- Iskolai rendezvényeken, versenyeken, helyi újságban megjelenő cikkekben, a helyi televíziós műsorokban, intézményi szakmai napokon figyelemmel kísérjük további életüket.
- Közös programok alkalmával, valamint iskolai sportcentrumban, játszótéren, uszoda, könyvtár látogatása során rendszeresen találkozunk volt óvodásainkkal, illetve ők is ellátogatnak az óvodába, az óvodai rendezvényekre, és beszámolnak élményeikről.

16.5. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel

- A Totyogó klubfoglalkozáson kerülünk először személyes kapcsolatba a leendő szülőkkel, ahol betekintést nyerhetnek az óvodai környezetbe, valamint ismerkednek a majdani óvó nénikkel.
- Az óvodai beiratás során megismerjük a gyermek adatait és előéletét.
- Óvodakezdés előtt az óvó nénik családlátogatásra mennek minden felvett kisgyermekhez és elbeszélgetnek a család szokásairól, nevelési módszereikről, valamint tájékozódnak a szociális körülményekről. Szükség esetén év közben is ellátogatnak a családokhoz és megbeszéljük a problémákat.
- Óvodakezdés előtt az új szülőknek, valamint évente két alkalommal tartunk szülői értekezletet, ahol tájékoztatjuk őket a gyermekek fejlődéséről, a csoportok eredményeiről és az aktuális feladatokról illetve felmerülő problémákról.
- Szülőkkel való kapcsolattartás közös zárt facebook csoportban.
- Évi két alkalommal megtartott fogadóórán lehetőség nyílik a bizalmas és őszinte személyes tapasztalatcserére. Naponkénti találkozások alkalmával az aktuális és halaszthatatlan információkat beszéljük meg.
- Óvodai ünnepélyeinken, családi programokon mindig szeretettel várjuk a kedves szülőket.

A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása

- A totyogó klubban, a családlátogatáson, a védőnővel való konzultáció és a beiratkozáskor szerzett információk alapján a gyermek egyénre szabott beszoktatására törekszünk.
- Figyelembe vesszük a gyermeki, szülői igényeket és óvoda lehetőségeit.
- Bensőséges, családi légkör megteremtésével igyekszünk pótolni az otthon melegét.

Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermek fejlődéséről

- A szülők folyamatosan figyelemmel kísérhetik az óvodában folyó nevelőmunkát.
- Rendszeresen tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről, segítséget nyújtunk a gyermekneveléshez.
- Az egyéni fejlesztéssel kapcsolatos munkába, dokumentumokba is betekintést nyerhetnek.

Az egyéni beszélgetések alkalmasak a gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélésére, a család szokásainak, értékrendjének megismerésére, megértésére, a család erőforrásainak fenntartására.

17. HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK

Célja:

- Hagyományaink ápolásával gyermekeink erkölcsi magatartását és szokásait kívánjuk megalapozni, életkori sajátosságaiknak megfelelően.
- A hazához, szülőföldhöz kötődő szálak erősítésére törekszünk.

Feladatai:

- Fontosnak tartjuk népünk ünneplő szokásainak és hagyományainak megismerését és megismertetését.
- Óvodánkban kialakított hagyományok megőrzésére törekszünk

A hagyományápolás legfontosabb szabályai óvodánkban:

- Mértéktartásra törekszünk oly módon, hogy a választott hagyomány a gyermeki élettel jól összekapcsolható legyen.
- Az előkészületekben a gyermekeinknek aktív szerepet adunk.
- Az érzelmi, tartalmi előkészület mellett tárgyi emlékeket is kutatunk.
- A gyűjtőmunkát szülők bevonásával végezzük, de részt vehetnek a lebonyolításban is.
- Az ismereteket szervesen beépítjük a nevelő-oktató munkánkba.

Az ünnepek kiválasztásának szempontjai:

- Figyelembe vesszük a szülők igényeit és a környezeti adottságokat.
- Az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek, a nemzeti gyökereink ápolásának. A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele mellett, megőrizünk óvodánk jól bevált hagyományait, és újakkal színesítjük.
- Szürke hétköznapijaink közül kiemelkedőek az időről időre visszatérő közösségi rendezvények, az ünnepek.

Óvodánk hagyományos ünnepei:

Óvodai kerek évfordulók, születés és névnapok, hagyományok, zöld napok megünneplése az aktualitásoknak megfelelően.

Célja: egyedi, egyénhez szóló kiemelt örömszerzés

Szüreti multság: házi ünnepség. Hagyományos szüreti multság, szüreti vigasság.

Célja: a szőlőszüretelés élményének biztosítása játékos körülmények között, tevékenykedés és komplex tapasztalatszerzés. A gyermekeknek alkalmuk nyílik játékosan kipróbálni a szőlőszüret alapvető tevékenységeit, az őszi gyümölcsök feldolgozásának megismerését, a mustkészítést.

Idősek világnapja alkalmából ellátogatunk az öregek otthonába. Meglepetéssel, kis szüreti műsorral kedveskedünk nekik.

Cél: idősek tisztelete, kapcsolattartás más intézménnyel.

Márton nap: házi ünnep, kiscsoportos gyermekek befogadása. Megismerkednek a gyermekek Szent Márton legendájával. Táncházzal egybekötött libás multság. Libasíros kenyér fogyasztása.

Célja: kiscsoportosok befogadása, közösség formálás, Márton legendájának megismerése.

Mikulás: házi ünnep

Célja: az ajándékozás örömeinek együttes, izgalmas átélése, mesevilághoz közelítve.

Mint a legtöbb közös óvodai ünnepet, - az élmények fokozása érdekében - ünnepvárás ünnepi készülődés előzi meg.

A "nagy" Mikulás érkezését megelőző napon, megjelenik a nagycsoportosok közül a Mikulás unokája. Kialakult hagyományunk kiscsoportosoknál, hogy a saját óvó nénijük egyike, a gyermekek jelenlétében veszi magára a Mikulás ruhát. A gyermekek egyénileg csomagot, csoportonként játékot kapnak a Mikulástól.

Lucázás: házi ünnep, Luca búza ültetése. Kotyolással körbejárjuk az óvodai csoportokat.

Célja: hagyományápolás, közösség formálás, élményszerzés,

Karácsony: házi ünnep

Célja: a szeretet, az egymással törődés értékeinek átélése.

Az ünnepi előkészületek beleszövődnek a nevelési területeken kívüli szabadidős tevékenységekbe is.

Az ünnep adventi koszorú készítésével, mézeskalács sütéssel kezdődik. A karácsony méltó megünneplése csoportonként a gyermekekkel együtt történik. Verselgetés, éneklés, zenehallgatás kíséretében igyekszünk meghitt hangulatot teremteni. Betlehemes játékkal készülünk a nagyobbakkal, mellyel az idősek otthonának lakóit is fölkeressük. A szülők számára készítünk ajándékot.

Farsang:

Célja: néphagyomány őrzés a vidámság jegyében.

Több napon át tartó hagyomány házi ünneplésekkel. A farsangi díszletekkel ékesített óvodánkban ki-ki kedve szerint öltözik jelmezbe. Hagyományos farsangi fánk és csörögefánk sütése, közös tánc ház, jelmezes bemutatkozás. Mindez vidám játékok és finomságokkal megrakott asztalok közepette történik.

Nőnap: megemlékezés

Célja: meglepetés, az ajándékozás és vendéglátás örömeinek átélése.

2-3 nappal az ünnep előtt a fiúk titokban készítenek ajándékot a lányoknak. Az ünnep napján a lányok, a fiúk távollétében ünnepi terítéssel várják vendégeiket, hogy mindenki átélhesse a meglepetés varázsát.

Március 15. Nemzeti Ünnep: házi ünnep

Célja: A történelmi ünnepek tartalmát az óvodás gyermek még nem értheti meg, ezért a hazafiság érzésének csiráit kívánjuk előcsalogatni.

Képgyűjtés, beszélgetés, nemzeti jelképek készítése előzi meg az ünnepet. Petőfi szobor megkoszorúzása.

Óvodapedagógusaink közös bábelőadással kedveskednek gyermekeinknek.

Húsvét: házi ünnep

Célja: Hagyományőrzés a községünkben élő szokások szerint.

Az előkészületeket tekintjük feladatainknak, az igazi ünnep otthon zajlik. Húsvéti népszokásokról beszélgetünk, a technikai lehetőségek

széles választékát alkalmazzuk tojásfestésre, valamint locsolóverseket gyűjtünk, tanulunk. Nyuszikalácsot is sütünk.

Anyák napja: nyilvános ünnep

Célja: az édesanyák iránti szeretetünk kifejezésének egyik formája.

Tiszteletünk, megbecsülésünk jeléül meghitt kis verssel egyénileg köszöntjük az anyukákat. Az édesanyák fogadása előtt süteményt sütünk, ajándékot készítünk a gyerekekkel.

Családi nap: nyilvános program a családokkal együtt

Célja: szülői szeretetre, megbecsülésre nevelés, az apuka és az intézmény kapcsolatának mélyítése. Az édesapákat is ezen a délelőttön köszöntjük. A köszöntés után a családok játékos sport- és ügyességi versenyeken vehetnek részt, a délelőttöt egy közös ebéd zárja.

Gyermeknap: házi ünnep

Célja: örömszerzés a gyermekek számára, sokoldalú, játékos vidám tevékenységekkel, programokkal.

Zöld napok: természetóvó jeles napok megtartása

A környezet és természetvédelem jeles napjai: Víz, madarak, méhek, fák, állatok, és a Föld világnapja.

Cél: Környezettudatos nevelés; a gyermekek természethez való pozitív szemléletének alakítása.

Búcsú az óvodától: nyilvános ünnepség

Célja: nevelési évünk ünnepélyes zárása.

A nevelési év során tanult dalokkal, versekkel, játékokkal, tánccal a nagycsoportosaink ünnepi műsort adnak elő.

Sportprogramok:

Időnkénti mozgásos játék a Sportcentrum tornatermében együtt az iskolásokkal.

Nagycsoportosok részére alkalomszerűen vízhez-szoktatást végzünk az uszodában, óvodapedagógus segítségével.

Sikerkritériumok:

Olyan maradandó élményekkel gazdagodnak gyermekeink, melyeknek pozitív hatása felnőtt korukat is kedvezően befolyásolja.

18. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Cél:

- Kapcsolattartás a családdal és azokkal az intézményekkel, melyek az óvodai élet során, valamint azt követően meghatározóak a gyermek életében.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában mindig kezdeményezők és nyitottak vagyunk.
- Szoros együttműködések során a nevelési feladatok sokoldalú megoldására törekszünk a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével.

Feladat:

- A családdal való kapcsolattartás megteremtése, a szülők szemléletmódjának formálása.
- Az óvodás gyermek testi-, szellemi fejlődése érdekében a családi nevelést szem előtt tartva a gyermekek színesebb, örömtelibb, gazdagabb ismereteinek elmélyítése.
- A gyermekek esztétikai élményeire építve formáljuk kulturált magatartásukat, fejlesztjük érdeklődésüket, kíváncsiságukat és tevékenységi vágyukat.
- Biztosítjuk az óvoda- iskola átmenet sikerességét.

18.1. Az óvoda és a család kapcsolata

A család a szocializáció első színtere. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A kettő összhangja - az óvoda folyamatos pozitív együttműködése a szülőkkel - a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele.

Óvodánk elősegíti a folyamatos, bizalom alapuló együttműködést a családdal a gyermek harmonikus fejlődése és biztonságérzete érdekében. Nevelésünkben elismerjük a család elsődlegességét. Tiszteljük a szülőket. Kapcsolatunkban éreztetjük az őszinte,

odafordulást, az empátiát és segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő képes ezt elfogadni.

A családdal már a gyermek bekerülése előtt felvesszük a kapcsolatot. Totyogó klubbot szervezünk a leendő óvodások számára, akik szülői kísérettel látogatják ezeket a klubfoglalkozásokat. Az új óvodások és a szülők is betekintést nyerhetnek az óvodai környezetbe, valamint megismerkedhetnek a majdani óvó nénikkel, mindezzel segítve az óvodai élet megkezdését.

A gyermek óvodába lépését megelőzve a leendő kiscsoportos óvodapedagógusok családlátogatásra mennek a szülőkkel egyeztetett időpontban. Ez a találkozás a gyermeket körülvevő családi háttér biztonságnújtó, illetve ennek hiányát tükröző környezetről tájékoztat.

A gyermek magával hozza a családban kialakult szokásokat. Magatartását, érzelmi életét a család életmódja alapvetően alakítja. Az együttműködés során érvényesítjük az

intervenciós gyakorlatot, azaz a családhoz illesztett segítségnyújtást. A helyi nevelési rendszer kialakításának igen lényeges feltétele a környezetünkben élő családok véleményeinek, javaslatainak, elismerésének feltérképezése. Ezt szolgálja az óvodapedagógusok által összeállított kérdőív, az egyéni beszélgetések a szülői közösség véleménye és a szülői értekezletek tapasztalatai.

Az együttműködés abban is megnyilvánul, hogy mi óvodapedagógusok nagy szeretettel hallgatjuk a gyermekek otthonról hozott élményeiket, ismereteiket. Valamint a szülő is folyamatosan figyelemmel kísérheti az óvodában folyó nevelőmunkát.

Ami eddig hagyomány volt mindazt tovább ápoljuk esetleg újabbakat is, szívesen kipróbálunk. A felsorolt kapcsolattartások jó szinten tartására törekszünk lehetőség szerint mélyítjük azokat.

Kapcsolattartás formái:

Szülői értekezletek:

Hagyományunk, hogy óvodakezdés előtt közvetlenül az új szülőknek szülői értekezletet, valamint minden csoportban évente két alkalommal értekezletet tartunk. A szülő megismeri az óvodai életet, szokásokat, segítséget kap a gyermekneveléshez. Mindig szem előtt tartjuk azt a tényt, hogy a szülő ismeri legjobban gyermekét. Ugyanakkor az óvodapedagógus szaktudása, tapasztalata segítheti a családi nevelést. A szülői értekezletekről jegyzőkönyvet és jelenléti ívet készítünk. Továbbra is szorgalmazzuk a roma szülők aktívabb bevonását a szülői értekezletekbe. Lehetőséget biztosítunk az óvodában az iskolai pedagógusoknak szülői értekezlet tartására, a leendő első osztályos gyermekek szülei részére.

Naponkénti párbeszéd:

A szülők igénye a naponkénti párbeszéd. A gyermekkel, a neveléssel és az aktuális feladatokkal kapcsolatos legfontosabb halaszthatatlan információkat beszéljük meg a szülőkkel. Az SNI-s gyermekkel kapcsolatos (testi, érzelmi, értelmi és szociális fejlődés jellemzőire mutató) megbeszélésekre bármelyik fél igénye alapján teremtünk alkalmat.

Családlátogatás:

Óvodába kerülés előtt, valamint szükség esetén évközben is. Az adódó problémák bizalmas megbeszélésére, az egész család közelebbi megismerésére irányul, akár csak a *fogadó órák*, melyet évente kétszer tartunk. A hiányzások csökkentése érdekében szükség szerint is látogatunk.

A szülőket rendszeresen meghívjuk az óvoda nyilvános ünnepélyire, valamint a hagyományok, óvodai rendezvények, társadalmi munkák megszervezéséhez és szívesen vesszük a szülők segítségét.

Az óvoda - család kapcsolatának alakulásában fontos szerepe van a **Szülői Szervezetnek** az SZMSZ-ben foglaltak szerint. Szorgalmazzuk a roma szülők bevonását az SzSz munkájába. Minden csoportban vannak a szülők közül tagok, akik önkéntes alapon vállalják a tisztséget, valamint választás útján is szerveződhetnek. Évente választhatók, de 3-4 évig is maradhatnak tisztségükben. Az elnökét a tagok közösen választják maguk között. Rajtuk keresztül tartjuk a kapcsolatot a többi szülővel a gyermek óvodai életével kapcsolatos kérdésekben.

A gyermekek fejlődéséért érzett felelősség a családnak, illetve óvodapedagógusnak egyaránt fontos feladata, ezért az együttműködésünket a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás jellemzi, melynek során az óvodapedagógus mindig kezdeményező.

A szülő gyermeke fejlődéséről, előmeneteléről folyamatosan tájékoztatást kap. Évente kétszer, dokumentáljuk, a problémás területeket erősítjük.

18.2. Bölcsődével való együttműködés

A bölcsőde hasznos információkkal szolgálhat a gyermekek fejlődéséről az óvodapedagógusoknak, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere. Ezért a leendő kiscsoportos óvodapedagógusok felveszik a kapcsolatot az intézménnyel a beiratkozás előtti időszakban.

18.3. Pedagógiai szakmai szolgáltató és szakszolgálat intézményeivel való kapcsolat

Kapcsolatunk abban megnyilvánul meg, hogy az általuk nyújtott továbbképzéseken, szakmai fórumokon, tájékoztatókon térítésmentesen részt vehetnek az óvodapedagógusok, valamint szükség szerint igénybe vesszük a szakértők szolgáltatásait.

A 277/1997. (XII. 22.) kormányrendelet ugyanis előírja, hogy a pedagógusoknak 7 évenként kötelező továbbképzésben (120 órás tanfolyamon) részt venni. Ehhez a kormányrendelethez óvodánkban készítettünk 5 évre szóló továbbképzési programot, és az évenkénti beiskolázási tervet, melyben megtalálható, hogy az adott évben ki vesz részt a továbbképzésben.

A pedagógiai szakszolgálattól nevelési tanácsadást szakértői vizsgálatot és logopédiai ellátást veszünk igénybe. Együttműködésünket a kölcsönös tájékoztatás segítségnyújtás jellemzi.

18.4. A fenntartóval (Adács Község Önkormányzata) való kapcsolat

A kapcsolat tartalma az intézmény működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselőire irányul.

Az óvodavezető évente beszámol a képviselőtestület előtt az óvoda munkájáról, eredményeiről, további elképzeléseiről, melyhez a feltételek biztosítását kéri.

18.5. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

A Művelődési Ház és Sportcentrum vezetője az óvoda bevonásával választja ki a megfelelő gyermekprogramokat ünnepünkhez. A tervezett mozgástevékenységeinkhez, vízhez szoktatáshoz rendelkezésünkre bocsájtja helyiségeit az együttműködési megállapodásnak megfelelően. Lehetőséget ad számunkra a kábel tv-n keresztül történő kommunikációra községünk lakosságával.

Az iskolai könyvtár látogatás célja a könyvszeretet, olvasóvá nevelés, könyvkölcsönzés, zenehallgatás, valamint egyes tevékenységek más környezetben történő érdeklődés-felkeltése, óvoda- iskola kapcsolatának bővítése.

18.6. Óvoda - iskola kapcsolata

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életmód kialakítása, az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, az anyanyelvi és értelmi fejlesztés nevelés megvalósítása. Ezeken keresztül készítjük fel gyermekeinket, hogy alkalmassá váljanak az iskolai tanulmányaik megkezdéséhez. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdéshez.

Az óvoda-iskola közötti átmenet megkönnyítése érdekében igen fontosnak tartjuk a két intézmény pedagógusai közötti rendszeres kapcsolattartást, nevelő munkánk megismerését, valamint közös programok szervezését (ismerkedés, óralátogatások, közösen szervezett játékok, gyermekprogramok, nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek, szakmai fórumok) az integrációs programunkban konkrétan megfogalmazottak szerint.

18.7. Az óvoda és a Pedagógiai Oktatási Központ kapcsolata

A tanfelügyelettel, az önértékelésekkel és a minősítésekkel kapcsolatos szervezési feladatok megoldásában szoros kapcsolatot ápol az intézmény az Egri POK-kal.

Lehetőségeinkhez mérten próbálunk a szervezett továbbképzésekben és a tanfolyamokban is részt venni.

18.8. Óvoda egyéb kapcsolatai

A Gondozási Központ lakóit alkalmanként meglátogatjuk, valamint a gyermekek kis műsorral kedveskednek idősek napján, karácsonykor és anyák napján.

Más intézményekkel való kapcsolat, hospitálás.

Szakmai tapasztalatcserére kerül sor a vezetői munkaközösségben való részvétel, vagy más község óvodapedagógusaival való alkalmankénti találkozás során, ahol véleményeket cserélünk, nevelési értekezleteket tartunk, egymás gyakorlati munkájába betekinthetünk.

Egészségügyi szakszolgálatokkal is jó kapcsolatot tartunk: a helyi körzeti orvossal, védőnővel, fogorvossal. Megfelelő orvoslás, szakrendelőbe küldés követi a szűrővizsgálatokat, melyre szükség esetén a szülő viszi el gyermekét.

A gyermekjóléti szolgálattal is igyekszünk a jó kapcsolattartásra, valamint szoros kapcsolatot alakítunk ki az önkormányzat gyámügyi előadójával, a gyermekek szociális hátrányának csökkentése érdekében. Feladatunk a jelzőrendszer működtetése.

A megfelelő szakemberek a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segítik.

19. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

A gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatos teendőket meghatározza a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazságtartásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.

Ennek felelősségteljes ellátásáért felel: az óvodavezető, munkáját megosztva az erre a célra megbízott gyermekvédelmi felelőssel és a nevelőtestület valamennyi tagjával.

Gyermekvédelmi munkánkat gyermekvédelmi munkaterv, IPR, ONOP, PP és az SZMSZ szerint végezzük.

Célja:

- A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval biztosítjuk az esélyegyenlőséget az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladata:

- A gyermekjóléti szolgálattal és a gyermekorvossal, védőnővel kiépített élő és jól működő kapcsolat biztosítása, a kellő időben történő jelzéssel élés.
- Minden gyermek a szükségleteinek megfelelő juttatást és ellátást kapjon az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Megfelelő pedagógiai tevékenység alkalmazása a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő gyermekeknél, valamint a sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális fejlesztése szükség szerint szakemberek bevonásával.
- Az egyéni bánásmód elvének alkalmazása, az inkluzív pedagógia, a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integrációban.
- Balesetek megelőzésére törekszünk.

A beóvodázás érdekében a védőnő és a Polgármesteri Hivatal dokumentumai alapján értesítjük az érintett családokat a beszoktatás lehetőségeiről. A GYIV felelős konzultációt tart a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozójával az érintett családok szociális helyzetéről (roma, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, védelem alatt állók, esetleg alapellátásban részesülők) – információt átadja az óvodavezetőnek és a gyermekek leendő óvodapedagógusainak.

Intervenciós gyakorlatunk: a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásai, ezért már az óvodába lépés előtt családlátogatást végzünk.

Miután feltárjuk a gyermek életkörülményeiben tapasztalt veszélyeket, fejlődési rendellenességeket, megtesszük a szükséges intézkedéseket, melyek elsősorban az előidéző okok megváltoztatására irányulnak. Nyitottabban közeledünk, a családok gondjai, problémái felé, a tisztelet kifejezése szempontjából nem teszünk különbséget gyermek és gyermek között. Nagy gondot fordítunk az óvodában a balesetek megelőzésére.

Óvodavezető feladatai:

Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát. A gyermek mindenkifelett álló érdekének érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése. Kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel. Feltételek biztosítása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten. Bizalomra épülő kapcsolatok kiépítése a

családokkal. Törvények, rendeletek naprakész ismerete, alkalmazása. Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzat rendeleteinek megfelelően, ezek dokumentálása. Járvány esetén szoros együttműködés, intézkedés szükséges intézkedések megtétele egészségügyi intézményekkel.

Óvodapedagógusok feladatai:

Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését. Megismeri gyermekek szociális, szociokulturális családi helyzetét, szükség esetén környezettanulmányt végez. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű illetve veszélyeztettségre utaló jelek esetén értesíti az óvoda GYIV felelősét. Inkluzív pedagógiát alkalmaz a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekeknél, nevelésüket, fejlesztésüket differenciált módon végzi, az egyéni bánásmód elvének megvalósításával. Figyelemmel kíséri a rendszeres óvodába járást, szükség esetén a hiányzást jelezi.

GYIV felelős feladatai:

Nevelési év elején megtervezi az adott év gyermekvédelmi feladatait. Az óvodapedagógusok segítségével felméri a hátrányos és veszélyeztetett gyermeket. Nyilvántartást vezet a HH/HHH gyermekekről. Évente legalább kétszer beszámol a nevelőtestület részére a gyermekvédelmi munkáról. Kapcsolatot tart az iskolai GYIV felelőssel az iskolába menő hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jelzése.

Folyamatos, szükség szerinti kapcsolattartás a védőnővel:

- konzultáció a 3 éves gyermekek esetleges fejlődési rendellenességeiről,
- tartós higiéniai problémák esetén segítségének igénybevétele,
- járvány és tetvesség esetén, soron kívüli vizsgálat és intézkedés kérése.

Folyamatos kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal:

- Információszerzés a be óvodázandó gyermekek családi körülményeiről, védelembe vett illetve alapellátásban részesülő családokról.
- Indokolatlan, hosszantartó hiányzás esetén közös családlátogatás (GYIV felelős, családgondozó)
- Amennyiben az óvodapedagógiai módszerek nem hoznak megfelelő eredményt a felmerülő problémák megoldására, jelezzük a családgondozó felé.
- Esetmegbeszélésen való részvétel.

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családok segítségének lehetőségei:

- Tájékoztatjuk az érintett családokat az étkezési és egyéb támogatási lehetőségeikről, segélyek igénybeviteléről.
- A szülőktől kapott ruhákat, játékokat, könyveket szétosztjuk a rászorulóknak.

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekekre különös figyelmet fordítunk. A nevelési év folyamán, szükség szerint több alkalommal is felkeressük otthonukban a gyerekeket, fejlődésük érdekében, fogadóórák és napi találkozások alkalmával lehetőséget biztosítunk az aktuális problémák kezelésére. Rendszeres óvodába járásukra folyamatosan figyelünk, hiányzásuk okát felkutatjuk, szükség esetén kérjük a gyermekorvos, védőnő, jegyző, családsegítő segítségét, és a mindenkori aktuális jogszabályok szerint járunk el.

Szociális hátrányuk segítése érdekében szoros kapcsolatot alakítunk ki az önkormányzat gyámügyi előadójával.

A gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése és a veszélyeztetettség kialakulása vagy megszüntetése érdekében szorosan együttműködünk az alábbi szervekkel.

- Gyámügyi előadó
- Család és Gyermejjóléti Szolgálat
- Óvodaorvos, védőnő

Minden gyermek számára biztosítjuk a gyermeki jogokat, számon kérve a gyermeki kötelességeket. Az óvodás gyermeket emberhez méltó jogok és a gyermeki léthez méltó körülmények illetik meg.

Minden gyermeknek joga van a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integrációra, valamint a családja, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.

Sikerkritériumok:

- A szülők bizalommal fordulnak hozzánk.
- Minden rászorulóknak időben tudunk segítséget nyújtani.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodánkból.
- Hatékonyan együttműködünk a segítő szervezetekkel.
- Csökken a gyermekbalesetek száma

20. A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermek fejlődését, fejlesztését az óvodába lépéstől iskolakezdésig különböző kötelező dokumentumokban (rendeleti szinten szabályozott) és saját készítésű feljegyzésekben rögzítjük.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációt, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát, folyamatosan vezetjük.

Célunk:

Pedagógiai tevékenységünkben a gyermek egyéni képességeinek és fejlődési ütemének figyelembevételével tudatosan meghatározni, és következetesen elvégezni a fejlesztési feladatokat, melynek köszönhetően a gyermek, az óvodáskor végére, alkalmassá válik az iskolai életmód megkezdésére.

Alapelveink:

A differenciálás kiindulópontja a gyermekek játékának megfigyelése, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása, és ezen megfigyelések rögzítése.

- Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.
- A gyermekek tudatos megfigyelése, a differenciált bánásmód érvényesítése.
- Az óvodapedagógusoknak feljegyzéseket kell készíteniük a megfigyelésekről.

Feladataink:

- A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, és tapasztalatainkat írásban rögzítjük.
- Szükség esetén speciális szakemberek segítségét kérjük, illetve szakvizsgálatokat a gyermek megfelelő fejlesztése érdekében, melyhez pedagógiai véleményt írunk.
- Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, évente 2 alkalommal kötelezően, illetve szükség esetén többször is lehetőségünk van rá (fogadó óra, napi kapcsolattartás).

A gyermek fejlődéséről és a fejlődési napló tartalmáról a gyermek óvodapedagógusain kívül, csak az óvodavezető részére adhatunk ki tájékoztatást. Illetve indokolt esetben az óvodavezető engedélyével más személynek is (speciális szakemberek részére, vizsgálatokhoz).

Fontos, hogy rendszeresen vezessük, és a szerzett információkat folyamatosan használjuk munkánk során. A gyermekek fejlesztését szolgáló célokat, eszközöket, módszereket, eredményeket tervszerűen, folyamatosan írásban rögzítjük. A folyamatos feljegyzések tartalmazzák az egyéni differenciált fejlesztés lehetőségeit.

A dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (Beszoktatás tapasztalatai, szociális, érzelmi fejlettség mutatói, értelmi fejlettség mutatói, beszédfejlettség mutatói, testi érettség, mozgásfejlettség mutatói, a gyermekek finommotoros koordinációjának fejlettsége), valamint pedagógiai programunkban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,

- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt.
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait.
- A fejlődés eredménye óvodáskor végén
- a szülői tájékoztatások rögzítése.

A **sajátos nevelési igényű valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási** nehézséggel küzdő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődését, előmenetelét nyomon követjük. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni fejlődési naplójában dokumentáljuk.

A gyermekek óvodába lépésekor, beszoktatás alatt megfigyelést végzünk. A beszoktatási időszak végén (novemberben), összesítő táblázatban rögzítünk.

Folyamatos megfigyelések alapján történik az értékelés, melyet a fejlődési naplóban félévente dokumentálunk.

Megfigyelt, területek:

- szociális, érzelmi fejlettség mutatói
- értelmi fejlettség mutatói
- beszédfejlettség mutatói
- testi érettség, mozgásfejlettség mutatói
- rajzfejlődés nyomon követése.

Az óvodapedagógusok munkáját segíti, hogy a gyermekek nyelvi fejlődésében jelentkező zavarokat, a logopédus minden évben szűrővizsgálatokkal kiszűri. Az időben történő felismerést és szükség szerinti fejlesztést fontosnak tartjuk a gyermekek sikeres iskolakezdése érdekében.

A szülők tájékoztatása kiemelt helyzetre való tekintettel kialakítottuk az online kapcsolattartást a szülőkkel (zárt facebook csoport). A gyermekek fejlődéséről fogadó óra és szülői értekezlet keretében történik, melynek időpontját a csoportnaplóban, fejlődési naplóban rögzítjük, illetve az erre elkészített formanyomtatványon a szülő aláírásával igazolja annak tudomásul vételét.

A szülők tájékoztatása a gyermekek nyomon követésével kapcsolatban évi két alkalommal történik: január és május-június hónapban.

21. DOKUMENTÁCIÓK, TERVEZŐMUNKÁK

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések tartalmazzák.

Az intézmény szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
- Az alapprogram alapján a helyi sajátosságok figyelembevételével megalkotott helyi pedagógiai program
- Éves munkaterv
- Óvodai csoportnapló, nevelési tervek, tematikus, illetve projekt jellegű tervezés, a gyermekek fejlettségének nyomon követéséről szóló dokumentumok.

A program megvalósulásának ellenőrzését, értékelését szakaszoljuk, a félévi – éves értékeléssel együtt végezzük.

Az éves munkaterv az előző nevelési év eredményeinek, hiányosságainak számbavételével készül. A tervben leírtak megvalósulását időszakonként és év végén értékeljük. Az év folyamán végzett munkájuk eredményességéről, a nevelőmunkában való részvételükről az óvoda dolgozói értékelik munkájukat, észrevételeiket a hatékony óvodai nevelés érdekében.

21.1. Csoportnapló

Az óvodai csoportnapló, a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Alapja az óvodai nevelés országos alapprogramja, és a helyi pedagógiai program.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Célunk: Óvodánk pedagógiai programjának megvalósítása érdekében a tudatosság érvényesüljön fejlesztő munkánkban.

Az óvodákban kialakított szempontok a tervezéshez:

- A közös értékrend biztosítás
- Az áttekinthetőség
- Lehetőség a módosításokra
- Tudatos tervezés a differenciált tevékenység feltételrendszeréhez
- Többoldalú tapasztalatszerzésre törekvés
- Feltételek biztosítása a játékokra, amely gyermek legfőbb tevékenysége

Feladataink:

- Nevelési céljaink ismeretében fejlesztési feladatainkat, tevékenységeinket a gyermekek életkori és egyéni adottságaihoz igazodva megtervezzük, melyben építünk a gyermeki ötletekre, igényekre, az eltérő fejlődési ütemre.

- Valljuk, hogy az óvodás korosztály számára a játék, a legalkalmasabb ismeretszerzési forma, amely nagyobb tudatosságot, szervezési képességet és kreativitást igényel, ezért ezt alkalmazzunk tervező munkánkban és annak megvalósításában egyaránt.
- Biztosítjuk egyik alapelvünk megvalósulását, az oldott, otthonos, derűs, szeretett teli légkört.
- A fejlesztési tevékenységeink megvalósulásáról feljegyzéseket készítünk (adott szakaszok végén reflexió), amelyek elősegítik a gyermekek tevékenységének, a fejlesztés eredményeinek, vagy sikertelenségeinek újragondolását, a korrekció lehetőségét.
- Nevelési terveiket és azok megvalósulását évente két alkalommal (szeptember – január; február-május), illetve májusban összesítve értékeljük, elemezzük. A nyári időszakra közös nevelési tervet készítünk.
- A komplex műveltségterületekkel megtöltött projekt terveket az adott téma függvényében a hagyományok és jeles napok figyelembevételével általában 1- 2 - 3 hétre tervezzük.

Fontos számunkra, hogy széleskörű, a gyermekek érdeklődésére épülő, sokoldalú fejlesztő hatású, az integrált tanulást is támogató tervezés és reflexió kísérje munkánkat.

1.1. Csoportnaplónk tartalma: A törvényi előírásoknak megfelelően

Általános adatok:

- A gyermekek névjegyzéke és óvodai jele
- Összesített adatok (nyitó, záró)
- Tanköteles korú gyermekek névsora
- Napirend – nyári napirend
- Hetirend
- Szervezési feladatok
- Nevelési feladatok (félévi bontásokban)
- Nevelési feladatok értékelése (félévi bontásban)
- A fejlődést elősegítő tartalmak, projekt tervek
- Hivatalos látogatások
- Feljegyzés a csoport életéről, reflexiók

21.2. Tervezőmunka

Cél és feladatrendszer:

- Mit szeretnénk elérni az adott témakörön belül (ismeretek) képességfejlesztések
- Új óvodásoknál az óvodai nevelés feladatai (befogadás, visszafogadás) és értékelése (reflexió)
- Féléves nevelési terv (tevékenységi formák szerint a szokás-szabályrendszer-célok, feladatok, módszerek) és értékelés (reflexió) félévente
- Az egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program (testápolás, egészségmegőrzés, öltözködés, étkezés, pihenés, környezet védelme, megóvása, környezettudatos magatartás és a fenntarthatóság megalapozása)
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása
- Játék
- Gyermeki munka
- Éves tématerv

- Projektterv témákként és értékelés (reflexió)
- Helyszín
- Korcsoport
- Időszak
- Téma/projekt neve
- A projekt témái
- Anyaggyűjtés, szülők bevonásának lehetősége (IKT eszközök alkalmazása felhasznált könyvek, feladat gyűjtemények, internetes oldalak)
- Tevékenységek tervezése/projektterv játékbővítés, anyanyelvi játékok, fejlesztő játékok, kirándulás, séta.
- Külső világ tevékeny megismerése, környezet- és természetvédelem, matematikai tapasztalatszerzés
- Mozgás
- Verselés, mesélés
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

21.3. Felvételi- és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbéli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét, Taj számát.
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát,
- a megjegyzés rovatot
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetén a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermekek sorrendjét felvételi időpontjuk határozza meg, azon belül pedig névsorban kell Őket beírni. A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

22. A MIGRÁCIÓS POPULÁCIÓ INTEGRÁCIÓJA

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan készségek fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális készségek (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítsük családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

23. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- a teljesítmények értékelésénél
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

24. FELHASZNÁLT IRODALOM

Felhasznált szakirodalom

Óvodai nevelés országos alapprogramja (2018.09.01-től hatályos módosított jogszabály szerint)	A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről	
Nagy Jenőné: Óvodatükör	Szolnok 2001
Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában	Alex-typo 1992.
Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel	Szolnok, Jász-Nagykun- Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, Szolnok 1996.
Szemán Józsefné dr.: Útmutató a hátrányos helyzetű cigány gyermekek Óvodai neveléséhez	Hajdúböszörmény 1996.
Perlai Rezsóné: A család és az óvoda kapcsolata Különös tekintettel a hátrányos helyzetű cigány gyermekekre	Magyar Óvodapedagógiai Egyesület 2002.
Dr. Bucherma-Faust-Zadravec: Néphagyományörzés az óvodában	Hogifeditio, Budapest, 1998

A Pedagógiai Program megvalósításához ajánlott szakirodalom jegyzék

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenció óvodai program	Zenith Rt.
Napról napra a mi kalendáriumunk	Pedellus Bt. Debrecen
Karlócai Kelemen Mariann: Kisgyermek játékoskönyve	Medicina Könyvkiadó Budapest 1976.
Perlai Rezsóné dr.: Az óvodáskor fejlesztőjátékai	OKKER Kiadó
Horváth J.-Horváthné-Dr. Rónáné: Amit az óvónőnek észre kell venni	SZORT Bt. Budapest 2003.
Ajánlott irodalom a Cigány kulturális neveléshez	
Mészáros Csilla: Cigány népismereti óvodai nevelési program	Megyei Ped. Intézet Veszprém 1999.
Rostás-Farkas György – Karsai Ervin: Apám meséi I.	TIT Nyomsa 1992.
Lakatos Menyhért: Hosszú éjszakák meséi	Széphalom Könyvműhely
Zala Megyei Ped. Intézet: Romológiai Intenzív Tanfolyam - Alsó tagozat irodalom /segédeszköz/ - Alsó tagozat ének, mondókák, ütemgyakorlatok segédanyag	Zalaegerszeg 1995.
Perlai Rezsóné dr.: Fejlesztő játékok az óvodában. Különös tekintettel a Hátrányos helyzetű cigány gyermekre	Magyar Óvodapedagógiai Egyesület 2002.

A program megvalósítását szolgáló ajánlott szakirodalom jegyzéke

Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok	Tankönyvkiadó 1982
-------------------------------------	--------------------

Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában	Okker 2003
Perlai Rezsóné: Matematikai játékok óvodáskorban	Okker 1999
Zsámboki Károlyné-Horváthné Sziglietti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel	Okker 2008
Lukács Józsefné – Ferencz Éva: Mesés mozgás	Flaccus Kiadó 2017
Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk	Okker 2001
Antal Judit: Mentálhigiéne az óvodában	Barbori BT. 2008
GabnaiKatalin: Drámajátékok	Helikon 2005
N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszichológia Pedagógusoknak	Osiris Kiadó 2004
Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslélektan	Osiris 2006
Atkinson - Hilgard: Pszichológia	Osiris 2006
Dr. Balázsne Szűcs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés	SZORT Bt. 2005
Montágh Imre: Tiszta beszéd	Holnap Kiadó Kft. 2006
Tóth Erika Katalin: Szó-beszéd Beszédjavító mondókák	Móra könyvkiadó 2011
Farmosi István: Mozcásfejlődés	Dialóg Campus 2002
Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánzó gyakorlatok - Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok	Flaccus Kiadó 2005
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák	Flaccus Kiadó 2008
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika	Flaccus Kiadó 2007
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2001
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondicionális képességek fejlesztése és mérése - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2004
Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata	Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, Budapest 2003
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Esik a hó, fúj a szél, varjú károg, itt a tél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Mosolyog a napsugár, madár dalol, itt a nyár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011

Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Labanc Györgyi: Környezetkultúra az óvodában	Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005
Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázsne Szűcs Judit, SzatznéGregorits Anna: Komplex prevenció óvodai program – kudarc nélkül az iskolában	Trefort Kiadó Bp. 2004.
Dr. SzivákJudit: Minőség az óvodában	OKKER Kiadó 2001
Dr. DorothyEion Kreatív gyermek	Alexandra 2002

25. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi nevelési program érvényességi ideje: 2022. március 1-jétől visszavonásig.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

Kötelező:

Jogszabályváltozás

Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

Sikeres innováció eredményeinek beépítése

Minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A módosítás / döntés előkészítés szervei:

Nevelőtestület

A program módosításához szükséges támogatottság:

A nevelőtestület kétharmados többségi szavazata.

A helyi nevelési program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után lehet megtenni.

26. ÖSSZEGZÉS:

Pedagógiai programunk a nevelőtestület közös munkája. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja meghatározza az óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit, melynek segítségével és annak szellemében elkészítettük a Helyi Nevelési Programunkat. Közös a cél, közös a feladat. Benne van a jelen munkája és a jövőbe vetett hitünk. Alapelvünk a gyermekek mindenekfelett álló érdeke, a gyermek tisztelete, mindenoldalú fejlesztése. Így született meg programunk, melyet a gyermekek igényeinek való megfelelésben próbáltunk kialakítani úgy, hogy a különböző fejezeteket minden óvodapedagógus a maga tudásának legjavát beleadva tudja alkalmazni. Úgy gondoljuk, jelen programunk tükrözi minden egyes kolléga szellemiségét, törekvését, az elvárásoknak való megfelelést.